

మహిళా ఉద్యమ కరటిపిక

జనమేకమ

త్రైమాసిక

అక్టోబర్ - డిసెంబర్ 2010

మహాసభల ప్రారంభసభలో ప్రతినిధులకు అభివాదం
తెలియజేస్తున్న కెఫెన్ లక్ష్మీసేహగల్

ఇటీవలి కాలంలో మరణించిన నాయకులకు సంతాపం

మహాసభలనుద్దేశించి ఉపన్యసిస్తున్న ఐదవ అధ్యక్షురాలు
సుభాషిణి ఆలి

ప్రతినిధుల సభలో ఐదవ రిపోర్టును ప్రవేశపెడుతున్న కార్యదర్శి
సుధా సుందరరామన్

ఐదవ గీతాన్ని ఆలపిస్తున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతినిధులు

సభకు హాజరైన ప్రతినిధులు

‘సూక్ష్మ’ రుణ రాబందులు

చైతన్య మానవి

సంపాదకీయం..4

సూక్ష్మ రుణ బాధితులంతా రోజువారి కూలిపై బతికే బదుగు జీవులే. ఇంటిల్లిపాదీ కష్టపడినా చాలీచాలని బతుకులే. ఎసి కార్లు, ఎసి రూముల్లో బతికే మంత్రి వట్టి వసంత కుమార్కి పేదల కష్టాలు, కన్నీళ్ళు ఏమి తెలుస్తాయి? మైక్రో సంస్థలను ప్రోత్సహించే మంత్రి స్నోలు, పొడర్లు కోసం మహిళలు అప్పులు చేస్తున్నారని కించపరిచే విధంగా మాట్లాడాడు. ప్రపంచ బ్యాంకు చెప్పు చేతల్లో నడిచే ప్రభుత్వాలు పేదల సంక్షేమానికి తూట్లు పొడిచి ప్రజలపై భారాలు మోపుతూ అప్పుల ఊబిలో దింపుతున్నాయి.

కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అనుసరిస్తున్న సరళీకరణ విధానాలతో విద్య, ఆరోగ్యం, నివాసం వంటి సౌకర్యాలు అందుబాటులో లేకుండా పోయాయి. ఉపాధి, ఉద్యోగ భద్రత కరువైంది. ఆర్థిక అసమానతలు పెరిగాయి. నూటికి దెబ్బై ఏడు మంది రోజుకి ఇరవై రూపాయలతో బ్రతుకుతున్నారని అర్జున్ సేన్ గుప్తా నివేదిక వాస్తవాలు వెల్లడించింది. అధిక ధరలు, ఆహార భద్రత లేకపోవటం, వైద్యం కోసం, పిల్లల చదువుల కోసం, కూతురు కట్నం కోసం, ఇందిరమ్మ ఇళ్ళ నిర్మాణం మొదలైన ఆర్థికావసరాల కోసం డబ్బుకావాలి పైగా భర్త సంపాదన ఇంటికి రానీయకుండా ప్రభుత్వం వాడవాడలా మధ్యం దుకాణాలు పెట్టి తాగుడికి బానిసలుగా చేస్తూ సంసారాలను అధోగతిపాలు చేస్తూంది. స్వయం సహాయక సంఘాలకు పావలా వడ్డీ రుణాలు ఇస్తానన్న ఎన్నికల వాగ్ధానం శుష్క వాగ్ధానంగా మిగిలిపోయింది. ఎన్నిసార్లు బ్యాంకులు చుట్టూ చెప్పులరిగేలా తిరిగినా రుణాలు అందడంలేదు. గుంటకాడి నక్కల్లా కాచుకూర్చున్న సూక్ష్మరుణ సంస్థలు పేదరిక నిర్మూలన పేరుతో పేదలకు గాలం వేసి మరీ అప్పులిచ్చి నిలువునా దోపిడీ చేస్తున్నాయి.

కుటుంబ అవసరం కోసం అప్పు తీసుకున్న పేదలను జీవితాంతం రుణగ్రస్తులుగా మారుస్తున్న మైక్రో సంస్థలకు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, రిజర్వ్ బ్యాంకు అండగా నిలిచాయి. స్వయం కృషి సంస్థ ప్రారంభోత్సవనికి కాంగ్రెసు ఎంపి రాహుల్ గాంధీ హాజరయ్యారు. మైక్రో సంస్థలు బకాయిల వసూళ్ళలో అనుసరిస్తున్న అనాగరిక పద్ధతులు, దౌర్జన్యాలు పేదలను ఆత్మహత్యలకు ప్రేరేపిస్తున్నాయి. రెండు నెలల కాలంలో వందమందిపైన ఆత్మహత్యలు చేసుకున్నారు. కొంతమంది ఊరొదిలి వలసలు పోతున్నారు. భార్య భర్తల మధ్య మనస్పర్ధలు పెరిగి కుటుంబాలు విడిపోతున్నాయి. గ్రూపులో ఎవరు కిస్తీ కట్టకపోయినా సభ్యులందరిని బాధ్యుల్ని చేయటం వలన సామాజిక సంబంధాలు దెబ్బతింటున్నాయి.

రాష్ట్రంలో ఇంత పెద్ద ఎత్తున పేదలను లూటీ చేస్తూ సంక్షోభాన్ని సృష్టిస్తున్న మైక్రో సంస్థలను నియంత్రించటం సాధ్యం కాదంటూ కేంద్ర ఆర్థిక శాఖామంత్రి, రిజర్వ్ బ్యాంకు ప్రకటన చేయటం బాధ్యతారహితంగా వుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కంటి తుడుపు చర్యగా ఆర్డినెన్స్ తెచ్చి చేతులు దులుపుకుంది. జాతీయ బ్యాంకుల నుండి నామ మాత్రపు వడ్డీకి రుణం పొందుతున్న మైక్రో సంస్థలు అధిక వడ్డీలకు రుణాలు ఇస్తూ కోట్లకు పడగలెత్తాయి. 25 రాష్ట్రాలలో 800 సూక్ష్మ రుణ సంస్థలు విస్తరించాయి. ఒక్క ఆంధ్రప్రదేశ్ లోనే 40 శాతం వ్యాపారం సాగిస్తున్నాయి. రిజర్వ్ బ్యాంకు, నాబార్డుల చొరవతో దేశ వ్యాప్తంగా ప్రారంభమైన స్వయం సహాయ సంఘాల ఉద్యమం ఇప్పుడు మైక్రో సంస్థలకు, బహుళ జాతి సంస్థల వస్తువుల అమ్మకాలకు లాభాలను చేకూర్చేదిగా మారింది.

మైక్రో ఫైనాన్స్ వడ్డీ వ్యాపారులు ప్రజలను అధిక వడ్డీలతో లూటీ చేస్తున్నాయి. బ్యాంకులు పెట్టుబడిదారులకు రుణాలు యిచ్చే సంస్థలుగా మారాయి. పేదలకు రుణాలు ఇవ్వడం లేదు. ఇదంతా ప్రపంచ బ్యాంకు, అంతర్జాతీయ ఫైనాన్స్ పెట్టుబడి కనుసన్నలలో జరుగుతుంది. ప్రభుత్వాలు అనుసరిస్తున్న సరళీకరణలో బాగం. అధిక వడ్డీలు, వేధింపులకు గురిచేస్తున్న మైక్రో ఫైనాన్స్ సంస్థల రుణ విధానానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడుతూనే వాటికి జీవం పోసి పెంచి పోషిస్తున్న సరళీకృత విధానాలపైనా ఆ విధానాలు అనుసరిస్తున్న ప్రభుత్వాలపైనా ఉద్యమించాలి.

1. మైక్రో రుణాలు - ప్రభుత్వ వైఫల్యాలు..... 3
2. ఉద్యత పోరాటాలు..... 6
3. దువ్వారి సుబ్బమ్మ..... 9
4. సమానత్వానికి చిరునామా ఏది?..... 10
5. ఈ నేరం ఎవరిది..... 14
6. చిగురించిన ఆశాకిరణం..... 16
7. వర్ష నృత్యం..... 17
8. శాస్త్రవేత్తలు - సమాజం..... 20
9. మానవత్వం పరిమళించే మధురవాణి..... 23
10. ప్రేమరాహిత్యంలో యువతరం..... 25
11. ధైర్యం చెప్పాలి..... 26
12. గృహ హింస..... 27
13. టి. రూస్సీ రాణి..... 29
14. చెర విడిచిన స్వేచ్ఛ..... 30
15. ఆరోగ్యం 31

15 ఉద్యమ న్యాయం

32

అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం

రాష్ట్ర కార్యాలయం, బ్లాక్ నెం. 24, హెచ్ఐజి ఫేజ్:

2,1-8-1, బాగ్లింగంపల్లి, హైదరాబాద్

ఫోన్ : 27605845, ఫ్యాక్స్ : 040 - 27605845

సంపాదకులు

ఎస్. పుణ్యవతి

మేనేజర్

ఎం. సుధ

సంపాదక వర్గం

మల్లు స్వరాజ్యం

అల్లూరి మన్మోహని

టి. జ్యోతి

కె. స్వరూపరాణి

విరాళం రూ : 5/-

ప్రజాశక్తి డైలీ ప్రింగ్ ప్రిస్, ముషీరాబాద్, హైదరాబాద్ - 500 020

**సమాజమా!
న్యాయం చెప్పు**

కమ్మని కలల్లో..

హాయిగా అమ్మ బొజ్జలో నా ఉనికి

విశాల ప్రపంచం

ఎప్పుడు చూస్తానా అని తహతహ

కళ్ళు ఇంకా నేను తెరవనే లేదు

ఒళ్ళు అనేది నాకు పూర్తిగా

ఏర్పడలేదు

రూపధారణలోనే శాపధారణ!

కళ్ళు తెరవకుండానే

ఒకళ్ళ దృష్టి నా మీద

పడకుండానే

నాకు మరణశిక్ష

మరణం

కారణం! 'ఆడ' పిల్లనట

ఇంట్లో...

తల్లి పెళ్ళాం తప్పించి

మరో ఆడ జీవికి నో ఎంట్రన్స్

ఇంట్లో పెరిగే పశువులూ, పక్షులు

నిరభ్యంతరంగా

కంటున్నాయి ఆడ జీవుల్ని!

అమ్మ గర్భంలో

నాకు మాత్రం

మరణ శిక్ష

'ఆడ కారణ' శిక్ష!!

ఏడవుంది న్యాయం!

సమాజమా చెప్పు....!

-వి.నాగలక్ష్మి

మైక్రో రుణాలు

ప్రభుత్వ వైఫల్యాలు

- కె. స్వరూపరాణి

పేదరిక నిర్మూలన, సామాజిక అభివృద్ధి పేరుతో దేశ వ్యాప్తంగా విస్తరించి పాలకులచే కీర్తింపబడుతున్న మైక్రో సంస్థలు పేదల పాలిట శాపాలుగా మారుతున్నాయి. ఇటీవలి కాలంలో మైక్రో రుణ సంస్థల రాక్షసానికి నెలరోజులలో వంద మందికి పైగా బలయ్యారు. రుణ వసూళ్ళ చర్యలు అత్యంత దుర్భరంగాను, భయంకరంగాను ఉన్నాయి. కిడ్నాపులు, అవమానాలు, వేధింపులు, ఆన్తులు జప్తులు వంటి చర్యలు అవలంబించడం వలన అప్పులు తీర్చలేని వరిస్థితులలో ఆత్మహత్యలకు పాల్పడుతున్నారు. మైక్రో సంస్థల పనితీరుపై మహిళా సంఘాలు, ప్రతిపక్ష పార్టీలు ఆందోళన వ్యక్తం చేశాయి. అధిక వడ్డీలు, బాకీల వసూళ్ళలో అవలంబిస్తున్న అనాగరిక పద్ధతులను ఎండగట్టాయి.

ఈ దురాగతాలపై రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఆగ్రహం వ్యక్తమైంది. ఎట్టకేలకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ సంస్థల్ని నియంత్రించేందుకు ప్రత్యేక ఆర్డినెన్స్ తెచ్చింది. ఈ ఆర్డినెన్స్ లో అది క వడ్డీలప్రస్తావన గానీ, సంస్థల నియంత్రణ పైనా ఎలాంటి చర్యలులేవు. ఆర్డినెన్స్ వలన రుణగ్రహీతలకు ఎలాంటి ప్రయోజనం లేదు.

మన దేశంలో 800 షైనాన్స్ సంస్థలు వున్నాయి. అందులో 70% ఆంధ్రప్రదేశ్, కర్నాటక, తమిళనాడులో వున్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వీటి విస్తరణ ఎక్కువగా వుంది. ఇవి స్వయం సహాయ సంఘాలకు సమాంతరంగా వ్యాపించాయి. మన రాష్ట్రంలో ఎస్ హెచ్ జిలు 9 లక్షల 32 చైతన్య మానవి

వేల గ్రూపులలో కోటి మంది సభ్యులతో దేశంలో అగ్రస్థానంలోవున్నాయి. బ్యాంకుల నుండి తీసుకున్న రుణం 99 శాతం రికవరీ అవుతోందని బ్యాంకు అధికారులు చెబుతున్నారు. ఎన్నికల ముందు 12 వేల కోట్లు రుణాలు ఇప్పిస్తామని లక్ష్యాలు నిర్ణయించిన ప్రభుత్వం ఇప్పటి వరకు 1891 కోట్లు మాత్రమే రుణాలు మంజూరు చేసింది. ఈ రుణం కూడా పెరిగిన అవసరాలకు తగినట్లుగా పెంచడం లేదు. గ్రూపుకు 50 వేలు శాంక్షన్ చేస్తే ఒక్కొక్కరికి ఖర్చులు పోను రూ॥4,000/- మాత్రమే అందుతున్నాయి. ఈ అప్పు తీరే వరకూ రుణం దొరకదు. 2008 నుండి పావలా వడ్డీ రుణాలు లేవు. పావలా వడ్డీకి సంవత్సరానికి 800 కోట్లు అవసరం కాగా

2010 ప్రభుత్వ బడ్జెట్ లో 200 కోట్లు మాత్రమే మంజూరు చేసింది. కేటాయించిన నిధులు కూడా విడుదల కావటం లేదు. 2009 తరువాత బ్యాంకులు రుణాలు కోసం

ఒకటికి పదిసార్లు తిప్పించుకుంటున్నారు. వరవతి ఉన్న వాళ్ళకు రుణాలు అందుతున్నాయి. దళిత, గిరిజన, వెనకబడిన తరగతి మహిళలకు రుణాలు సక్రమంగా అందటం లేదు. అనివార్యంగా కుటుంబ ఆర్థిక అవసరాల కోసం ప్రైవేటు సంస్థల వద్దకు పోతున్నారు.

సరళీకరణ విధానాలతో విద్య, ఆరోగ్యం, నివాసం వంటి సౌకర్యాలు అందుబాటులో లేకుండా పోయాయి. ఉపాధి, ఉద్యోగ భద్రత కరువైంది. ఆర్థిక అసమానతలు పెరిగాయి. జీవన వ్యయం పెరిగింది. సూక్ష్మరుణ సంస్థల వద్ద తీసుకున్న అప్పులను వస్తూత్పత్తికి ఉపయోగించకుండా నిత్యావసరాలకు, అప్పటికే వున్న అప్పులు తీర్చటానికి, ఇందిరమ్మ ఇళ్ళ నిర్మాణం, విద్య, వైద్యం ఖర్చుల కోసం ఉపయోగిస్తున్నారు. దీంతో తలకి మించిన అప్పులలో కూరుకు పోతున్నారు.

1 9 9 2

నుండి సరళీకరణ విధానాల అమలు తర్వాత జాతీయ బ్యాంకుల రుణ వితరణలో సామాజిక రంగానికి ప్రాధాన్యత తగ్గింది. లాభాల వైపు మొగ్గుచూపింది.

వ్యవసాయరంగానికి రుణాలు ఇవ్వటం తగ్గుముఖం పట్టింది. గ్రామీణ ప్రజానీకం ప్రైవేటు వడ్డీ వ్యాపారులను ఆశ్రయించాల్సి వచ్చింది. ప్రపంచ బ్యాంకు ఎస్ హెచ్ జిల ద్వారా సూక్ష్మ రుణ ప్రక్రియ ప్రారంభమైంది. రాష్ట్రంలో కోటి మంది పైన సభ్యులు పొదుపు చేసిన 2 లక్షల 30 వేల కోట్లు డిపాజిట్లను పోగుచేశాయి. వారి పొదుపు డబ్బులు రుణాలుగా ఇచ్చినా మైక్రోఫైనాన్స్ సంస్థల వద్దకు వెళ్ళవలసిన పరిస్థితి వుండేది కాదు.

మైక్రోఫైనాన్స్ సంస్థలు అడక్కుండానే ఇంటికి వచ్చి తియ్యటి మాటలు చెప్పి అప్పు ఇస్తామంటారు. వడ్డీరెండు రూపాయలని చెబుతారు. వారి ఉచ్చులోకి లాగుతారు. అప్పు ఎవరికి అత్యవసరమో ఆమెనే 5గురితో గ్రూపును తయారు చేయమంటారు. గ్రూపు ఏర్పాటు చేసిన తర్వాత నాలుగు రోజులు సంస్థ నిబంధనలు చెబుతూ శిక్షణనిస్తారు. సభ్యులు ఎవరైనా చెల్లించక పోతే మేమే చెల్లిస్తాం అని ప్రమాణం చేయిస్తారు. రుణం ఎంత అయినప్పటికీ 50వారాలు కట్టాలి. డిపాజిట్ 360రూపాయలు, బ్యాంకు, సర్వీసు చార్జీలు 50 రూ॥, సభ్యత్వ రుసుం 70 రూ॥, పొదుపు 25 రూపాయలు కట్టించుకుంటారు. మొదటి అప్పు తీరకముందే మిడిల్ లోన్ రూ॥6,000/-లు ఇస్తారు. మొదటి అప్పు తీర్చేందుకు రెండో అప్పు చేస్తారు. ఈ అప్పులు తీర్చేందుకు పుస్తెలు, కాళ్ళపట్టీలు, ఇంట్లో సామాన్లు, బర్రెలు, మేకలులాంటివి కూడా మైక్రోసంస్థల వశమవుతున్నాయి. వరంగల్ లోవారం కిస్తీలు కట్టలేక చివరికి కన్నకూతురు మంగళసూత్రాలు కుదువ బెట్టి కిస్తీ కట్టింది. ఈ సంస్థల ఆగడాలవలన భార్యాభర్తల మధ్య మనస్పర్ధలు పెరిగి విడిపోతున్న ఘటనలు జరుగుతున్నాయి. ఇరుగుపొరుగు సంబంధాలు దెబ్బతింటున్నాయి. వారం వారం రుణం వసూలు బాధ్యత గ్రూపు సభ్యులదవటం పైగా సభ్యులలో ఎవరు కట్టక పోయినా మిగతా సభ్యులు కట్టాల్సి రావటం వలన ఆప్యాయతలు కనుమరుగై పగలు రగులుతున్నాయి.

ఐదవ రాష్ట్ర కమిటీ జిల్లాలలో చేసిన సర్వేలో అనేక ఆందోళనకర అంశాలు వెలుగులోకి వచ్చాయి. కుటుంబంలో పెళ్ళైనా, చావైనా అనారోగ్యంతో వున్నా ఎలాంటి వివత్కర పరిస్థితులు వున్నా సంస్థ నిర్ణయించిన టైమ్ కి వెళ్ళి వాయిదా కట్టాల్సిందే. 5 నిమిషాలు లేటయినా వేధింపులు తప్పవు. అసలు + వడ్డీ వారం వారం కట్టాలి. అర్ధరాత్రి అపరాత్రి అనకుండా ఇంటి మీదికి వెళ్ళి నానా దుర్భాషలాడతారు. మైక్రోఫైనాన్స్ సంస్థల పేర్లు వారికి తెలియవు. కిస్తీకట్టే వారం పేరు మాత్రమే తెలుసు. కిస్తీ కట్టేరోజు వస్తుందంటే భయం గుప్పిట్లో బ్రతుకుతూ

ఆర్డినెన్స్ లోని ప్రతిపాదిత అంశాలు

1. ఇకపై ఎంఎఫ్ ఐలకు రిజిస్ట్రేషన్ తప్పనిసరి. తాము కార్యకలాపాలు నిర్వహించాలని అనుకుంటున్న ప్రాంతాలు, వసూలు చేయనున్న వడ్డీ వివరాలు, నిర్వాహకుల, నిర్వహణ సమాచారాన్ని రిజిస్ట్రేషన్ పత్రంలో తెలియజేయాలి. ఆర్డినెన్స్ జారీ అయిన 30 రోజుల్లోగా ఎంఎఫ్ ఐలు రిజిస్ట్రేషన్ దరఖాస్తు చేయాల్సి ఉంది. అధీకృత అధికారులు జారీచేసే అనుమతి ఏడాది. ఈ గడువు ముగిస్తే రెన్యువల్ చేసుకోవాలి. రిజిస్ట్రేషన్ లేకుండా కార్యకలాపాల నిర్వహణ చట్టరీత్యా నేరం. 3 సంవత్సరాల జైలు శిక్ష, లక్ష రూపాయల జరిమానా లేదా రెండూ విధించే అవకాశముంటుంది.
2. అప్పు తిరిగి చెల్లించే సామర్థ్యం ఉందా లేదా అని చూడకుండా ఒకే ఇంటికి బహుళ రుణాలు ఇవ్వడాన్ని నిరోధిస్తారు. ఎస్ హెచ్ జిలకు బ్యాంకు రుణాలు ఇస్తున్నాయి. ఇలాంటి వారికి మళ్ళీ రుణం ఇవ్వాలని అనుకుంటే డిఆర్ డిసి పిడి, మెప్పా, పిడి నుంచి ఎంఎఫ్ ఐలు ముందుగా ఆమోదం తీసుకోవలసి ఉంటుంది. అప్పటికే బ్యాంకు నుంచి రుణం తీసుకున్న ఎస్ హెచ్ జిలకు వీరి ఆమోదం లేకుండా అప్పులు ఇవ్వడం నేరం. ఇందుకు మూడేళ్ల వరకు జైలు శిక్ష విధించవచ్చు. ఒక మహిళ ఒకటి కంటే ఎక్కువ ఎస్ హెచ్ జిల్లో సభ్యురాలిగా ఉండకూడదు. వారిని ఒక్క ఎస్ హెచ్ జికి పరిమితం చేస్తారు.
3. ఎస్ హెచ్ జిలపై బలవంతపు చర్యలకు దిగడం నేరం. ఎంఎఫ్ ఐ భాగస్వాములు, డైరెక్టర్లు, ఉద్యోగులను ఇందుకు బాధ్యులను చేస్తారు. మూడేళ్ల వరకూ జైలు శిక్ష, లక్ష రూపాయల జరిమానా లేదా రెండూ విధించే అవకాశం ఉంది. చట్టానికి విరుద్ధంగా వ్యవహరించే ఎంఎఫ్ ఐలపై ఫిర్యాదులను స్వీకరించేందుకు ఓ వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేస్తున్నారు.
4. వివాదాల సత్వర పరిష్కారానికి హైకోర్టుతో సంప్రదించిన మీదట జిల్లాకో ఫాస్ట్ ట్రాక్ కోర్టును ఏర్పాటు చేసే అవకాశం ఉంది.
5. ఎంఎఫ్ ఐలు సరిగ్గా రికార్డులు నిర్వహించాలి. వాటిని పరిశీలన అందుబాటులో ఉంచాలి. అప్పుదారుల వివరాలు, అసలు, వడ్డీ చెలింపిన సమాచారాన్ని ప్రతినెలా 10వ తేదీన అధీకృత అధికారులకు సమర్పించాలి.

తిండి, నిద్రకు దూరమవుతున్నారు. ఈ దుస్థితి వారి ఆరోగ్యంపై తీవ్ర ప్రభావం చూపుతుంది. మహిళలను వ్యభిచారం చేసినా రుణంతీర్చమని దూషించడం సర్వసాధారణం. నీవు చనిపోతే ఇన్సూరెన్స్ వస్తుంది. ఆ డబ్బు బకాయి క్రింద జమ చేసుకుంటాం చావు అని ప్రేరేపిస్తారు. ఇన్సూరెన్స్ క్లయిమ్ ఎంత మొత్తానికి చేస్తారో వారికి తెలియదు. పాలసీలు వాళ్ళ చేతికి యివ్వరు. పత్రాల మీద ముందే సంతకాలు చేయించుకుంటారు. నాన్ బ్యాంకింగ్ కంపెనీల పేరిట రిజర్వు బ్యాంకు మరియు ప్రభుత్వ అనుమతి తీసుకుని వేల కోట్ల రూపాయలు రుణాలు యిస్తున్నాయి.

1976లో బంగ్లాదేశ్ లో ప్రొఫెసర్ మహమూద్ యూనిస్ ప్రారంభించిన ఉద్యమం సూక్ష్మ రుణంగా రూపాంతరం చెంది మన దేశానికి కూడా విస్తరించింది. 2002 నుండి స్వయం సహాయ సంఘాలకు సమాంతరంగా శర వేగంతో ఈ

వ్యవస్థ విస్తరించింది. మన రాష్ట్రంలో ఈ సంస్థలు 25 వేల కోట్ల రూపాయల వ్యాపారం సాగుతుందని లెక్కలు తెలుపుతున్నాయి. ఈ సంస్థల విస్తరణ చూసిన కేంద్ర ప్రభుత్వం, రిజర్వ్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా వీటికి అనుమతులిచ్చాయి. అంతే కాకుండా విదేశాల నుంచి వాణిజ్యపరమైన అప్పులు తీసుకునేందుకు నిబంధనల్ని సరళీకరించింది.

ఆర్.బి.టి చట్టం సెక్షన్ (1)ఎ ప్రకారం. నాన్ బ్యాంకింగ్ ఫైనాన్స్ కంపెనీలుగా రిజిస్టర్ చేయించుకుంటున్నారు. బ్యాంకుల నుండి 8.5-9 శాతం వడ్డీకి రుణం తీసుకుని నిర్వహణ వ్యయం పేరుతో మరికొంత వడ్డీ కలిపి రుణాలు ఇస్తున్నాయి. బ్యాంకుల నుంచి తీసుకునే రుణాలపై మొదటి నుండి చివరి వరకూ ప్లాట్ రేటు పద్ధతిపై కట్టించుకుంటున్నారు. అప్పు తీరే వరకూ మొత్తం రుణంపై వడ్డీ చెల్లించాలి. ఈ పద్ధతి వలన వడ్డీ 40 -60 శాతం వరకూ కట్టాల్సివస్తుంది. వీటిపై నిరక్షరాస్యులకు అవగాహన లేదు. నగదు రూపంలోనే గాక బహుళ జాతి సంస్థల వస్తువుల అమ్మకాలకు ఉపయోగించుకుంటున్నాయి. బంగారం, సెల్ ఫోన్లు, ఫ్రిజ్, బీరువాలు, డబుల్ కాట్లు, వాటర్ ఫిల్టర్లు చివరికి రోజువారీ వాడుకునే నిత్యావసర వస్తువులకు కూడా ఈ సంస్థలు రుణాలు ఇస్తున్నాయి. ఉత్పాదక రంగంలో వ్యవసాయం, వ్యాపారం కుట్టుమిషన్స్, బర్రెలు, వంటి వాటికోసం పెట్టుబడి పెడితే కొంత వరకు ఫర్వాలేదు. అనుత్పాదక వస్తువుల వలన మహిళలు తీర్చే మార్గం లేక ఆత్మహత్యలకు దిగుతున్నారు. మానవ సంబంధాలు దెబ్బతింటున్నాయి. కిస్తీలు కట్టని సభ్యుల ఇళ్ళ మీదకు వెళ్ళి అసభ్యంగా, అమానవీయంగా ప్రవర్తిస్తున్నాయి. సామాజిక సంక్షోభానికి దారితీస్తుంది.

అధిక వడ్డీలు, వేధింపులకు గురిచేస్తున్న మైక్రో సంస్థలపై రిజర్వ్ బ్యాంకు కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కొరడా ఝుళిపించాలి. అధిక వడ్డీలు, వేధింపులకు పాల్పడుతున్న సంస్థల రిజిస్ట్రేషన్ రద్దు చేయాలి. ప్రభుత్వం ఆర్డినెన్స్ తో సరిపెట్టుకోక స్వయం సహాయక సంఘాలకు, రైతుమిత్ర గ్రూపులకు పావలా వడ్డీ రుణాలు ఇచ్చినప్పుడు మాత్రమే సూక్ష్మ రుణ సంస్థలు వెనక్కి పోతాయి. లేనిచో ప్రభుత్వం వల్ల వేస్తున్న సాధికారత కాగితాలపైనే వుంటుంది.

★

శ్రీమృతి

ఆమె ఇల్లాలు

ఆమెకు -గడియారానికి నడకలో తేడాలేదు, సెలవు లేదు...

నిరంతరం పనిచేస్తూనే వుంటుంది!

టక్ టక్ -లబ్ డబ్ మని కొట్టుకునే గుండోలా

ఉచ్చాస నిశ్వాసాల ఊరిపితిత్తుల్లా

బ్రెయిన్ డెడ్ అయ్యేవరకు!

ఆమె చేసే పనిగంటలకు విలువకట్టారా

ఏ వేతన శ్రేణికి చెందుతుంది?

కారం ఎక్కువైందని విసిరేసిన కంచం!

మాడిందని ముఖాన కొట్టిన అన్నం కెరడు!

పులిసిందని పారబోసిన మజ్జిగ!

యిలా చెప్పుకుంటే

ఎన్నో ఆమె మీద పితూరీలు పెద్ద చిట్టా అవుతుందేమో!

ఒక్క వక్కపలుకు యివ్వలేదనో,

పక్కలోకి రాలేదనో

వంక పెట్టుకుని ఆమెపై సాగించిన దాష్టీకాలెన్నో,

కొండకచో భౌతిక దాడులెన్నో!

పని గంటలకు విలువను లెక్కకట్టితే

ఎంతివ్వచ్చునంటావు?

కనీస వేతన చట్టం ఆమెకు వర్తించదా?

ఆలోచించండి!

ఆమె యంత్రం కాదే?

కాని విశ్రాంతంగా పనిచేస్తూంటుంది!

కార్మికురాలా?

ఏ చట్టాల పరిధిలోకి రాని 'ఖర్మ' (కాలిన కార్మికులారా?)

ఇక యిద్దరు పిల్లల్ని కన్నదంటే రెండుసార్లు

చచ్చి బ్రతికినట్టే!

కష్టాల గట్టుని కళ్ళనీళ్ళతో కొంగున తుడిచేస్తుంది!

అలా అని వల్లెత్తమాటనకుండా లొంగివుండాల్సిందేనా?

నాయకునిగా పోరాటాలకు పిలుపిస్తున్నప్పుడు బహిరంగ సభలలో

ఊకదంపుడుపన్యాసాలిస్తున్నప్పుడు,

ఆమెకు ఆసరా యివ్వాలనిపించదా?

అసంఘటిత గృహిణుల సంఘం ఏర్పాటు కానుంది!

గృహస్తులారా జాగ్రత్త!

దాసిలా వనిచేయాలి, అమ్మలా కడుపునింపాలి,

భూదేవంతటి ఓర్పుండాలి,

పడకగదిలో మాత్రం రంభలావుండాలంటారు కదా!

మరి భర్తగా మీ బాధ్యత నిర్వహించరుకాని, పై వాటిల్లో ఎందులో తేడా వచ్చినా

చిటపటలు, రుసరుసలు...

అందుకే కొన్ని కాపురాలు చల్లారిన కుంపట్లవుతున్నాయి!

“పగలంతా ఇద్దరమూ ఆలుమగలము-

వడుకునే వేళకు వక్కబేవో దూరము”లవుతున్నాయి

ఆడుతు పాడుతూ పనిచేస్తుంటే

అలుపు సొలుపేమున్నదిలా సాగి పోవాలి!

లేదా మీ దాష్టీకం ముదిరి పాకాన పడి 'గృహహింస' కింద నమోదయితే

మీ గతేమిటో గుర్తుంచుకుని మసలండి!

- కపిల రాంకుమార్

పేదరికం, ఆకలి, అసమానత, హింస అంతం కోసం ఉద్యోత పోరాటాలు

ఐదవ 9వ జాతీయ మహాసభలు నవంబర్ 9-12, 2010 కన్పూర్

- టి. జ్యోతి

నూతన సరళీకృత, ప్రపంచీకరణ పోరాటంలో భాగంగా పేదరికం, ఆకలి, అసమానత, హింస తదితర సమస్యల అంతం కోసం రాబోయే కాలంలో ఉద్యోత పోరాటాలు నిర్వహించాలని ఐదవ 9వ జాతీయ మహాసభ పిలుపునిచ్చింది. పేద, శ్రామిక మహిళలు ముఖ్యంగా దళిత, గిరజన, ముస్లిం తరగతుల మహిళల ప్రత్యేక సమస్యలపై కేంద్రీకరించాలని మహాసభ పిలుపునిచ్చింది.

ఉత్తరప్రదేశ్ లోని కాన్పూర్ లో 2010 నవంబర్ 9 నుంచి 12వ తేదీ వరకు జరిగిన అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం (ఐదవ) 9వ జాతీయ మహాసభలు అత్యంత ఉత్సాహపూరితంగా జరగటంతో పాటు రాబోయే కాలంలో మహిళా ఉద్యమానికి దిశా నిర్దేశంగా ఉన్నవి. ఉత్తర భారతంలోని హిందీ రాష్ట్రంలో మొట్టమొదటిసారిగా జరిగిన ఐదవ జాతీయ మహాసభలను యుపి కమిటీ వాలంటీర్లు చక్కని క్రమశిక్షణతో, అన్ని రకాల వసతులను సమకూర్చి విజయవంతం చేశారు.

మహారాష్ట్రకు చెందిన ప్రముఖ స్వాతంత్ర్య సమరయోధురాలు ఐదవ వ్యవస్థాపకులలో ఒకరైన అహల్యారంగ్ గేకర్ పేరుతో ఏర్పాటైన ప్రాంగణంలో, కడదాకా ఉద్యమమే ఊరిపిగా నిలిచిన కాళింది దేశ్ పాండే పేరుతో నిర్మించిన వేదికపై మహాసభలు జరిగాయి. మహాసభల జయప్రదానికి ఏర్పడ్డ ఆహ్వాన సంఘం అధ్యక్షులు కెప్టెన్ లక్ష్మీ సెహగల్ (96 సం॥) జెండా ఆవిష్కరణతో ప్రారంభమైన మహాసభలు ఆద్యంతం ప్రతినిధులకు స్ఫూర్తి నివ్వడంతోపాటు 3 సంవత్సరాల కార్యక్రమాల నిర్వహణ, సమీక్షలు, సాధించిన విజయాలు భవిష్యత్ కర్తవ్యాన్ని అందివ్వడంలో సఫలీకృతమయ్యింది.

కెప్టెన్ లక్ష్మీ సెహగల్ మహాసభ ప్రాంగణంలోకి అడుగిడగానే తనలో కనిపించిన అదే పోరాట స్ఫూర్తి, చెలాకీతనం, సామ్రాజ్యవాదంపై కసి, మహిళా సమానత్వం కోసం జరిపే పోరాటాలపై అచంచల విశ్వాసం చూసి ప్రతినిధులలో ఉత్సాహం,

ప్రతినిధులు వారిని అనుసరించారు.

ఐదవ వర్కింగ్ ప్రెసిడెంట్ శ్యామిలీ గుప్తా గత మహాసభ నుంచి నేటి వరకు అమరులైన జాతీయ, రాష్ట్ర స్థానిక నాయకులకు సంతాపాన్ని వ్రకటిస్తూ తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. అహల్యారంగ్ గేకర్, కాళింది

ఉత్తేజం కట్టలు తెంచుకుంది. లక్ష్మీ సెహగల్ జిందాబాద్, లక్ష్మీ సెహగల్ లాంగ్ లివ్ లాంటి నినాదాలు మిన్నంటాయి. ప్రతినిధులంతా ఒక్కసారిగా ఆమె కలవాలని ఎవరికివారు తాపత్రయపడ్డారు. లక్ష్మీ సెహగల్ వెన్నంటి బృందా కరత్, మల్లు స్వరాజ్యం, సుభాషిణి అలీ, సుధా, శ్యామిలీగుప్తా, విభాభోష్ మొదలగు ఉద్యమ సారథులు కదలిరాగా ఇక ప్రతినిధుల ఆనందానికి అవధులు లేకుండా పోయింది. జెండా ఆవిష్కరణ అనంతరం నాయకత్వం అమరవీరులకు నివాళులు అర్పించుతుండగా ఆ పోరు వారసత్వాన్ని అందుకుంటూ

దేశ్ పాండే, ఇలా భట్టాచార్యలతో పాటు వామపక్ష నాయకులు హరికిషన్ సింగ్ సూర్జిత్ మహిళా ఉద్యమానికి ఎల్లవేళలా అండదండలిచ్చినా జ్యోతిబను, మొదలగు వారికి మహాసభ శ్రద్ధాంజలి ఘటించింది.

ప్రారంభసభను ఉద్దేశించి కెప్టెన్ లక్ష్మీ సెహగల్ స్వాగతోపన్యాసం చేస్తూ “దేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం నాడు యుద్ధం చేసినప్పుడు, దేశంతో పాటు మహిళల స్థితి గతుల్లో మార్పులు వస్తాయని అనుకున్నాము. కానీ ఆచరణ అందుకు భిన్నంగా వుంది. స్వాతంత్ర్యం తరువాత కూడా పోరాటం చెయ్యకుండా ఏదీ సాధించలేము అని అర్థం

అయ్యింది. కావున పోరాట స్ఫూర్తిని కొనసాగిస్తూ, మహిళా సమానత్వం కోసం, హక్కుల కోసం చివరి శ్వాస విడిచేవరకూ పోరాడాల్సిందే” అన్నారు.

అధ్యక్షులు శ్రీమతి సుభాషిణీ అలీ మాట్లాడుతూ మహాసభలకు ఆతిథ్యం ఇచ్చిన కాన్పూర్ నగర విశిష్టతను తెలియజేశారు. “1957 స్వాతంత్రోద్యమ కాలం నుంచీ పోరాట వేదికగా, మరియు కార్మిక పోరాటాలకు కాన్పూర్ ఆలంబనగా వుంది. ఈనాడు మారిన పరిస్థితులలో ప్రజాతంత్ర ఉద్యమం బలహీనపడి సరికొత్త సవాళ్ళు మనముందున్నాయి. సాంప్రదాయాలు, మతం చాటున మహిళలు అణగదొక్కుబడుతున్నారు. మహిళలను నమీకరించడం, ఉద్యమంలోకి తీసుకు రావడమంటే అది భూస్వామ్య, పెట్టుబడి దారి విధానంపై పోరాటంతో పాటు దానిలోంచి వచ్చిన పితృస్వామ్య భావజాలంపై కూడా పోరాటం చెయ్యాలని, గత పోరాట అనుభవాలను నెమరువేసుకుంటూ ఆ స్ఫూర్తితో ముందుకెళ్ళాలని” అన్నారు.

ఐదవ జాతీయ నాయకురాలు, రాజ్యసభ సభ్యులు శ్రీమతి బృందాకరణ్ పార్వతీ మీనన్ రాసిన “భాదాయే థోదుతే హుయే” అనే హిందీ పుస్తకాన్ని విడుదల చేశారు. “దేశ వ్యాపితంగా మహిళా సమస్యలు పరిష్కారాల కోసం కృషి చేస్తున్న ఐదవకు విశిష్ట స్థానముందన్నారు. 12 మంది వ్యవస్థాపక సభ్యుల జీవిత విశేషాలు పుస్తకంలో పున్నాయని కార్యకర్తలు ఆ వారసత్వాన్ని కాపాడుకోవాలని” అన్నారు. ఐదవ సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ దోపిడీ అనమానతలపై పోరాడుతూ వుంటే, పురుషులపై పోరాడుతున్నట్లుగా కొంతమంది వక్ర భాష్యాలు చెప్తున్నారు. పశ్చిమ బెంగాల్ లో ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఖూనీ చేస్తూ, వామపక్షాలను అడ్డుకోవడానికి మావోయిస్టు, తృణముల్ కాంగ్రెస్ పార్టీలు అరాచక దాడులకు పాల్పడుతున్నారు. వీటిని సమర్థవంతంగా తిప్పికొట్టాలన్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో జరుగుతున్న మైక్రో ఫైనాన్స్ సంస్థల వేధింపులు, హర్యానాలో పరువు పేరిట జరుగుతున్న హత్యలతో పాటు వివిధ రాష్ట్రాల చైతన్య మానవి

సమస్యలను ప్రస్తావించారు. పెట్టుబడిదారీ విధానంతో పాటు సామాజిక, రాజకీయ ప్రక్రియలపై కూడా దృష్టి సారించాలని పిలుపునిచ్చారు.

బెంగాల్, త్రిపుర, ఆంధ్రప్రదేశ్, తమిళనాడు, హర్యానా, ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రాలకు చెందిన ధీరవనితలు, మహాసభలో వారి అనుభవాలను పంచుకున్నారు. అందరి మాటల్లోని సారాంశం ఒక్కటే. నయాఉదారవాద విధానాల నేపథ్యంలో అట్టడుగు వర్గాల హక్కులు కాలరాయబడుతున్నాయి. కుల, మత ఛాందస భావాలు పెరుగుతున్నాయి. ప్రజాతంత్ర హక్కులకు భంగం కలుగుతూ వుంది” అని చెప్పారు. ఎన్ని ఆటంకాలు ఎదురైనా ప్రతిఘటించి వారు నిలబడిన తీరు మహాసభకు ప్రాణం పోసింది. భవిష్యత్ కార్యాచరణకు మారు పేరుగా నిలిచిన ఆ ధీర వనితలకు మహాసభ జేజేలు పలికింది “మేము సైతం” అంటూ చేతులెత్తి నినదిస్తూ గొంతు కలిపింది.

ఐదవ జాతీయ కార్యదర్శి సుధా నుందర రామన్ ప్రస్తుత జాతీయ, అంతర్జాతీయ పరిస్థితి, కార్యక్రమాల నిర్మాణ నివేదిక రెండు భాగాలుగా సభలో ప్రవేశపెట్టారు. “ప్రస్తుతం తీవ్రమైన ఆర్థిక సంక్షోభం అమెరికా సరిహద్దులు దాటి

ప్రపంచవ్యాప్తంగా అన్ని వైపులకు విస్తరించింది. స్వేచ్ఛా మార్కెట్ పేరుతో చుట్టుముట్టిన నయాఉదారవాద విధానం అనమానతలను పెంచుతూ వుంది. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అనుసరిస్తున్న ప్రజా వ్యతిరేక విధానాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడాలి. ఆహార భద్రత, ధరల పెరుగుదల మహిళలను తీవ్రంగా కలవర పరుస్తున్నాయి. కోట్ల టన్నుల ఆహార ధాన్యాలు గోడౌన్లలో పందికొక్కుల పాలవుతుండగా పేద ప్రజలకు అందించడానికి మాత్రం ప్రభుత్వం సిద్ధంగా లేదు. నీరు, ఆరోగ్యం కూడా ప్రయివేటీకరణ అయిపోయి పేదరికం మరింత పెరగింది. ఆంధ్రప్రదేశ్, కర్నాటక రాష్ట్రాలలో విచ్చలవిడిగా మద్యం షావులకు అనుమతిచ్చారు. ఆదపిల్లలపై దాడులు పెరుగుతున్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్, ఒరిస్సాలలో మైక్రోఫైనాన్స్ సంస్థల వేధింపులు పెరిగాయి. బిజెపి పాలిత రాష్ట్రాలలో సాంప్రదాయాలు, మతాలు పేరిట మహిళలను నాలుగు గోడలకు పరిమితం చేస్తున్నారు. బెంగాల్, కేరళ, త్రిపురలలో వామపక్ష ప్రభుత్వాలు అనుసరిస్తున్న మహిళా అనుకూల విధానాలు అన్ని రాష్ట్రాలకు అనుసరణీయం. కేరళ, బెంగాల్ లో స్వయం సహాయ గ్రూపులు సమర్థవంతంగా నడుస్తున్నాయి. మైక్రోఫైనాన్స్ అక్టోబర్-డిసెంబర్ 2010

సంస్థలను దరిచేరనీయడం లేదు. బెంగాల్ లో పొదుపు గ్రూపులకు సంబంధించి ప్రత్యేకంగా ఒక మంత్రిత్వ శాఖను ఏర్పాటు చేశారు. కేరళలో అనుసరించే జెండర్ బడ్జెటింగ్ విధానం మహిళలకు బాగా ఉపయోగపడుతూ వుంది. వామపక్ష ప్రభుత్వాలు వున్న మూడు రాష్ట్రాలలో కూడా ప్రజాపంపిణీ వ్యవస్థను పటిష్ట పరిచి ప్రజలందరికీ అవసరమైన నిత్యావసర వస్తువులు అందజేస్తున్నారు. మహిళల ప్రయోజనాలను కాపాడే వామపక్ష ప్రభుత్వాలకు మహిళలు అండగా నిలవాలి.

ఐదవ దేశ వ్యాప్తంగా ఒక కోటి ఇరవై లక్షల సభ్యత్వంతో 25 రాష్ట్రాలలో విస్తరించి పనిచేస్తోంది. ఆ మూడేళ్ళ కాలంలో ఐదవ విస్తృత కార్యక్రమాల వల్ల అత్యధిక మహిళలకు చేరవయ్యి వారి జీవితాలను ప్రభావితం చేసేందుకు విశేషంగా తోడ్పడింది. మహిళా సాధికారత కోసం నిబద్ధతతో అనేక కష్టనష్టాలకోర్చి కార్యకర్తలు నిర్వహించిన పాత్ర అమోఘం. ఉద్యమానికి నాయకత్వం వహించి, నిర్మాణ కార్యక్రమాలు చేపట్టగల కార్యకర్తలను అభివృద్ధి చేయాల్సిన ప్రాముఖ్యతను గుర్తించాలి. దళిత, ఆదివాసి, ముస్లిం కమ్యూనిటీలో ఇంకా కేంద్రీకరణ పెరగాలి. కొన్ని స్వచ్ఛంద సంస్థలు మహిళల సమస్యలను రాజకీయాల నుండి వేరుచేసే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. దాన్ని వమ్ము చేయాలి. సంఘం నిర్మాణాన్ని, విస్తరణను పటిష్ట పరుచుకోవాలి. ప్రాథమిక కమిటీల పనిని మెరుగుపరుచుకోవడం మన కర్తవ్యమని పిలుపునిచ్చారు.

ప్రధాన కార్యదర్శి ప్రవేశపెట్టిన నివేదికపై 23 రాష్ట్రాలకు చెందిన 61 మంది ప్రతినిధులు చర్చల్లో పాల్గొన్నారు. ఒక్కో రాష్ట్ర అనుభవం ఒక్కో ప్రత్యేక తరహాలో వుంది. వామపక్ష వ్యతిరేక శక్తులు, అతివాద శక్తులు చేస్తున్న అనేక దాడులను ఎదుర్కొంటూ ప్రతికూల పరిస్థితుల్లో కూడా బెంగాల్ రాష్ట్ర కమిటీ మహిళలను సమీకరించి అనేక పోరాటాలు, కార్యక్రమాలు నిర్వహించిన తీరు సభను ఉత్తేజపరిచింది. ధరల పెరుగుదల పైనా, ప్రజాపంపిణీకి సంబంధించిన అంశాలపైనా కేరళ రాష్ట్ర కమిటీ పెద్ద ఎత్తున పోరాటాలు చేసింది.

ప్రభుత్వ ఎజెండాలోకి లింగ వరమైన అంశాలు చోటుచేసుకునేటట్టు కేరళ రాష్ట్ర కమిటీ కృషి చేసింది. 2010 సంవత్సరం బడ్జెట్ లో ఒక ప్రత్యేకమైన జెండర్ బడ్జెట్ విభాగాన్ని ఏర్పరచటం వామపక్ష ప్రభుత్వ

ప్రత్యేకతను ప్రతినిధులకు చాటిచెప్పింది. త్రిపుర చిన్న రాష్ట్రమే అయినా దేశానికే ఉత్తేజాన్నిచ్చే పద్ధతిలో రాజకీయంగా, నిర్మాణ పరంగా విజయాలను సాధించినది. అక్కడి మహిళా సభ్యత్వం 5,27, 666. అంటే త్రిపురలో ప్రతిముగ్గురు మహిళల్లో ఒకరు ఐదవ సభ్యురాలిగా వున్నారు. ఇది దేశానికే ఆదర్శం. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో స్వయం సహాయక గ్రూపుల్లో, ప్రజాపంపిణీ వ్యవస్థ, స్థానిక సమస్యలపై ఐదవ పనిచేస్తున్న తీరు హెచ్ పి వి వ్యాక్సిన్, రియాల్టీ పోలపై ఐదవ తీసుకున్న కార్యక్రమాలు ప్రతినిధుల ప్రశంసలను పొందింది. తమిళనాడులో ఐదవ స్వతంత్రగాను, ఇతర ప్రజాతంత్ర సంఘాలను కలుపుకుని అంటరానితనానికి వ్యతిరేకంగా పోరాటానికి నడుం కట్టడాన్ని సభ అభినందించింది. కర్నాటకలో రేగా పథకం అమలుపై బీదర్ జిల్లాలో ప్రత్యేకంగా కేంద్రీకరించి 8,000 మంది మహిళల్ని సమీకరించడం మంచి విజయం. హర్యానాలో

గౌరవ మాత్యల పేరిట యువతులపై జరుగుతున్న హత్యాకాండలు, అత్యాచారాలను జాతీయ ఎజెండాగా చేయడంలో హర్యానా కమిటీ మంచి పాత్ర పోషించింది.

రాష్ట్రాల ప్రతినిధులంతా చెప్పినదాంట్లో సారాంశమొకటే. అన్యాయాలను ప్రతిఘటించి పోరాడినపుడే మనుగడ సాధ్యమవుతుంది, హక్కులు నిలబడతాయి.

మహాసభలో మైక్రో ఫైనాన్స్ సంస్థల నియంత్రణ, ట్రిపుల్ తలాక్, దివ్య బదోరియా కేసు (మైనర్ బాలిక), 1/3 మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లు, ధరల పెరుగుదల, లైంగిక వేధింపుల బిల్లు, భారత దేశానికి ఒబామా రాక, తదితర అంశాలపై తీర్మానాలను మహాసభ ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించింది. నేడు మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న ఏడు ప్రత్యేక సమస్యలపై కమీషన్లు వేసి మహాసభ చర్చించింది. రాబోయే కాలంలో కొత్తగా ఎన్నుకోయే కేంద్ర కమిటీ వీటిపై కేంద్రీకరించాలని మహాసభ పిలుపునిచ్చింది

మహాసభ చివరి రోజు జాతీయ అధ్యక్ష కార్యదర్శులుగా శ్యామిలీ గుప్తా, సుధా నుందర్ రామన్, వర్కింగ్ ప్రెసిడెంటుగా జగ్మతి, కోశాధికారిగా బనానీ విశ్వాస్, 29 మందితో ఎన్నుకోబడ్డ ఆఫీసు బేరర్స్ తో కలిపి 101 మందితో నూతన కేంద్ర కార్యవర్గాన్ని మహాసభ ఎన్నుకున్నది. మహాసభ చివరిలో ఐదవ నియమనిబంధనల ప్రకారం అధ్యక్షురాలుగా మూడు దఫాలు బాధ్యతలు పూర్తిచేసుకున్న సుభాషిణి అలీని మహాసభ సత్కరించింది.

9వ జాతీయ మహాసభ ఇచ్చిన స్ఫూర్తితో ముందుకు సాగుతాం, మేము భారత మహిళలం. పువ్వులం కాదు అగ్నికణాలం. మహిళల హక్కుల కోసం చేయి చేయి కలిపి ఐక్యంగా సాగుతాం. నయాఉదార విధానాలను తిప్పి కొడతాం. ఐదవ వర్గిల్లాని అంటూ నినదిస్తూ ప్రతినిధులంతా కర్తవ్య నిర్వహణకు ప్రతినబూని తమ తమ రాష్ట్రాలకు పయనమయ్యారు.

దువ్వారి సుబ్బమ్మ

- పకుళాభరణం లలిత

దువ్వారి సుబ్బమ్మ దేశ సేవికగా, సంఘ సంస్కారిణిగా, విద్యార్థినులకు మాతృమూర్తిగా సమాజంలో ఎంతో గౌరవం పొందారు. ప్రజలకు ఆమె దేశబాంధవి. మహిళాభ్యుదయంలో జాతీయోద్యమంలో విశిష్ట ఖ్యాతిని పొందిన వ్యక్తి.

స్వాతంత్ర్యోద్యమ కాలంలో బహిరంగ సభల్లో ఉపన్యాసం చేసిన గొప్ప ఉపన్యాసకురాలు. భారత, రామాయణ, భాగవత ఘట్టాల్లోని వివిధ అంశాలను శ్రావ్యమైన కంఠంతో పాడేవారు. ఆమెకు మైకు ఉండాల్సిన అవసరం లేదు. ఆమె విద్వత్తుకు, పాండిత్యానికి, కల్పనా శక్తికి, స్వాతంత్ర్యోద్యమ ప్రచారానికి నభికులు మంత్రముగ్ధులయ్యేవారు.

గరిమెళ్ళ వారి “మాకొద్దీ తెల్లదొరతనం” పాటను పాడితే ఎంతో భావస్ఫూర్తకంగా ఉండేది. కొంతమంది అల్లరిమూక డప్పులు వాయించి ఆటంకం కల్పించేవారు. వెంటనే దువ్వారి సుబ్బమ్మ “ఏమోయ్యా! అధికారీ! నేనంటే ఏమనుకున్నావు గంగాభగీరధి సమానురాలను, తలచుకున్నానంటే నిన్ను, నీ డప్పులను, పోలీసువాళ్ళను గంగలో ముంచెత్తగలను అని గర్జించేది. ఆమె మొండి ధైర్యం, సాహసం ఎంత ఎక్కువంటే పోలీసువాళ్ళను “ఏమోయ్! బ్రిటిష్ వారి బానిసా! రారా! నన్ను పట్టుకో” అని అరిచేది. పోలీసు వారికి ఆమె అంటేనే హడల్! ఒకసారి పిరావరంలో ఒకాయన్ను లారీలతో బాదుతుంటే శ్రీమతి పెద్దాడ కామేశ్వరమ్మ గారు అడ్డుకున్నారు. ఆమెకీ దెబ్బలు తగిలాయి. ‘పిల్లను చంపివేయడానికి మీకు చేతులెట్లా వచ్చినవని’ ప్రశ్నించి పోలీసుల చేతనే క్షమాపణ చెప్పించుకున్న ధీరవనిత దువ్వారి సుబ్బమ్మ. చిన్నప్పుడే పోలియో వచ్చి కాలు అవుటయినా కుంటుతూ నడుస్తూనే తన ప్రతిభను మాత్రం ప్రకటితం చేసేవారు.

పదేళ్ళ వయస్సు లోపలే ఆమెకు బాల్య వివాహం జరిగింది. తర్వాత భర్త చనిపోయాడు. ఆ రోజుల్లో హిందువుల్లో ముఖ్యంగా బ్రాహ్మణ సమాజంలో వితంతువులంటే చిన్నచూపు వుండేది. అంతేగాక ఆ వయస్సులో భర్త చనిపోయిన

వారు ఇంటి చాకిరికి పరిమితమై బానిస జీవితాన్ని గడిపేవారు. అటువంటి దయనీయ పరిస్థితుల్లో భర్తలేని, పిల్లలు పుట్టని పరిస్థితుల్లో సమాజంలో నిస్సారమైన జీవితాన్ని జీవించాల్సిన దువ్వారి సుబ్బమ్మ తాను రాజకీయ ఉద్యమ జీవితానికి అంకితమైనారు.

1921 కాకినాడ రాజకీయ సభలో ఆమె చేసిన ఉపన్యాసం మరువలేనిది. సహాయ నిరాకరణోద్యమంలో కూడా మూర్తిగా లీనమైనారు. చాలా రోజులు పోలీసులు ఆమెను నిర్బంధించలేదు. తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లో అరెస్టుచేసి ఒక సంవత్సరం పాటు రాజమండ్రి సెంట్రల్ జైల్లో ఉంచారు. జైలు నుంచి విడుదలయ్యాక మూర్తిగా ఖాదీ ఉద్యమంలో మునిగిపోయారు. ఖద్దరు బట్టల మూటలను ఇంటింటికీ తిరుగుతూ అమ్మేవారు కూడా. ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో అరెస్టయి ఒక సంవత్సరం పాటు రాయవెల్లూరు జైల్లో ఉన్నారు. ఆ విధంగా వ్యక్తి సత్యాగ్రహంలోనూ, క్వీట్ ఇండియా ఉద్యమంలోనూ ముందుండి నడిపిన ఉద్యమ న్సార్తి తోటి మహిళలకు ఎంతో ఉత్సాహాన్నిచ్చింది. అరెస్టులు, జైలు శిక్షలు ఆమె రాజకీయ జీవిత విధానంలో ప్రధానమైన భాగాలు- జైళ్ళల్లో కూడా స్త్రీలకు సరైన సౌకర్యాలు లేవని ఆందోళన చేసి జైలు అధికారులను భయపెట్టేవారు.

మధ్య తరగతి ననాతన కుటుంబంలో రామచంద్రాపురం, ద్రాక్షారామంలో 1880 నవంబర్లో దువ్వారి సుబ్బమ్మ జన్మించారు. నిష్టాగరిష్టులైన మల్లాది సుబ్బావధానుల కూతురు ఆమె. శ్రీ చల్లపల్లి వెంకట శాస్త్రిగారి శిష్యురాలు. శ్రీ దువ్వారి వెంకటప్పయ్యతో వివాహం జరిగింది. ఆమె గొప్ప వేదాంతి కూడా. సంస్కృత, ఆంధ్రభాషల్లో గొప్ప విదుషీమణి.

1921 వరకు ఏ రాజకీయాలు తెలియని ఆమె గాంధీ మహాత్ముడి స్వాతంత్ర్య సమర శంఖారావం మోగగానే రాజకీయ రణరంగంలో ప్రవేశించారు. శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం కావాలంటూ జాతీయ మహాసభలో చేసిన సూచనగానే ప్రకాశం పంతులు తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో చేసిన ఉపన్యాసం ఆమెను చకితురాలిని చేశాయి. వాలంటీర్ల దళాల్లో

మొదటి పేరు ఆమెదే. ఒకసారి రాజమహేంద్రవరంలో కలెక్టర్ స్వయంగా వచ్చి ‘అమ్మా! మీరు వ్రాతమూలకంగా గాక నోటి మాటగా చెప్తే మిమ్మల్ని విడుదల చేస్తామన్నా’ ఆమె నిర్లక్ష్యంగా ‘నా కాలి గోరు కూడా అటువంటి పని చేయదన్నారు. జాతీయోద్యమంలో పంజాబులోని శ్రీమతి పార్వతీ దేవి తర్వాత ద్వితీయ మహిళగా జైలుకు వెళ్ళిన దువ్వారి సుబ్బమ్మ. దేశ మహిళలకు, ముఖ్యంగా ఆంధ్ర మహిళలకు ఒరవడి పెట్టిన ఖ్యాతి ఆమెదే.

రాజమండ్రిలో ననాతన విద్యాలయం స్థాపించి సంస్కృతం, తెలుగు, కుట్టు పనులు బోధించి స్త్రీలకు ఒక జీవిక కల్పించేటట్లు చేశారు. ఆమె రాయవెల్లూరు జైలులో ఉన్నప్పుడు దుర్గాభాయి కూడా అదే జైలులో ఉండడాన్ని గమనించవచ్చు. జైల్లో ఆమె ఛలోక్తులకు, పాటలకు, పద్యాలకు అంతే లేదు. పూజలకు, నైవేద్యాలకు కావాల్సిన వస్తువులను ప్రభుత్వ అధికారులను అడిగి తీసుకునేవారు. అవసరమైతే రుచులు రుచులుగా చేసి ప్రసాదం పెడతానని అనేవారు. అప్పుడే మహా విద్వాంసురాలైన పొణకా కనకమ్మ అదే జైలులో ఉండేవారు. ఆ విధంగా 14 సంవత్సరాల పాటు అఖిల భారత కాంగ్రెస్ సభ్యురాలిగా వుండి స్వరాజ్యాన్ని, ఆంధ్రరాష్ట్ర అవతరణను చూసి ఆమె సోదరుని వద్ద 1964 మే 31వ తేదీన మరణించారు.

ఇంతటి సమర్థత కల్గిన వ్యక్తి కాబట్టి దువ్వారి సుబ్బమ్మ మార్గదర్శకురాలైంది. దేశబాంధవిగా మనందరి మనస్సుల్లో గాఢంగా నిలిచిపోయింది. తన జీవితాన్నే ఉద్యమంగా మలచుకున్న దువ్వారి సుబ్బమ్మ మనందరికీ ఆదర్శవంతురాలు.

సిమోనెత్తానికి చిరుగామో వీటి?

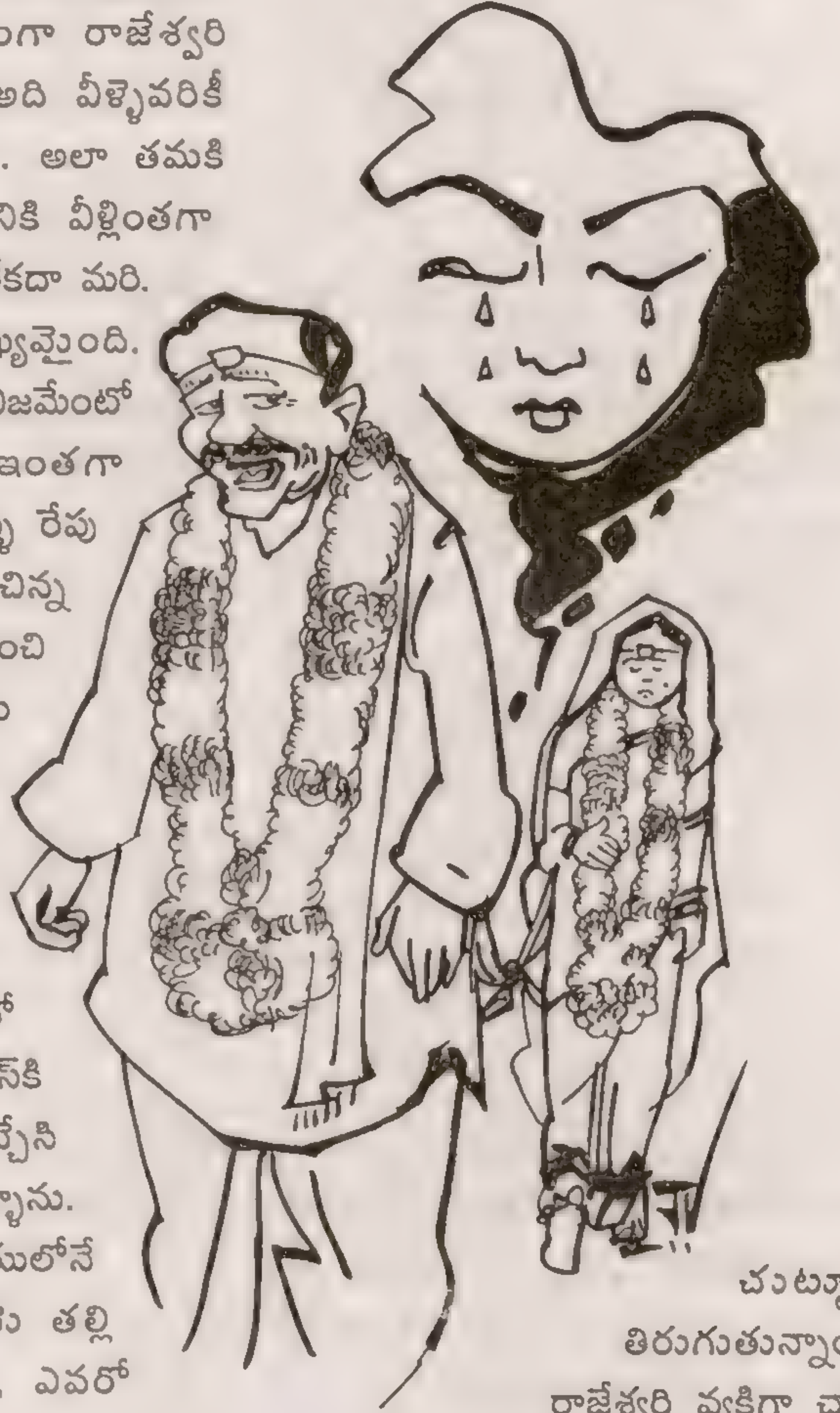
-గోపాలుని అమ్మాజీ

మంచంమీద వడుకుని రెండు గంటల్నుంచి అటుయిటు దొర్లుతున్నానే గానీ నిద్రపట్టటంలేదు. ఇంట్లో అందరూ అప్పటికే మంచి నిద్రలోకి జారుకున్నారు. నాకు మాత్రం కంటిమీద కునుకే రావటం లేదు. ఎలా వస్తుంది? సాయంకాలం నుంచి నా ఆలోచనలన్నీ రాజేశ్వరి చుట్టూనే తిరుగుతున్నాయి కదా. రాజేశ్వరి! ఎప్పుడూ నవ్వుతూ నవ్వినస్తా, అందరితో ఎంతో కలుపుగోలుగా వుండే మనిషి. అలాంటిది అకస్మాత్తుగా ఎందుకిలా చేసింది? అదే నా బాధ. దానికి తోడు ఆఫీసులో ప్రతి ఒక్కళ్ళు ఆమె గురించి చేసే కామెంట్స్ వింటుంటే నాగుండె తరుక్కుపోతుంది. నిన్నటిదాకా ఆమెతో రాసుకు పూసుకు తిరిగింది వీళ్ళేనా అనిపించింది.

ఈరోజు ఉదయం ఆఫీసుకి వెళ్ళగానే తెలిసింది. రాత్రి రాజేశ్వరి ఆత్మహత్యా ప్రయత్నం చేసిందనీ, ప్రస్తుతం హాస్పిటల్లో ఐ.సి.యులో వుందని. ఆఫీసులో ఎవరికో ఒక చిన్న క్లూ దొరికింది. క్లూ దొరికింది అనేకంటే పాపం అతి కష్టం మీద సంపాదించగలిగారు అనటమే వాస్తవం. “రాజేశ్వరికి ఎవరితోనో అక్రమ సంబంధం వుందిట” అదీ వాళ్ళు సేకరించిన సమాచారం. అంతే! ఇన్నేళ్ళు ఆఫీసులో ముసుగులేసుకుని తిరుగుతున్న వాళ్ళంతా ఒక్కసారిగా మునుగులోంచి బయటికి వచ్చి వాళ్ళ వాళ్ళ నిజస్వరూపాల్ని ప్రదర్శిస్తూ రాజేశ్వరి మీద రకరకాలుగా విమర్శలు గుప్పించారు. నిన్నటిదాకా చురుకైంది, కలుపుగోలు మనిషి, ఎంతో మంచిది అయిన రాజేశ్వరి ఈ రోజున వీళ్లందరి దృష్టిలో ‘కారక్టర్ లెస్ లేడీ’. వాళ్లందర్నీ చూస్తుంటే నాకు చాలా జాలేసింది. దానికి మొదటి కారణం- తోటి వ్యక్తి ప్రాణాపాయ స్థితిలో వుంటే ఆమెకి సాయపడాలన్న ఆలోచన కూడా లేకుండా, అసలు విషయం ఏంటో కూడా స్పష్టంగా

తెలీకుండా ఇలా ఆడిపోసుకుంటున్నందుకు. రెండోది- ఒకవేళ నిజంగా రాజేశ్వరి క్యారెక్టర్ లెస్ అయినా అది వీళ్ళెవరికీ సంబంధం లేని విషయం. అలా తమకి సంబంధం లేని విషయానికి వీళ్లంతగా హైరానా పడిపోతుంటే జాలేకదా మరి. ఇక మూడోది అతి ముఖ్యమైంది. ఆరోజు రాజేశ్వరి గురించి నిజమేంటో కూడా తెలీకుండా ఇంతగా ఆడిపోసుకుంటున్న వాళ్ళు రేపు మన జీవితంలో ఏదైన చిన్న పొరపాటు జరిగితే మన గురించి కూడా యిలాగే మాట్లాడతారు కదా అన్న కనీసమే ఆలోచన కూడా వాళ్ళకి రాకపోవటం. ఇంక తప్పనిసరికాబట్టి సాయంత్రం దాకా ఆఫీసులో వుండి, రేపు రానని మా బాస్కి చెప్పి, లీవ్ లెటర్ యిచ్చేసి సరాసరి హాస్పిటల్కి వెళ్ళాను. రాజేశ్వరిని యింకా ఐసియులోనే వుంచారు. బయట ఆమె తల్లి తండ్రులు, పిల్లలిద్దరూ, ఎవరో బంధువులు కూర్చుని వున్నారు. నాకెందుకో వాళ్ళెవరితోనూ మాట్లాడాలనిపించలేదు. ఐసియులోంచి బయటకి వస్తున్న నర్స్ని అడిగాను. “బెడ్ నంబరు నైన్లో వున్న పేషెంటు ఎలా వుంది”? అని. “ఫర్వాలేదు ప్రమాదం ఏం లేదు రేపు ఉదయం రూంలోకి మారుస్తారు” అంది నర్స్.

ఇంటికి వచ్చాక కూడా రాజేశ్వరి విషయం వాళ్ళకి చెప్పలేదు. మళ్ళీ దాని గురించి ఇంట్లో మరొక చర్చ పెట్టటం ఇష్టంలేదు. కానీ ఆలోచనలన్నీ రాజేశ్వరి

చుట్టూనే

తిరుగుతున్నాయి.

రాజేశ్వరి వ్యక్తిగా చాలా

మంచిది. చాలా హెల్పింగ్

నేచర్ గలది. తను మా ఆఫీసులో జూనియర్ అయి సంవత్సరం అయింది. ఎప్పుడూ నవ్వుతూ ఎంతో చలాకీగా వుండే రాజేశ్వరిని అలా ఐసియులో అచేతనంగా చూసేసరికి నా గుండె తరుక్కుపోయింది.

ఉదయం వది గంటల కల్లా హాస్పిటల్కి వెళ్ళాను. కొద్దిసేపటి క్రితమే రాజేశ్వరిని రూంలోకి మార్చారు. ఆమె ఇప్పుడు బాగానే వుంది. అందరితో మాట్లాడుతోంది కానీ మాట చాలా బలహీనంగా వుంది. నన్ను చూడగానే

అలవాటుగా నవ్వింది. అంత బాధలోను ఆమె అలా పలకరింపుగా నవ్వుటం నాకు చాలా ఆశ్చర్యమేసింది. ఒక గంట తర్వాత ఎటువాళ్ళు అటు వెళ్లిపోయారు. ఆమెకి తోడుగా వాళ్ళ అమ్మ మాత్రం అక్కడ వుంది. అప్పటికి గానీ నాకు రాజేశ్వరితో మాట్లాడే అవకాశం రాలేదు. ఆమె బెడ్ పక్కనే వున్న స్థూలు మీద కూర్చుని ఆమె చేతిని నా చేతిలోకి తీసుకుని గట్టిగా పట్టుకుంటూ అడిగాను. 'ఎందుకిలాంటి పని చేశావ్?' అని. నా ప్రశ్నకి సమాధానంగా ఆమె కళ్ళు వర్షించటం మొదలు పెట్టాయి. నేను ఓదార్చలేదు. ముందు మనస్సులోని బాధంతా బయటికి వచ్చేస్తే అప్పుడు ఏది మాట్లాడినా ఉపయోగం వుంటుంది.

అరగంట తర్వాత కళ్ళు తుడుచుకుంది. "నీరజా! నా గురించి మీరంతా చాలా చెడ్డగా అనుకుంటున్నారు కదూ! ఇన్నాళ్ళు ఒక రకంగా మీ అందరికీ అబద్ధం చెప్పాను. ఎందుకో తెలుసా? ఈ సమాజానికి భయపడి. కానీ నిజం ఎంతకాలం దాచగలం చెప్పు. అందుకే ఈ రోజు నాకీ గతి పట్టింది". అంది నేరం చేసిన దానిలాగా.

నిజానికి ఆమె ఏమి చెప్తోందో అర్థం కాలేదు నాకు. అదే చెప్పాను. "కొంచెం అర్థం అయ్యేట్టు చెప్పు. నేను నీకు సానుభూతి చూపించటానికో, నీ గురించి నిజాలు తెలుసుకోవాలనే తాపత్రయం తోనో రాలేదు. నువ్వు ఎందరికో ఎన్నో రకాలుగా హెల్ప్ చేస్తూ వుంటావు. అలాంటిది నీకు కష్టం వచ్చినప్పుడు తోడుగా వుండటం కనీస ధర్మం అనిపించింది. నేను నీకేదైనా సహాయపడగలనేమో అనే ఉద్దేశ్యంతో వచ్చాను. చెప్పు రాజేశ్వరి నా వల్ల నీకేదైనా హెల్ప్ కావాలా?" మనస్ఫూర్తిగానే అడిగాను.

"నువ్వు చేస్తానంటే నాకు ఒకే ఒక్క చిన్న ఆశ మిగిలింది. నిజంగా చేస్తావా నీరజ?" ఆమె గొంతులో ఎంతో ఆత్మత, ఆవేదన వున్నాయి. మళ్ళీ ఆమె అంది. "నాకు నువ్వు హెల్ప్ చేయాలంటే నీకు నా గురించి కొన్ని విషయాలు తెలియాలి. నీ దగ్గరి ఏ దాపరికం లేకుండా చెప్తాను. కానీ విన్నాక నన్ను అసహ్యించుకుంటావేమో అని భయంగా వుంది". అంది. "చేతనయితే సాయం

చేయాలి. లేదా నిజంగా తప్పు నీలోనే వుంటే నిన్ను సరిదిద్దేందుకు ప్రయత్నించాలి. నాకుండే హక్కు అంతవరకే. నిన్ను అసహ్యించుకునే హక్కు అధికారం ఎవ్వరికీ వుండవు. చెప్పు" అన్నాను.

"నేను మా అమ్మా నాన్నలకు ఒక్కతే కూతుర్ని. అదీ వాళ్ళకి నలభై ఏళ్ళు దాటాక పుట్టాను. వాళ్ళిద్దరూ రైతు కూలీలు. అయినా నాకు మాత్రం ఏలోటూ రానీకుండా అమరూపంగా, గారాబంగా పెంచారు. అయినా ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే ఆ ఇంట్లో నేను ఆడిందే ఆట, పాడిందే పాటగా సాగింది. వాళ్ళ స్థితికి మించిందే అయినా నన్ను మొదట్నుంచి కాన్వెంట్ లోనే చదివించారు. నా దురదృష్టమేమో గానీ అంత అమరూపంగా పెంచిన అమ్మా నాన్నా నా పెళ్ళి విషయంలో మాత్రం చాలా పెద్ద పొరపాటు చేశారు. నేను టెన్త్ పాస్ కాగానే మా దూరపు బంధువుల అబ్బాయి ఎవరో వున్నాడని అతను వాళ్ళ తల్లి తండ్రులకి ఒక్కడే కొడుకని వాళ్ళకి ఒక పెద్ద దాబా, ఐదు ఎకరాల పొలం వున్నాయని ఎవరో చెపితే వెళ్ళి చూసివచ్చి వెంటనే అతనితో పెళ్ళి నిశ్చయం చేసేసారు. వాళ్ళు ఎటువంటి కట్నకానుకలు కోరకపోవటంతో సంతోషం అనిపించింది. కానీ పెళ్ళికొడుకు నాకంటే ఇరవై ఏళ్ళు పెద్దవాడు. అప్పుడు నాకు కరెక్టుగా పదిహేనేళ్ళు. నాకనలు అప్పుడే పెళ్ళి చేసుకోవటం ఇష్టం లేదు. పైగా అంత పెద్దవాణ్ణి చేసుకోవటం అస్సలు ఇష్టం లేకపోయింది. ఆమాటే చెప్పి ఏడ్చి గొడవ చేశాను. అయినా వాళ్ళు నా మాటలు పట్టించుకోలేదు. "అవతల వాళ్ళకి ఎంతో కొంత ఆస్తి వుంది. మనమ్మాయి జీవితానికి ఏలోటూ లేకుండా హాయిగా బ్రతుకుతుంది. ఒకవేళ రేపు వేం పోయినా ఆడపిల్ల ఎటువంటి కష్టం లేకుండా బ్రతుకుతుంది" అన్నదొక్కటే వాళ్ళ ఆలోచన. అంతకు మించి మిగతా విషయాలేవీ వాళ్ళు పట్టించుకోలేదు.

పెళ్ళయి కాపురానికి వెళ్ళిన నెలరోజులకే అతని నిజస్వరూపం బయటపడింది. అతనికి భయంకరమైన తాగుడు అలవాటుంది. దానికి తోడు ఎంతో మంది అమ్మాయిలతో శారీరక సంబంధం

వుంది. అతను నోరు తెరిస్తే చాలు, వచ్చే మాటలన్నీ కామంతో కూడుకున్నవే. అంత చండాలమయిన మనిషితో కాపురం చేయాలంటే నాకు చచ్చేంత ఏడుపు వచ్చేది. నేను స్కూల్ లో ఎంతో బాగా చదివేదాన్ని. కాలేజీలో చేరి పెద్ద పెద్ద చదువులు చదవాలని, పెద్ద ఉద్యోగం చేసి అమ్మా నాన్నల్ని ఏ కష్టం అనేది లేకుండా చూసుకోవాలని ఎన్నో కలలు కనేదాన్ని. అలాంటి నాకు ఈ మురికి జీవితం ఎంతో దుర్భరంగా అనిపించేది. విషయమంతా తెలిశాక అమ్మానాన్నా కూడా ఎంతో ఏడిచారు. విచిత్రం ఏంటంటే వాళ్ళు నన్ను చూసి ఏడిచేవాళ్ళేగానీ నేను ఆ ఊబిలోంచి బయటపడతానని ఎంత బ్రతిమిలాడినా దానికి మాత్రం ఒప్పుకునేవాళ్ళు కాదు. ఎంతసేపటికి సమాజం, సమాజం అంటూ నా నోరు మూయించేవాళ్ళు. అలాగే అయిదేళ్ళు గడిచిపోయాయి. నేను ఇద్దరు పిల్లలకి తల్లినయ్యాను. విధి నాకు న్యాయమే చేసిందో, అన్యాయమే చేసిందో తెలీదు గానీ నన్ను ఆ రొంపిలోంచి మాత్రం బయటపడేసింది. అతనికి వున్న దురలవాట్ల వల్ల మా పెళ్ళయిన ఐదేళ్ళకి తీవ్రంగా జబ్బుపడి చనిపోయాడు.

అతని చావు నాకు మానసికంగా ఎంతో రిలీఫ్ నిచ్చింది. కానీ భర్త చనిపోయిన నన్ను బంధువులంతా కలిసి ఎంతో శాస్త్రీయంగా విధవను చేశారు. నీరజా! ఎంతో ఆనందంగా, హాయిగా ఆడుతూ పాడుతూ వుండవలసిన ఇరవై ఏళ్ళ వయసులో నన్ను 'విధవముండని' చేసి కూర్చోపెట్టింది ఈ సమాజం. చెప్పు నీరజా! ఒక్కసారి మనస్సుతో ఆలోచించి చెప్పు. ఇది న్యాయమేనంటావా? నా జీవితాన్ని ఇంతమంది శాసించటాన్ని ఏచట్టం, ఏ సామాజిక న్యాయం ఒప్పుకుంటుంది చెప్పు". అ మాటలు అనేప్పుడు ఆమె భోరున ఏడ్చేసింది. రాజేశ్వరి అలా అడుగుతుంటే నా గుండెలో చెప్పలేనంత బాధ. అప్రయత్నంగా నా కళ్ళవెంట కూడా నీళ్ళు వచ్చాయి.

సారీ నీరజా! నిన్ను కూడా బాధ పెట్టినట్టున్నాను. కానీ ఎవరితో చెప్పుకున్నా సానుభూతి ప్రకటించే వాళ్ళే గానీ నన్ను అర్థం చేసుకోగలవాళ్ళు ఒక్కరు కూడా

లేకపోయారు”, కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంటూ అంది రాజేశ్వరి.

ఐదు నిమిషాల మౌనం తర్వాత నేనే అడిగాను “తర్వాత ఏమైందో చెప్పు” అని.

“నిజం చెప్పాలంటే భర్త పోయాడన్న బాధ నాకు ఏమాత్రం వుండేది కాదు. ఒక రకంగా ఆ మురికి కూపంలోంచి బయటపడ్డానన్న భావన నాకెంతో హాయిగా వుండేది. కానీ అమ్మా నాన్నలకి మాత్రం అప్పటికి జ్ఞానోదయం అయి నా జీవితం నాశనం అయిపోయిందని ప్రతిరోజూ శోకాలు పెట్టేవాళ్ళు. నాకు అదికూడా చాలా చిరాకనిపించేది. నేను చిన్నదాన్నవటం వల్ల పిల్లల పెంపకం విషయంలో వాళ్ళే ఎక్కువ శ్రద్ధ చూపించేవాళ్ళు. ఇంట్లో ఖాళీగా కూర్చోవటం ఇష్టం లేక నేనే ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాను. డిగ్రీ చేయటానికి ఎంట్రెన్స్ ఎగ్జామ్ రాసి, కాలేజీలో చేరి ప్రయివేటుగా చదవాలని. ఈ విషయంలో నేనెవరి సలహా అడగదలచుకోలేదు. ఎంట్రెన్స్ పాస్ అయ్యాను. కాలేజీలో చేరేరోజు అమ్మా నాన్నలకి చెప్పాను. వాళ్ళు వద్దని గొడవ చేస్తారనుకున్నాను. ఏమనుకున్నారో ఏమో ‘సరే’ అన్నారు. అదీగాక నా మాజీ అత్తమామలు పొలంలో, ఇంట్లో సగం వాటా నా పిల్లల పేర పెట్టారు. దానిమీద వచ్చే ఆదాయం నాకు పంపేట్టు ఏర్పాటు చేశారు. అందుకని ఆర్థికంగా కూడా ఇప్పుడు నేనెవరిమీదా ఆధారపడక్కర్లేకుండా పోయింది.

ఇన్నేళ్ళకి మళ్ళీ నేను కోరుకున్న జీవితాన్ని పొందగలిగినందుకు చాలా హ్యాపీగా వుండేది. కాలేజీ, చదువు, ఫ్రెండ్స్ ఇలా జీవితం ఎంతో హాయిగా, ఆనందంగా అనిపించింది. అప్పుడప్పుడూ గతం గుర్తువస్తూనే వుండేది. బలవంతాన ఆ ఆలోచనని పక్కకి నెట్టేసేదాన్ని. కాలేజీ నుంచి ఇంటికి రాగానే పిల్లలిద్దరూ ‘అమ్మా’ అంటూ దగ్గరకి వచ్చేవాళ్ళు. సాయంత్రం వాళ్ళతో కొంతసేపు సరదాగా గడిపేదాన్ని నిజం చెప్పాలంటే నేను పుట్టింటికి వచ్చిన దగ్గర్నుంచి పిల్లలిద్దరూ అమ్మకే బాగా అలవాటయ్యారు. అమ్మకి కూడా మొదట్నుంచి మొగపిల్లలంటే చాలా ఇష్టం. అందుకని వాళ్ళిద్దర్నీ ఎంతో ప్రేమగా, గారాబంగా చూసేది.

నేను డిగ్రీ ఫైనల్ లో వున్నప్పుడు నాకు కరుణాకర్ తో పరిచయం అయింది. అతను

కూడా మాతోపాటే బస్ లో వచ్చేవాడు. ఒక సంవత్సరంలోనే మా పరిచయం స్నేహంగా, స్నేహం ప్రేమగా మారింది. ఎటువంటి దాపరికం లేకుండా అతనికి నా గురించి అన్ని విషయాలు చెప్పాను. మొదట జాలి పడ్డాడు. తర్వాత ధైర్యం చెప్పాడు. “నీకు నేనున్నాను నువ్వేమీ భయపడక్కర్లేదు” అని ఎంతో ప్రేమగా దగ్గరయ్యాడు. అప్పటి నుంచి మా ఇంటి విషయాలన్నీ అతనే చూసేవాడు. మా పిల్లల్ని స్కూల్ లో వేయటం దగ్గర్నుంచి అమ్మకి గానీ, నాన్నకి గాని ఒంట్లో బాగోలేకపోతే హాస్పిటల్ కి తీసుకువెళ్ళేదాకా అన్నీ అతనే చూసుకునేవాడు. మొదట్లో అమ్మా నాన్నా నన్ను బాగా తిట్టేవాళ్ళు. తర్వాత హెచ్చరించేవాళ్ళు. నాకు ఇద్దరు పిల్లలున్నారని, ఆ విషయం మర్చిపోవద్దని, రేపు వాళ్ళు పెద్దవాళ్ళయ్యాక ‘అతనికి నీకు వున్న సంబంధం ఏంటని’ అడిగితే ఆరోజు వాళ్ళముందు అపరాధిలా నిలబడాల్సివస్తుందని పదే పదే చెప్పేవాళ్ళు. నేను చాలాసార్లే కరుణాకర్ ని అడిగేదాన్ని ‘మనం పెళ్లి చేసుకుందాం. మన విషయం మీ ఇంట్లో వాళ్లకి చెప్పమని’. పెళ్లి చేసుకోకపోతే నేను నిన్ను వదిలివెళ్ళిపోతానని భయమా?’ అనడిగేవాడు. అలా ఎప్పటికప్పుడు పెళ్లి మాట తప్పించేవాడు.

‘నీరజా! నిజంగా నేను చేసిన పెద్ద తప్పు అక్కడే. అతన్ని నిలెయాలంటే గట్టిగానే నిలెయ్యగలను. కానీ అలా నిలేస్తే అతను నన్ను ఎక్కడ వదిలివెళ్లిపోతాడో అని భయం వేసేది. ఒక రకంగా చెప్పాలంటే నేనతనికి మానసికంగా, శారీరకంగా కూడా లోబడిపోయాను. దానిక్కారణం ఒక్కటే. శారీరకంగా, మానసికంగా పరివక్షత లేని వయసులో ఒక ముసలివాడు, రోగిష్టివాడితో గడిపిన సంసారిక జీవితం నాకెంతో అసంతృప్తిని మిగిల్చింది. అన్ని రకాలుగా పరివక్షత వచ్చేనాటికి నేను విధవరాల్ని అయ్యాను. కరుణాకర్ కుద్రాడు, అతనితో జీవితాన్ని పంచుకోవటంలో నాకొక తృప్తి, ఆనందం వుండేది. అతను నా ప్రక్కన వుంటే ఏదో తెలిని ధైర్యం అనిపించేది. అందుకే తాళికట్టకపోయినా అతనే నా భర్త అనుకున్నాను. చేసేది తప్పని తెలిసినా ‘ఇది నా జీవితం, నా ఇష్టం’ అని నన్ను నేను సమర్థించుకున్నాను. ఒకప్పుడు అమ్మా నాన్నల కోసం జీవితాన్ని బలిపెట్టుకున్నాను. ఇప్పుడు పిల్లల కోసం బలిపెట్టుకోమంటున్నారు. ఇంక

నా కోసం నేను బ్రతికేది ఎప్పుడు? చెప్పు నీరజా! నేను చేసింది తప్పా? నా ఆలోచనల్లో దోషం వుందా? నేనేమన్నా వదిమంది మగాళ్ళతో తిరగటం లేదే. కరుణాకర్ నే నా భర్త అనుకున్నాను. అతనే నా సర్వస్వం అనుకున్నాను. ఇందులో నేను చేసిన తప్పేంటి?” రాజేశ్వరి మళ్ళీ ఎక్కి ఎక్కి ఏడ్వటం మొదలుపెట్టింది. ఈసారి ఆమెని సముదాయించాను. ముందు ఏడుపు ఆపి అసలు విషయం చెప్పమన్నాను. మళ్ళీ చెప్పటం మొదలుపెట్టింది.

‘నా పిజి అయిపోగానే నాకు మన ఆఫీసులో జాబ్ వచ్చింది. అప్పుడు కూడా కరుణాకర్ ని బ్రతిమిలాడాను. “మనం త్వరగా రిజిస్టర్ మేరేజ్ చేసుకుందాం. మన విషయం మీ వాళ్ళకి చెప్పు. లేకపోతే రేపు ఆఫీసులో అందరూ నా గురించి రకరకాలుగా అనుకుంటారు’ అని. ‘రాజీ! నాన్నకి ఈ మధ్యే కదా హార్ట్ ప్రాబ్లెం వచ్చింది. ఇప్పుడు కనుక ఈ విషయం ఆయనకి చెపితే మళ్ళీ ఆయనకేదన్నా అవచ్చు. ఇన్నాళ్ళు ఓపికపట్టావు. కొద్దిరోజులు ఆగు. అంతా కూల్ గానే అవుతుంది.’ అని ఎంతో ప్రేమగా చెప్పాడు. అతను చెప్పింది నిజమే. మూడు నెల్ల క్రితమే వాళ్ల నాన్నకి మైల్డ్ స్ట్రోక్ వచ్చి హాస్పిటల్ లో పదిరోజులున్నారు. అందుకని నేనేమీ మాట్లాడలేకపోయాను. ఆఫీస్ లో మీ అందరికీ కరుణాకర్ నా భర్త అని చెప్పాను”. చెప్పటం ఆపి కళ్ళు మూసుకుని వస్తున్న దుఃఖాన్ని ఆపుకోవటానికి ప్రయత్నించింది.

ఆమె చెప్పేదంతా వింటుంటే నాకు రకరకాల ఆలోచనలు వస్తున్నాయి. వయసులో వున్న మగాడికి భార్యపోతే మూడోరోజు నుంచే మళ్ళీ పెళ్లి చేసుకోమని బంధువర్గం, సమాజం అంతా ఏకమై పోరుపెడతారు. పిల్లల్ని చూసుకునేందుకు తల్లి అవసరం చాలా వుంటుంది కాబట్టి వాళ్ళ కోసంవైతా చేసుకోమని సర్దిచెబుతారు. వయసేమంత అయిపోయిందని ఒంటరి బ్రతుకు బ్రతుకుతావని సాగదీస్తారు. కానీ అదే కనుక చిన్న వయస్సులోనే భర్త పోయిన ఆడదాన్ని మాత్రం జీవితమంతా మోదులా బ్రతకాలని శాసిస్తారు. మరి ఆమె పిల్లలకి తండ్రీ అవసరం వుండదా? ఆమెకి మాత్రం తోడు అవసరం లేదా? మన సమాజంలో మగవాడికి వున్నన్ని వెసులుబాట్లు, స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలు ఆడదానికి లేకపోవటమే నా

దృష్టిలో ఒక పెద్ద సాంఘిక దురాచారం అనిపించింది. ఇలాంటప్పుడే మన దేశ సంస్కృతి సాంప్రదాయాల మీద చాలా అనుమానాలు కలుగుతూ వుంటాయి. బాల్యవివాహాలు, కన్యాశుల్కాలు, సతీ సహగమనాలు, వరకట్నాలు, విధవాసాంప్రదాయాలు, ఓహో! ఎంత గొప్ప సంస్కృతి మనది. మళ్ళీ వీటన్నిటి నుంచీ స్త్రీలను విముక్తుల్ని చేసే గొప్ప సంస్కర్తలు. రియల్ లీగ్రేట్. ఏకపక్షీవ్రతుడు అవటం వల్ల రాముడు ఆనాటి పురాణాల్లోనూ, నేటికీ మన సమాజంలోనూ గొప్ప ఆదర్శ పురుషుడుగా నిలిచిపోయాడు. కానీ మన సమాజంలో తొంభైశాతం స్త్రీలు పతీవ్రతులే. అయినా వాళ్ళ గురించి మనం వట్టింతుకోం. ఎందుకంటే వాళ్ళు అలాగే వుండాలని ఈ సమాజం ఏనాడో శాసించింది. అలాంటి శాసనాలకి బలైపోతున్న వాళ్ళే ఈ రాజేశ్వరి లాంటి అభాగ్యులు.

“నీరజా! ఏంటి ఆలోచిస్తున్నావ్” అంటూ రాజేశ్వరి పిలిచేసరికి కొంచెం ఉలిక్కిపడి ఆలోచనల్లోంచి బయటికి వచ్చాను. “ఏంలేదు చెప్పు. ఇంతకీ నువ్వు ఎందుకు ఇంత పనిచేశావ్”? అనడిగాను.

ఆమె కొంచెం తటపటాయిస్తూనే చెప్పింది. “పదిరోజుల్నుంచి కరుణాకర్ కి, నాకు మధ్య గొడవ జరుగుతోంది. పదిరోజుల క్రితం అతను నాకొక షాకింగ్ న్యూస్ చెప్పాడు. “తను పెళ్ళి చేసుకోబోతున్నానని” ఆ మాట వినగానే నాకు నిజంగానే మతిపోయింది. ముందు ఏడిచాను. తరువాత బ్రతిమలాడాను, నాకు అన్యాయం చేయొద్దని అతని కాళ్ళవేళ్ళాపడ్డాను. కానీ అతను మాత్రం ఎప్పటిలా కూల్ గానే చెప్పాడు. “చూడు రాజీ! నువ్వు కూడా నా పరిస్థితి అర్థం చేసుకోవాలి. మా పేరెంట్స్ కి నేను, మా అక్క కదా! అక్క పెళ్ళయి వెళ్ళిపోయింది. కొడుక్కి పెళ్ళి చేయాలని, కోడల్ని తెచ్చుకోవాలని తల్లి తండ్రులకి కొన్ని కోర్కెలు, ఆశలు వుంటాయి. నిజం చెప్పాలంటే నీ గురించే నేను ఇన్నాళ్ళూ పెళ్ళి వాయిదావేస్తూ వచ్చాను. కానీ ఎంతకాలమని ఇంట్లో వాళ్ళని అబద్ధాలతో మభ్యపెట్టగలను? అందుకే వాళ్ళపోరు పడలేక చివరికి ఒప్పుకోవాల్సివచ్చింది” అన్నాడు. అతని మాటలు నాకెంతో ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించాయి. అతను చెప్పిన ప్రతి మాటలోను అతను, అతని తల్లి తండ్రులే వున్నారు గానీ అసలు నా ప్రసక్తే రాలేదు. అదే అడిగాను. “అంటే కనీసం నా గురించి

కూడా మీ ఇంట్లో చెప్పలేదా?” అని “మన విషయం వాళ్ళకి తెలియబట్టే పెళ్ళి ప్రయత్నాలు గట్టిగా మొదలుపెట్టారు. అదేమంటే చచ్చిపోతామని బెదిరించారు. ఏం చేయను చెప్పు. తప్పనిసరిగా ఒప్పుకోవాల్సి వచ్చింది” అన్నాడు. “మన విషయం తెలియబట్టే” అంటే ఏంటి అర్థం? మనమేదో తప్పుచేస్తున్నట్టే కదా! అదే అడిగాను. “మనం పెళ్ళి చేసుకుని భార్య భర్తలుగా జీవితాంతం కలిసి వుండాలనుకుంటున్న విషయం మీ వాళ్ళకి చెప్పలేదా?” అని. “ఎలా చెప్పమంటావ్? నువ్వు కేవలం భర్తపోయిన ఆడదానివే కాదు. ఇద్దరు పిల్లల తల్లివికూడా. ఒక్కసారి ఆలోచించు. ఏ తల్లి తండ్రులయినా కొడుకు పెళ్ళి చేసుకుని కోడలిని తేవాలనుకుంటారే గానీ, ఇద్దరు పిల్లల తల్లిని కోడలిగా తీసుకొస్తే భరించగలరా?” ఎంతో అనునయంగా అడిగాడు. నాకేం చెప్పాలో అర్థం కాలేదు. తల గిద్రున తిరిగిపోయింది. అయినా తమాయించుకుని అడిగాను. “ఒక్కమాట చెప్పు కరుణాకర్! నాతో సంబంధం పెట్టుకున్నప్పుడు నీకు తెలీదా? నేను ఇద్దరు పిల్లల తల్లిని అని. అసలు మీ పేరెంట్స్ సంగతి అలా వుంచు. నిజంగానే నీ మనసులో ఏముందో చెప్పు. నన్ను పెళ్ళి చేసుకోవటం నీకిష్టమేనా? లేదా? “రాజీ ప్లీజ్ నువ్వలా మాట్లాడవద్దు. నువ్వంటే నాకు ప్రాణం నేను నీకు అన్యాయం చేయను. పెళ్ళి చేసుకుంటోంది కేవలం మా అమ్మా నాన్నల తృప్తి కోసం నీకు, పిల్లలకు ఏ లోటూరాకుండా చూస్తాను. నన్ను నమ్ము. చేతులు పట్టుకుని బ్రతిమలాడాడు. ఎంత సేపటికీ ‘నిన్ను చూసుకుంటాను, నీకు అన్యాయం చేయను’ అంటాడేగానీ ‘నిన్ను పెళ్ళి చేసుకుంటాను, నువ్వే నా భార్యవి’ అని మాత్రం అనట్లేదు. కావాలంటే మెళ్ళో తాళి కడతాడట. అదీ ఇంట్లో నాలుగోడల మధ్య. దాదాపు పదిరోజుల్నుంచి మా ఇద్దరి మధ్య జరుగుతున్న గొడవ ఇదే.

నీరజా! వచ్చే ఆదివారమే అతని నిశ్చితార్థం. ఆ మాట తల్చుకుంటే భరించలేని బాధ కలుగతోంది. నా భర్త పోయినప్పుడు కూడా నేను బాధపడలేదు. కానీ కరుణాకర్ నే నా భర్త అనుకుని, అతనితోనే నా జీవితం అనుకుని ఎన్ని కలలు కన్నాను. అవన్నీ ఈ రోజు కళ్ళముందే పేకముక్కల్లా కూలిపోతుంటే తట్టుకోలేపోతున్నాను. నిన్న మాత్రం అతన్ని ఇంక మా ఇంటికి రావద్దని గట్టిగా బెదిరించాను. ఎందుకో తెలుసా? రేపు అతనికి పెళ్ళయ్యాక కూడా నేను అతనితో

కలిసి వుంటే ‘ఉంపుడుకత్తై’ కింద లెక్కేకదా! అంతేకాక నా స్వార్థంతో మరొక ఆడదాని జీవితం పాడుచేయటం నాకిష్టంలేదు. నేను చేసిన తప్పుల్లా ఒక్కటే. అతన్ని నమ్మి, అతనే నా సర్వస్వం అనుకుని పెళ్ళి చేసుకోకుండానే అతనితో సంసారిక జీవితాన్ని గడపటం. నేను చేసిన తప్పుకి మరొక ఆడదాని జీవితాన్ని బలిచేయకూడదు కదా. అందుకే చావాలనిపించింది”. చెప్పటం ముగించింది.

ఆమె చెప్పిందంతా విన్నాక చిన్నగా అడిగాను. “ఇంతకీ నేను చేయగల సాయం ఏంటో చెప్పు” అని. “నీరజా! అతని అడ్రస్ ఇస్తాను. చివరి ప్రయత్నంగా నువ్వు అతనితో మాట్లాడి కన్సిన్స్ చేయగలవా?” ఎంతో ఆశగా, ఆవేదనగా అడుగుతున్న రాజేశ్వరిని చూస్తే నాకు జాలేసింది.

నేను వెళ్ళి అతన్ని కలిశాను. గంటసేపు బ్రతిమలాడి రాజేశ్వరి పరిస్థితి గురించి చెప్పాను. ఆమెకి అన్యాయం చేయొద్దని ఎంతో ప్రాధేయపడ్డాను. దానికి అతని సమాధానం ఒక్కటే. “రాజేశ్వరి చాలా పొరపాటు చేసింది. అసలు ఆమె ఆత్మహత్య చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఏంటి? అంటే ఆమెకి నామాట మీద నమ్మకం లేనట్టేకదా? ఇంతేనా తను నన్ను అర్థం చేసుకుంది. ఒకవేళ ఆమెకేమయినా అయింటే ఈ పాటికి మేమంతా ఏదో పెద్ద నేరం చేసిన వాళ్ళలాగా పోలీస్ స్టేషన్ చుట్టూ తిరుగుతుండేవాళ్ళం. పాపం కదా అని జాలిపడి తనకి ఇన్నేళ్ళూ తోడుగా వుండినందుకు ఇదేనా తనిచ్చే ప్రతిఫలం” అతని గొంతులో ఏమాత్రం తొట్రుపాటు లేదు. ప్రతిమాట ఎంతో స్పష్టంగా, స్థిరంగా మాట్లాడాడు.

నిజానికి రాజేశ్వరి తల్చుకుంటే అతని పెళ్ళి క్షణంలో ఆపగలదు. కరుణాకర్ కూడా పెళ్ళి చేసుకోకుండానే కదా రాజేశ్వరితో శారీరక సంబంధం పెట్టుకుంది. రాజేశ్వరి చేసింది తప్పనుకుంటే మరి కరుణాకర్ చేసింది మాత్రం ఒప్పు ఎలా అవుతుంది? ఈ ఒక్కమాట రాజేశ్వరి పదిమందిలో పట్టుకుని అతన్ని అడగలిగితే చాలు. కానీ ఆమె అలా అడగలేదు. ఎందుకంటే ఈ సమాజానికి వున్న శక్తి అంత గొప్పది. మనం ఏర్పరచుకున్న కట్టుబాట్లు అంత పటిష్టమైనవి. వాటిమధ్య రాజేశ్వరి లాంటి వాళ్ళు ఎప్పటికీ బందీలే. అదే మగవాడికి శ్రీరామరక్ష. ఎంతైనా మనం వుట్టింది ‘ఖర్మ’భూమిలో కదా! అలా అనుకోగానే అంత బాధలోనూ నాకెందుకో నవ్వు వచ్చింది.

గత కొద్ది కాలంగా ఒక కొత్త పదం వాడుకలోకి వచ్చింది. అది “ప్రేమోన్మాదం” దీని కొనసాగింపు ప్రేమోన్మాది-దాడి-హింస. రకరకాల దారుణ రూపాలుగా ఆడపిల్లల పాలిట శాపంగా మారిన ప్రేమ హింస.

ఈ రకం అయిన హింస జరగడానికి కారణాలేమిటి? దానికి నివారణ ఏమిటి? అనేది అందర్నీ వేధిస్తున్న ప్రశ్న. ఎవరి అవగాహననుబట్టి అనుభవాలను బట్టి వారు రకరకాల మార్గాలు సూచిస్తున్నారు. అయితే ఈ రకం అయిన హింస పెరుగుతున్నదనే అందరూ అంగీకరించే వాస్తవం-ఇది ఏ రూపం తీసుకుంటుంది ఏ స్థాయికి చేరుతుందనేది అందరికీ ఆందోళన కలిగిస్తున్నది.

మొట్ట మొదట మనం అంగీకరించాల్సిన అంశం మనది పురుష ప్రాధాన్యత గల సమాజంగానే ఈ ఆధిపత్యపు చట్రాలలోనే నడుస్తున్న సమాజం. ఇటువంటి చోట అమ్మాయిలకూ, అబ్బాయిలకూ ప్రతి అంశంలోనూ రెండు రకాల విలువలు, రెండు రకాల కొలబద్ధలు-ప్రమాణాలు, రెండు రకాల తీర్పులు ఉంటాయి. కాబట్టి ఇద్దర్నీ సమంగా పెంచుతున్నామని గొప్ప చెప్పుకునే ‘ఆధునిక’ కుటుంబాల్లో సైతం అమ్మాయిల ప్రవర్తనా నియమావళి, సరిహద్దు రేఖలు పై సామాజిక సూత్రాల పరిధిలోనే ఉంటాయి. ‘మంచి’ అమ్మాయిలు గానే అమ్మాయిలు ఉంటేనే వారికి కుటుంబం, సమాజం రక్షణ కల్పిస్తుంది.

కనుకనే సాంప్రదాయ ప్రకారం కౌమార వయస్సులో శరీరంలో వచ్చే పెరుగుదల మార్పుల గురించి గాని ఈ యవ్వన ప్రారంభ దశలో అమ్మాయిల అబ్బాయిల మనస్సులో ఏర్పడే తీవ్రభావోద్వేగాలు, అభిధ్రత, అనుమానాల గురించి గాని కుటుంబంలో ఎవరూ చర్చించరు. ‘పుష్పవతి’ అయిందని లక్షలు ఖర్చుచేసి వేడుక చేస్తారు తప్ప రుతుక్రమం ఒక సహజ పరిణామంగా చర్చించడం ఒక నిషేధాంశం. హార్మోను మార్పుల వల్ల అబ్బాయిలకూ అమ్మాయిలకు తమ శరీరాలపై

కుతూహలం, ఒకరిపై ఒకరికి వరస్పర ఆకర్షణలు కలుగుతాయి. వీటిని వారు చాల తీవ్రంగా భావిస్తారు. ఆకర్షణనే మోహంగా బలంగా నమ్ముతారు. ఇవన్నీ సహజమే. ఈ రకం అయిన ఉద్వేగాలతో ఎట్లా వ్యవహరించాలో పిల్లలకు ఎవరూ చెప్పరు. వారి భావాల్ని కుటుంబంలో పెద్దలుగాని బడిలో ఉపాధ్యాయులుగానీ ఓపిగ్గా అర్థం చేసుకుని వివరించరు.

మరో వైపున ఈ మోహాలను కోరికలనే బాగా రెచ్చగొట్టి వాటికి ‘పవిత్రమైన’ ‘పేర్లు తగిలించి చూసే ‘ప్రదర్శనలు అన్నిచోట్లా అన్ని రకాలుగా సాగుతోంది. దీని వలన సహజ ఉద్వేగాలను సిగ్గుతో

నిలబెట్టుకోవాల్సిన భారం ఉంది. చదివినా ఉద్యోగాలు చేసినా తాము మగరాయళ్ళం కాదనీ, మగవాళ్ళని ఆకర్షించగలమనీ వారు చూపాలి. ఇదీగాక ఎవరికయినా యవ్వన దశలో తమ ఆకర్షణ శక్తి స్థాయి పరిధిని కాస్త పరీక్షించి చూడాలనే కుతూహలం కూడా ఉంటుంది.

ఒక ఆరోగ్యకర సమాజంలో ఇదేమంత విషయంగాదు.

కానీ ఇప్పుడు సౌందర్య సాధనాలు, అందాల రాణుల శరీర కొలతలు ఆడతనానికి ప్రమాణాలుగా నిలబడినాయి. సౌందర్య సాధనాలు కొనగలరు. కొన్ని చర్మపు రంగు,

ఈ శరీరం ఎవరిది?

- దేవి

అణుచుకోవటం లేదా ‘వాటిని’ ఒక తీవ్రస్థాయికి తీసుకెళ్ళడం అనే రెండు పరిస్థితులకూ పిల్లలను నెడుతున్నాయి.

అమ్మాయిలు గడవ దాటి బయటకు వచ్చి చదువుతున్నారు. అన్ని రంగాల్లో తమను తాము నిరూపించుకుంటున్నారు. అయితే వారికి లభించిన ఈ స్వేచ్ఛ అనేక ప్రవర్తనా కట్టుబాట్లు ‘పెళ్ళి’కి అనుగుణంగా తమను తాము తీర్చిదిద్దుకోవటం, మంచి భర్తకు అనుగుణంగా మలచుకునేందుకు సిద్ధం కావటం అనే పరిధికి లోబడే ఉంటుంది. ఇంకో రకంగా చెప్పాలంటే మంచి ఇల్లాలుగా అనే ఆదర్శంలో భాగమే స్త్రీల చదువూ ఉద్యోగం.

అయితే బహిరంగ ప్రదేశాలలో (అంటే పబ్లిక్ ప్లేసెస్) లోకి వచ్చిన అమ్మాయిలు రకరకాల ఆకర్షణలకూ ప్రభావాలకూ లోనుకాకుండా ఉంటారా? వారిపై ఈనాడు తమ ‘ఆడత్వాన్ని’ (ఫెమినిటీ)

శరీర ఆకృతినీ ఆసాంతం రూపాంతరం చెందించలేదు కదా! కాబట్టి తమ శరీరం వట్లు వివరీతం అయిన అభిధ్రతకు అమ్మాయిలు లోనవుతున్నారు. ఖరీదయిన సౌందర్య సాధనాల కొనుగోలుకు బాయ్ ఫ్రెండ్స్ ఒక వనరు. తన ఆకర్షణ శక్తికి ఒక సాక్ష్యం. అట్లాగే బాయ్ ఫ్రెండ్స్ ఉండటం తమ స్వేచ్ఛకూ తమ ‘ఆధునిక’ భావాలకూ ప్రతీక. అమ్మాయిలు అబ్బాయిలు కూడా కౌమార వయస్సులో అభిప్రాయాలు ఏర్పరచుకునే క్రమంలో ఉంటారు. కుటుంబం నుండి తమ స్వతంత్రతను నిరూపించుకోవటం వారికి అవసరం. ఇది రకరకాల రూపాల్లో బయట పడుతుంటుంది. దీనిని తల్లి తండ్రులు సక్రమంగా అర్థం చేసుకోరు. ఎదురు చెప్పడం, వాదించడం, చెప్పుకుండా కొన్ని పనులు చేయటం వంటి వాటిని అదుపు తప్పకుండా భావించి నియంత్రణ పెంచుతారు. (నిజంగా అదుపు తప్పిన పనులు చేసేవారు కొద్దిమందే

ఉంటారు) అట్లా కాకుండా ఈ రకం అయిన ప్రవర్తనను కొమార వయస్సులో క్షణంగా అర్థం చేసుకుని నయమనంతో వ్యవహరించడం పెద్దల పని.

స్వేచ్ఛ ఎంత వరకు? ఏ పని చేస్తే ఎలాంటి వేరిణామాలు ఎదురవుతాయి? బయట ప్రపంచంలో మనుషుల్ని ఎట్లా అంచనా వేయాలి? ఎటువంటి స్నేహాలు చేయాలి వంటి అనేకానేక అంశాలు ఓపికగా అమ్మాయిలకు నేర్పించాలి. అతి జాగ్రత్తతో కూడిన రక్షణ, నియంత్రణ లేదా కోరిందల్లా యిచ్చే అతి గారాబం పిల్లలకు హానిచేస్తాయి. అమ్మాయిలను విచ్చలవిడిగా తిరగమని ప్రభోదించే ప్రసార ప్రచార మాధ్యమమే మరోవైపు, అతి ఛాందస సాంప్రదాయక కట్టుబాట్లకు నీరాజనం పలుకుతున్నది. ఈ ప్రభావాలు రెండూ ఏక కాలంలో సమాజం పై బలంగా పనిచేస్తున్నాయనే వాస్తవం పెద్దలు గమనంలో ఉంచుకోవాలి. స్నేహం వర్షాలేదుగానీ పెళ్ళి మాత్రం పెద్దలే చేయాలి. ప్రేమ మా యింటా వంటా లేదు. ఆధునికంగా దుస్తులు, వస్తువులు ఉండొచ్చు కానీ బాయ్ ఫ్రెండ్స్ కుదరదు, చదువుకోండి ఉద్యోగాల్ని చేయండి కానీ జీవిత భాగస్వామిని ఎంచుకునే నిర్ణయం మీదికాదు. పార్టీలు, పబ్లు వగైరాలన్నీ సరదా. శీలం మాత్రం చెదరకూడదు. ఇట్లాంటి పరస్పర విరుద్ధ భావాలు కలగాపులగం అయిపోయి అమ్మాయిలు గందరగోళంలో ఉన్నారు. ఏది ఆధునికత? ఏది ప్రేమ? ఏది స్వేచ్ఛ? అయోమయానికి లోనవుతున్నారు.

మరోవైపు సరిగ్గా చదువుకునే అవకాశాలు లేక లేదా చదువుకోక నిరుద్యోగులుగానో చిరుద్యోగులుగానో ఉంటున్న యువకులకు 'అమ్మాయి తనను ప్రేమించడం' ఒక సామాజిక హోదాగా, తనని తాను నిరూపించుకునే ఒకే ఒక అవకాశం.

సినిమాలన్నీ ఈ విషయాన్ని పదే పదే వొక్కాణిస్తున్నాయి. వైభవోపేతంగా కళ్ళు మిరిమిట్లు గొలిపే (నంపద) వస్తువులు చవులూరిస్తున్నాయి. వాటిని కొనేంత డబ్బు సంపాదించి 'మగాడి'గా బలపడే స్థితి లేదు కాబట్టి మిగిలింది ప్రేమ...దానిలో కూడా

తిరస్కారానికి గురైతే ఎట్లా? ఆ ప్రేమ గానీ తిరస్కారంగాని ఎవరికీ తెలియకపోతే అంత నమన్య కాదు. అందరికీ తెలిస్తే ఆ అవమానంతో బతకటం కంటే చంపి 'మగాడి'గా నిరూపించుకోవటం మెరుగు.

బైకు, గ్లాసెస్, సెల్ ఫోన్, బ్రాండెడ్ జీన్స్ దుస్తులు. జేబులో డబ్బులు ఉన్న యువతరానికి ప్రేమ కాలక్షేపం. వస్తువులు సేకరించినట్లుగానే అందరికంటే అందమయిన తెలివయిన అమ్మాయిని సేకరించాలి. అమ్మాయిల సరదాలు తీర్చే డబ్బు ఉన్నప్పుడు మొదట్లో కాస్త సరదా పడినా ఈ తరహా డబ్బు అహాన్ని మెదడు లేనితనాన్ని తట్టుకోలేని అమ్మాయిలు "ఇకచాలే" అంటే ఏమవుతుంది? ఆడిందాట, పాడింది పాటగా నడిచిన బడా కుటుంబాల యువకుల అహంకారం దాన్ని భరిస్తుందా?

ప్రేమించి లేదా జీవిత భాగస్వామిని ఎంచుకుని పెళ్ళి చేసుకోవటం ఈనాటికీ బరితెగించడంగానో సాహసంగానో చూస్తున్న సమాజం మనది. పెద్దలు కుదిర్చిన సాంప్రదాయ వివాహం కుల,మత, జాతక వ్యవహారాలకు తోడు కట్నం కూడా కుదరాలి. 95% పెళ్ళిళ్ళు యింతే.

మరో వైపు ప్రేమని ఆకాశానికెత్తడం, ప్రేమే జీవిత లక్ష్యంగా చూపడం, ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకోవడం ఒక ఆధునికతగా, అమ్మాయిల వెంటపడి వేధించడం హీరోయిజంగా, వెకిలి చేష్టల భంగిమలు ఏ బలమయిన అభిప్రాయాలు లేకపోవటం హీరోయిజంగా 'ప్రేమను'అమ్ముకునే సినిమాలు (మీడియా) ఒక అంశం కాగా పరమచెత్త బూతు, హింసల చిత్రాలు కూడా 'ప్రేమ'లేకుండా బతకవు. "ప్రేమ అతి పవిత్రం. ఒకసారి ప్రేమిస్తే జీవితాంతం ఉంటుంది. ప్రేమ శాశ్వతం. దానికోసం ఏదయినా చేయవచ్చు. ఎంత అసహ్యకరమయిన ప్రవర్తననయినా ప్రేమ పేరిట చలామణీ చేసి సమర్థించవచ్చు" అది సినీ ప్రేమ సారాంశం.

ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య శారీరక ఆకర్షణతోపాటు భావాలు కలవటం, అభిరుచులు, సాన్నిహిత్యం వంటి అనేక

అంశాల వలన ఏర్పడే 'మోహం' లేదా ప్రేమ పూర్తిగా వ్యక్తిగతమయినది. ఈ అత్యంత వ్యక్తిగతం అయిన సున్నితమయిన విషయాన్ని సినిమాలు మీడియా వరమ మోటుగా బహిరంగ వ్యవహారంగా రచ్చకీడ్చాయి. అత్యంత ఎక్కువ సినిమాలు, ఛానల్స్ తో వర్తిల్లే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ 'ప్రేమ' అంత బాగా అమ్ముడుబోయే సరుకు మరొకటి లేదు. ఇద్దరి మధ్య ఏర్పడే ఈ బంధాన్ని సుకుమారంగా భావించి, ఒక నహజ ప్రక్రియగా చిత్రీకరించితే. అది కనీస ఆమోదాన్ని పొంది కాస్త అవగాహన యివ్వొచ్చును. కానీ ప్రేమ సరుకయినపుడు దానిలో మొరటుతనం, హింస చోటుచేసుకోవటమే కాదు..శరీరాలే నిర్ణీతంగా తయారయ్యి అశ్లీలంగా మారుతుంది. ప్రేమించాలనే సూత్రంతో నడిచే సినిమాలు 'మగాడి'తనాన్ని తాను కోరిందాన్ని, వస్తువుల్ని చేజిక్కించుకునే మొనగాడితనాన్ని ప్రబోధిస్తాయి కానీ ప్రేమను మాత్రం కాదు.

అమ్మాయి తెల్లబడి అందంగా మారినందుకు హెలికాప్టర్ నుండి అబ్బాయి మూలజల్లులు కురిపించడం ఎంత ప్రతీకాత్మకం అమ్మాయి శరీరం అందంగా ఆకర్షణీయంగా ఉంటే బాగా డబ్బున్న వాడు అలా విమానంపై వస్తాడు. అంతకు ముందు నల్లగా జిడ్డుగా ఉన్నందున తనను తృణీకరించిన అదే అబ్బాయిని చిరునవ్వుతో ఆహ్వానించే అమ్మాయికి వ్యక్తిత్వం ఉన్నట్టా? కనీస ఆత్మాభిమానం ఆలోచనా ఉన్నట్టా? అందమయిన అమ్మాయి ఓ సరుకు. దాన్ని కొనగలిగే శక్తి 'మగాడి'తనం. ఇది మన యాడ్లు. సరుకులమ్మునే యాడ్లు వీడికి తోడు ప్రేమికుల 'దినాలు'. అక్కడ కూడా ఎంత విలువయిన కానుక కొని యివ్వగలరో ఎంత డబ్బు ఖర్చు చేయగలరో ఆ ప్రేమ అంత గాఢమయినదన్నమాట.

దీని ప్రతిఫలం సినిమాల్లో కనబడుతుంది. తన దగ్గరున్న విలువయిన వస్తువుల్ని అమ్మి వేలు ఖర్చు చేసి ప్రేమించిన అమ్మాయిని విమానంలో తీసుకెళ్ళి బీచ్ ఒడ్డున తిండి తినిపించే ప్రేమ ఆదర్శం. అతను నిజమయిన ప్రేమికుడు. అంటే ప్రేమ ఖర్చు పెట్టగల శక్తికి లేదా వస్తువులు కొనగలిగే శక్తికి సంబంధించినది.

అట్లాగే యిద్దరూ వారి ప్రేమను రహస్యంగా ఉంచుకుంటే అది అసలు ప్రేమే కాదు. కోరస్ ఫ్రెండ్స్ మధ్యనా, పార్కుల్లో ఇతర బహిరంగ స్థలాల్లో 'ప్రచారం' జరిగితేనే ప్రేమ. కాబట్టే ప్రేమంతా యివ్వాలి. మనకు సిన్మాహాళ్ళల్లో తెరమీదా తెర ముందు హాల్లో, బహిరంగ స్థలాలన్నింటా ప్రేమ వికారం ప్రవహిస్తున్నది. అత్యంత అనవ్యంగా ప్రదర్శించబడుతున్నది. కాబట్టి ప్రేమ ఒక కొనగలిగే సరుకు మాత్రమే కాదు ప్రదర్శనా వస్తువుకూడా.

ప్రదర్శనా వస్తువుగా ప్రచారం

పొందిన ప్రేమ అనే సరుకులో వ్యక్తిత్వాలకూ, ఆశలకూ, అభిప్రాయాలకూ, తిరస్కారాలకూ తావులేదు. 'సరుకు'కు తిరస్కరించే హక్కు ఉండదు. అట్లాగే గ్లోబల్ బ్రాండ్స్ ఏవీ కూడా ఒకసారి కొన్న సరుకుని తిరిగి తీసుకోవు.

కనుకనే లక్షలు పోసి కొన్న బైకు అకారణంగా మొరాయిస్తే వేలు పోసి కొన్న సెల్లు పలక్కపోతే సహించగలమా? ఖర్చు చేసి కొన్న ప్రేమను తిరస్కరిస్తే ..ఊరుకోవాలా?

ఈ దశకి చేర్చాం మనం నేటి యువతరాన్ని. మళ్ళీ తప్పంతా వారిపై నెట్టి ఈ తరానికి విలువలు లేవు అంతా హింస,

సాంప్రదాయం పాటించాలని భారీ ఉపన్యాసాలు. డబ్బు సంపాదనే పరమ విలువగా మారిన సమాజంలో పిల్లల్ని మాత్రం మానవ విలువలతో ఉండమనటం సాధ్యమా? ఏ ఉదాహరణలుగా అయితే వారికి ఆచరణలో పెద్దలు ఉన్నారో ఆ ఆదర్శాన్నే కౌమార వయస్సు వారు మరింత తీవ్రస్థాయిలో వికృతంగా వ్యక్తీకరిస్తున్నారు.

ప్రపంచీకరణ నిషాలోని సమాజం తన అసలు రూపాన్ని ప్రేమోన్మాద హత్యల అర్థంలో చూసుకుని భయం కంపితురాలవుతున్నది.

(కేస్ స్టడీ)

చిగురించిన ఆశాకిరణం

నేటి సమాజంలో కష్టాలకు కొదవేముంది? ప్రపంచీకరణ, వినియోగదారీతత్వం, ఆర్థికమాంద్యం.... ఇలాంటి వడగవిప్పిన నాగుల మధ్య ప్రజాజీవనం నిత్యం నరకంగా మారుతోంది. వీటన్నింటి ప్రభావం ప్రజలపై తెలీకుండానే వడుతోంది. సమన్యను ఎలా పరిష్కరించుకోవాలో తెలియని వారికి ఐదవ లీగల్ సెల్ ఆపన్నహస్తమనే చెప్పాలి. అందుకు ఉదాహరణలెన్నో! పేదరికం దుర్భదమైనది. అసలే అడుగంటిన జీవనచిత్రం భర్త నహకరించకుంటే మోడువారుతుంది. ప్రస్తుతం లక్షమూ పరిస్థితి అదే! లక్షమూను ఏరికోరి చేసుకున్నాడు నరసింహం. ముగ్గురు పిల్లలు. నరసింహం మేస్త్రీ. మంచి పనిమంతుడు కావడంతో పనికి లోటులేదు. అంటే డబ్బుకూ లోటులేదు. చేతినిండా డబ్బు కనపడితే మనసూరుకుంటుందా? పతనానికి మార్గాలు అన్వేషిస్తుంది. నరసింహమూ అదే బాట పట్టాడు. పగలంతా పడిన కష్టాన్ని మర్చిపోవడానికే తాగుతున్నానని సుభాషితాలు వల్లిస్తాడు. ఇదికాక రేసులు, వచ్చిన డబ్బు వచ్చినట్లే ఖర్చయిపోవడం తప్ప ఒక్కరోజైనా ఇంటికి తీసుకొచ్చినపాపానపోలేదు. ఎప్పుడన్నా బుద్ధిమట్టి నమడు వందా రెండోందలు లక్షమూ చేతికిస్తాడు. ఎదిగొస్తున్న ముగ్గురు పిల్లలు, చదువులు,

ఇంటద్దె, ఇంటి ఖర్చులు ఇవన్నీ ఎలా? అప్పటికీ లక్షమూ నాలుగిళ్ళలో పాచిపని చేస్తోంది. ఆ డబ్బులు పిల్లల కడుపునింపడానికి సరిపోతాయి. మరి మిగతా ఖర్చులు మాటో? ఇదే అడిగితే నరసింహం బూతుపురాణం విప్పుతాడు. అదీ ఎదిగిన కూతుళ్ళ ముందే! మీ పెళ్ళిళ్ళు నావల్లకాదు, ఎవర్నయినా ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకోమని సలహాలు చెబుతుంటాడు. ఒక కూతురు ఆ సలహా పాటించింది కూడా! తాగి పడుకోవటం తప్ప ఇల్లు నడవని భర్తను ఏవిధంగా గౌరవించాలి? ఎదిగిన పిల్లల ముందు, బస్తీలో అల్లరిపాలవుతున్న కుటుంబ పరువును ఎలా కాపాడుకోవాలి? విసిగిపోయిన లక్షమూ భర్తతో రోజూ తగవులాడేది. పరిస్థితులతో అలసిపోయిన ఆక్రోశం ఆమెది. అర్థం చేసుకోని మనస్తత్వం నరసింహానిది.

ఈ పరిస్థితుల్లో లక్షమూ "బాగ్ లింగపల్లి ఐదవ లీగల్ సెల్ కి వచ్చింది వెంట భర్తనూ తీసుకొచ్చింది. లక్షమూ ఒంట్లో శక్తి లేదు. ఆరోగ్యం సరిగాలేదు. అటు తాగుబోతు భర్త, ఇటు బాధ్యతలు, పెళ్ళికెదిగిన పిల్లలు.... ఇక తనను పట్టించుకునే తీరికెక్కడ? డబ్బులిస్తున్నాడంటాడు నరసింహం. ఇస్తే నాకీ తిప్పలెందుకని గోలపెడుతుంది లక్షమూ. ఇదంతా చూసిన లీగల్ సెల్ పిల్లలను తీసుకురమ్మని చెప్పింది. వారొచ్చి తండ్రి

విషయం బట్టబయలు చేశారు. ఆదాయం రాదా అంటే చాలా బాగా వస్తుందని నరసింహమే చెబుతున్నాడు. ఇక వారితో విడివిడిగా మాట్లాడారు లీగల్ సెల్ సభ్యులు.

ఇంటద్దె నిమిత్తం, ఇంటి ఖర్చుల నిమిత్తం నెలకింతని నరసింహం డబ్బులివ్వాలి. దాన్ని చిన్న కూతురు ఎప్పటికప్పుడు నోట్ చేయాలి. ఒకవేళ ఇవ్వకుంటే లక్షమూ లీగల్ సెల్ కొచ్చి చెప్పాలి. ఇద్దరూ గొడవపడకూడదు. ఇదికాక ఒక అకౌంట్ ఓపెన్ చేసి నెలకింతని చిన్న కూతురి పెళ్ళి కోసం డబ్బు జమచేయాలి. అల్లుని ఎదుట గొడవపడటం మంచిదికాదని, రేపు కూతుర్ని అల్లుడు ఇలాగే చూస్తే అడగటానికూడా వుండదన్న వారి మాట నరసింహం గుండెల్లో గుచ్చుకుంది. నరసింహం అన్నీ ఒప్పుకున్నాడు. భార్య తనతో పోట్లాడకూడని కోరాడు. అందుకు లక్షమూ ఒప్పుకుంది. ప్రతివారం ఇక్కడకు రావాలనీ, డబ్బులు ఇస్తున్నదీ లేనిదీ తమకు చెప్పాలనీ సభ్యులు తెగేసి చెప్పారు.

మోటూరు ఉదయం ట్రన్స్ ఆధ్వర్యంలో బాగ్ లింగపల్లిలో సుడుస్తున్న కుటుంబ న్యాయ సలహా కేంద్రంలో వస్తున్న కేసులను పాఠకుల కోసం అందిస్తూ.....

వర స్మృతి

- జాజుల గౌరి

వారం నుంచి ఎడతెరిపి లేని వాన ఆ రోజే కొంచెం తెరిపిపడి మళ్ళీ వేగం పుంజుకుంటుంటే పని ఉన్నదన్నట్లు గబ గబా కదిలిపోతున్న నీలి మేఘాలు, కారు మేఘాలై రయ్యి రయ్యిన వీస్తున్న హోరుగాలి జతై జలజల ముత్యాల్లా రాలుతున్న వాన చినుకుల ముసురు జోరందుకుంటు కుండపోతగా వాన కురుస్తుండగా మూలన ముడుచుకున్న గువ్వల్లా అమ్మొక్క మేము.

అమ్మ లోవల యింట్లో వనిల మునిగివుంటే ఎదురింట్లో చెల్లె నేను పావులాట ఆడుతున్నం. అంతట్లనే అమ్మ బయటకు తొంగిచూస్తూ “పొద్దుగాళ్ళ జెర గవురిచ్చిందని ఆవులను మేపుక రమ్మని అన్నను మైదాన్లకు తోలిన అటు పోయిందో లేదో ఈ పాడు ఆన మల్లా జమాయించి కొట్టవట్టె కొడుకు ఏడున్నడో ఏమో” అంటు అన్న గురించి భయపడసాగింది.

ఆ మాట నా చెవిల పడగానే ఆటను వదిలి ఎదరతలుపు దగ్గరకుపోయి అమ్మను చూస్తూ “అమ్మా అన్న ఏం నానడు తియ్యే ఏ మట్టి చెట్టు తొర్రలనో తడువకుండా కూకొని వుంటడు తియ్యి” అని అనంగనే

“జెర ఆన తక్వయిందేమో సూడు బిడ్డా, అన్న దిక్కెళ్ళి నా పానమెట్లనో వుంది. కొడుకు ఎట్లున్నడో ఏమో అంట అమ్మ మల్లి బాధపడసాగింది.

అది చూసి గిరుక్కున వెనకకు తిరిగి బయట తలుపుదగ్గరకు పోయి వాన దిక్కు

చూసినా. కుండపోత వానతో పరిసరాలు ఉక్కిరిబిక్కిరౌతున్నాయి. మా వాకిలైతే పొక్కిలి పొక్కిలై మొరం తెలుతాంది. ముందలంతా వాన నీళ్ళు జరజరా పారుతుంటే అడుగు బాగం తేటగయింది. రయ్యి, రయ్యిన వీస్తున్న హోరుగాలి, వాన చినుకులను రపరపమంటూ దిశను మారుస్తున్నప్పుడు చిరు జల్లు నన్ను తడవబోతుంటే ‘ఓహ్’ అంటూ వెనకకు జరిగి గనుమ మీద నిలబడి చూరు నుంచి ధారగా కారుతున్న వాన నీళ్ళ కిందికి చేతులను అడ్డంగా చాపేసరికి, రయ్యిన పడ్తున్న నీళ్ళు నా అరచేతులలో గిరికీలు కొట్టి చక్రల్లా మారి నన్ను నిలుపునా తడిపేస్తున్నాడు ప్హి. ప్హి. అంటూ సంతోషంగా నవ్వుతా చెల్లెలు దిక్కు మర్లి చూసి నానిన చేతులను లంగకుచ్చిళ్ళకు తుడుస్తూ వెనక్కు జరిగి అన్న పోయినా తోవదిక్కు సూసినా, దట్టమైన ఆన ముసుర్ల తెల్లని తెలుపు తప్ప మరేమి కానరాలేదు. గిరుక్కున వెనక్కు తిరిగి అమ్మ దగ్గరకు వురికి “అమ్మా ఆన యింకా జోరుగ పడ్డనే ఉందే” అన్నా.

నిముషంల తడిసిన నన్ను సూస్తూ “అయ్యో ఏంది బిడ్డా జెర సూసి రమ్మంటే గిట్ల తడిసి వచ్చిన వేందిరా! గీపాడు ఆన గిట్ల పతాకం పానం తీస్తాంది. సర్ది అయితది బిడ్డా” అంట దగ్గరకు తీసుకుని కొంగుతో తుడుస్తూ “గిట్ల నానినవేందిరా” అంట మల్ల అడిగేసరికి “ఉహూ ఏమ్మే ఉట్టిగనే అన్న సంతోషంగా....

“ఏందో నీ లెక్కలు మల్ల గిట్ల నానకు” అంట పక్క రూంలకు పోయి గోనె సంచి తీసుకొని కొప్పెర పెట్టుకుంట “ఆరం దినాల నుంచి పశువులకు మేత సరిగా లేదాయే, డొడ్ల కట్టెసినాయి కట్టెసినట్లనే వుండే గియ్యల జెర గవురిచ్చిందని పుసుక్కున తోలిన సూసుకో పాడు ఆన మరిపించి మాయచేసింది” అంట, ఆన దిక్కెళ్ళి ఇసుక్కుంట నెత్తిన కొప్పెర పెట్టుకుంట “అన్న ఏడున్నడో బిడ్డా! అన్నను, ఆవులను తోలుకుని వస్త జెరపైలం” అంట చెప్తుంటే.

ఆన దిక్కు చూస్త ‘సరే సరే’ అన్న.

అమ్మ సీకులైను దగ్గరనుంచి పెద్ద రోడ్డుదాటి గుట్టకిందున్న మైదాన్లకు బిరాబిరా నడిచి పోతుంటే గన్నట్లనే నిలవడి అమ్మను ఆనను సూడవట్టినం.

అమ్మ కనుచూపుమేర దాటంగనే మాకు పండగే పండగ అటు ఇటు చూసి పుస్తకాల నడుమనుండి పేపర్లను చింపి కాగితం పడవలను తయారు చేసి మూలనున్న గోనె సంచులను తీసుకుని కొప్పెర పెట్టుకుని నేను సెల్లె యింటి బయటకు వచ్చినం.

అప్పటికింకా వాన కొంచెం కొంచెంగా తగ్గుముఖం పడుతోంది.

మా చేతుల్లో ఉన్న కాగితం పడవలను వరదనీళ్ళల్లో విడిచి, వాటిని మురిపెంగా చూస్తుండగానే అది నీళ్ళపై తేలుతూ వేగంగా పోతుంటే వాటి వెనకాలే పరుగెత్తి పరుగెత్తి వంగి వాటిని పట్టుకోవాలని చూస్తుండేసరికే

మేము సగం నాని ముద్దయినము.

అయినా అదేమి లెక్కచేయక ముందుకు ముందుకు సాగిపోతుంటే మా పడవలు వాన నీళ్ళతో నిండినాని ముద్దయి నీళ్ళపై తేలలేక తేలలేక బుడుంగున మునిగిపోయినాయి. పడవలతో మా ఆటలు ఆగిపోయినాయి, కానీ మనస్సు నీళ్ళ వరదవెంట పరుగులు తీసింది.

వాననీళ్ళు పాదాలను తాకుతా వెనక్కు పరుగెడుతుంటే లంగకుచ్చెళ్ళను ఎడం చేతితో కొంచెం ఎత్తిపట్టి వేగంగా నీళ్ళ వరద వెంట పరుగులు తీశాను.

నా పరుగును చూసిన చెల్లె “అక్కా ఏడికే ఆనలోనాని పోయినం అమ్మ చూస్తే కొద్దది, యింట్లకు పోదారా” అని పిలిచింది.

“ఏ..నేను రాను నువ్వే నా ఎంటరా! కొంచెం సేపు ఆడుకొని తిరిగి వద్దాం” అంటు చెల్లెలిని పిలుస్తూనే ఆమె జవాబు కోసం చూడకుండా ముందుకు పరుగెత్తాను. యింక చెల్లిలికి నా వెంటరాక తప్పింది కాదు. నేనుముందు తను నా వెనక నీటి కాలువల వెంట జింకల్లా చెంగు చెంగున నీళ్ళలో కాళ్ళను ఎత్తెత్తి వేస్తుంటే ఆ తాకిడికి చివ్వున విరజిమ్మే నీళ్ళ పువ్వులలో మా ఆటలు మొదలైనాయి.

నీళ్ళను చిందరవందరగా తన్నుతూ పోతుంటే అప్పటి కప్పుడు కలగా పులగంగా తయారయి వెంటనే తేటగా మారి మా కంటే ముందుగా పరుగులెడుతున్న నీటితో పోటీ పడుతు పరుగెత్తుతుంటే ఆకాశంలోంచి జారిపడుతున్న వానచినుకులు మమ్మల్ని తడిపి మురుస్తున్నాయి.

మరోపక్క ఆకాశంలో దూరంగా పెడేల్..పెడేల్ మంట మేఘాల్లో ఘర్జనల నడుమ మెరుపులు మెరిసి ఉరిమి ఉరిమి చూస్తున్నాయి.

ఆ చప్పుడుకు భయంతో గుండెలు జలదరిస్తున్నా ఆగని నా పరుగు, ఎక్కడో దూరంగా ‘దదాల్’మంటూ పిడుగు పడిన శబ్దం విని టక్కున ఆగింది.

ఎప్పుడో నాయన చెప్పిన గురుతు“జోరువాన పడున్నప్పుడు చెట్ల కింద దాసుకోవద్దు” అని గా పిడుగు గట్లాంటి చెట్టు కాడికే మహా ఇష్టంగా వస్తదట..దానిని ఎవరం గూడా చూడలేమట, కానీ కళ్ళు మూసి తెరిచేంతలనే అంతా నాశనం చేసి పోతదట.

“ఆన పడ్డప్పుడు చెట్ల కాడ జెర పైలం బిడ్డా” అంట నాయన చెప్పిన మాటలు చెవుల్ల గింగురులు తిరుగుతుండగా చెట్ల దిక్కు సూసినా పాపం జోరు వానలో హోరుగాలి ముందు తోటకూర కాడలెక్కన తడిసి తన రెక్కల కొమ్మలను జారవిడిచి ప్రకృతి ముందు దోషిలాగ నిలవడ పొన్నంగి పూల చెట్టు గాలికి భారంగా కదులుతా దవళ వర్షపు పూలని భూమిపైకి వెదజల్లుతా నిల్చుంది ఆ చెట్టు అవస్థను చూసి మహాజాలేసింది.

గబగబా ఆ చెట్టు కిందికి పరుగెత్తాను. పచ్చని చెట్టు కింద వెదజల్లబడిన తెల్లని పొన్నంగి పూల వాసన మత్తుగా మురిపిస్తుంటే ఓ గుప్పెడు పొన్నంగి పూలను ఏరి కొప్పెర పక్కన వదేసి జడలో తురుముకున్నాను.

చేతులను వెనక్కు చాపి తలలోని పువ్వులను తడిమి ఆ పూల వాసన చూస్తూ మురిసి పోయాక చెట్టు పడున్న అవస్థకి మల్లా జాలేసి రెండు మూడడుగులు గబగబా నడిచి కొమ్మల చివర అంచుల కింద నిలబడి నడుముపై రెండు చేతులుంచి తలెత్తి ఆకాశం దిక్కు కోపంగా చూస్తూ “ఏంది నీ సంగతి, అందర్ని గిట్ల ఏడిపిస్తున్నా వేంది” అంటు గట్టిగ అడిగిన.

నా వెనకాలే వచ్చిన చెల్లెలుకి ఏమి అర్థం అయిందో కానీ నన్ను అనుకరిస్తునే కొప్పెరను పక్కన వదేసి పువ్వులను గబగబా ఏరి తలలో తురుముకుని నా ప్రక్కకి వచ్చి నిలబడి నడుం మీద చేతులుంచి “ఏంది నీ సంగతి” అంటు తనుకూడా ఆకాశం దిక్కు మురిపెంగ చూసి పక్కన నవ్వుతుంటే ఆ నవ్వులో నేను కూడా జతకలిశాను.

ఎత్తిన మా మొఖాలను మురిపెంగా హత్తుకోవాలనేమో చెట్టు తల్లి గాలి దేవుడ్ని జత చేసుకుని తన కొమ్మల నుంచి ప్రేమ జల్లులను మురిపెంగా జారవిడిచింది.

ఆ తడికి మురుస్తునే ఎత్తిన తలను కిందికి దించి ముని వేళ్ళతో ముఖం తుడ్చుకుంటూ ముందుకు చూసేసరికి ఎదురుగా కాలువలోంచి వరవళ్ళు తొక్కుతున్న నీళ్ళ వరద. “చెల్లె అటు చూడు” అంటూ నేను కాలువ దిక్కు పరుగెత్తుతుంటే పొన్నంగి పూలను ఏరి వడివలో ఏసుకుంటున్న చెల్లెలు “నేను పూలు ఏరుకుని వస్తా నువ్వు పో అక్కా” అని అన్నది.

నీళ్ళ వరదను చూసే సరికి మళ్ళీ నా

మనస్సు నాకంటే ముందుగానే అటు పరుగులు పెడుతుంటే పిల్ల కాలువ ఎంటబడి పరుగు పరుగున పోయాను.

గుట్టల్ల నుండి, చెట్లల్ల నుండి గట్లను దాటి మైదానాల్లోంచి చుక్క చుక్కగా కురిసిన వాన చినుకులు వరదై, వాగై, పిల్ల కాలువలై నీళ్ళ కుంటల్లో చేరి చెట్లను, పుట్టలను రాళ్ళను రప్పలను ఇష్టంగా హత్తుకుని భూమమ్మను మురిపించి, తను మై మరచి తనతో జతకట్టి పాత నీరును తోడేస్తూ, కొత్త నీరును వదిలి వేసి వేగంగా ముందుకు కదులుతుంటే అప్పటి వరకు నీటి చెలమల్లో నివాసం ఉన్న జీవరాశులు ఆ దాటికి ఉక్కిరి బిక్కిరై వరద నీళ్ళతో కలిసి వన్నంటే నవ్వువర్షాల కలగలుపుతో ముత్యాల లెక్కన మెరుస్తున్న చెట్టి చేపల చెంత నా మనస్సు చిక్కింది.

వాటి వెనకనే పరుగెత్తుతున్నప్పుడు కొన్ని గట్టున పడి ఉక్కిరి బిక్కిరౌతుంటే తలుకులీనుతున్న వాటి ఛాయను చూసి మురిసిపోతూ మునివేళ్ళతో వాటిని నీళ్ళలోకి తీస్తుంటే నీళ్ళ అలలు మెల్లగా నా చేతిని తాకి మరలి చూడక పరుగులు తీస్తున్నాయి.

ఆ పరుగుల వెంటే నా చేతులు పరుగెత్తి నీటి నురగను చేరి ఆ నురగను ఆప్యాయంగా హత్తుకుంటుంటే గలగలా పారుతున్న సెలయేరు సవ్వడిలో మువ్వల రవలుల నాదం వని కట్టుకుని పరుగులిడుతోంది.

తన్మయత్వంతో నా మనస్సు పరవళ్ళు తొక్కుతున్న వేళా ఆకాశం మరొక్కసారి ఉరుములు ఉరిమి మెరుపులు మెరుస్తుంటే వాన చినుకులు ముత్యాల జల్లులై కురుస్తున్నాయి. పిల్లగాలి తెమ్మెరలు హోరుగాలిలో కలసిపోయి స్వరలయలని సమకూర్చుతుంటే, ప్రకృతి తల్లి పరవశిస్తూ వర్ష నృత్యం చేస్తోంది.

ఆ ఆనందంతో నా కన్నులు అరమోడ్బులయినాయి వరవశంతో నా హృదయం లయ తప్పింది.

చినుకై వాగై వొంకయి సెలయేరై ఆ వాన చినుకు పిల్లగాలిని వెంట తోల్కొని సెలయేరులో గలగలా పారుతు పచ్చని పంట చేండను దాటుకుని సెలిమెలను సేరి అడ్డుకట్టలను అధిగమించి ఊరి చెరువును చేరుతున్న వేళా ఆ పరుగు ప్రశాంతమై అడ్డుకట్టలకు ఆవల నిల్చుని వెనక్కు తిరిగి చూసే ఆ చినుకుకు నలుమూలలనుండి ఎన్నో

పిల్ల కాలువలు తన లాగే వచ్చి చేరాయని అర్థం అయింది.

పరవళ్ళు తొక్కుతున్న జల తరంగిణి వెంట ఆలోచనా తరంగిణినై ప్రకృతిలో పరుగులు పెడుతున్న నేను...అక్కా...ఓ అక్కా... అంటు పిలుస్తూ వడిలో పొన్నంగి పూలు పట్టుకుని మరో చేత్తో కొప్పెరలను నర్మకుంట చలికి చిగురుటాకు లెక్క వణికిపోతూ వడివడిగా వస్తున్న చెల్లెలును చూసి చటుక్కున ఆగిపోయాను హ్యా...హ్యా...అంట చెల్లెలు ఆయానంతో వగరుస్తూ పండ్లను బిగవడ్తూనే “ఏందక్కా పిలుస్తుంటే ఆగవేంది గీకాలువలో పడి ఏడికి పోతున్నవ్.” అంటు నిలదీస్తుంటే “నీళ్ళతోనే పోతున్నా” అన్నా.

“ఏంది మల్లా చెప్పు” అంది అర్థంకానట్లు మొఖం పెట్టు “ఏమిలే” అన్నా.

“నీ తిక్కేందో గానీ అగో అమ్మ అన్న...అవులను తోల్కొని వస్తుండ్రు” అంది చలికి వణుకుతనే గిర్రుక్కున వెనక్కి తల తిప్పి చూసినా తెల్ల మేఘాలను చీల్చుకుంట వస్తున్న చందమామాల లెక్క మా ఆవులు, ఆ ఎనకే ఆకాశంలో నక్షత్రాల్లా అమ్మ అన్నలు ఆవులను తోలుకుని పరుగునోస్తుండ్రు.

అమ్మో అమ్మ చూసిందంటే మస్తు కొద్దది జెల్లిరా అంట చెల్లెదగ్గర కొప్పెరలు తీసుకుని వరి పొలాలకెల్లి అడ్డంగా యింటి దిక్కు ఉరికినా

ఎనకకు మర్రి సూస్తనే సూరుకింద కారుతున్న నీళ్లతో కాలుచేతులను కడుక్కొని పచ్చి బట్టలను యిప్పి కొప్పెరలో దాచేసి పొడి బట్టలు కట్టుకుని లోపలి యింట్ల చీకట్లో చాపేసి నిండుగ బొంతలను కప్పకున్నం. కానీ నా మనస్సులో వాన వాన చల్లని వాన నీటిబొట్టుగా కళ్ళముందు జారి ప్రకృతిలో సమస్త సంపదలకు మూలం అయిన వాన నన్ను మురిపెంగా మురిపిస్తుంటే ప్రకృతిలోని జీవకోటికి ఆధారం అయిన ఆ వానమ్మని అనంతంగా తెలుసుకోవాలని ఆలోచనలో పడ్డా...

అలసిన శరీరానికి వెచ్చదనం తోడవటంతో సేదతీరుతూ నిద్రలోకి జాకుంటుంటే.

“ఏరిరా..ఏడుండ్రు...” అంట అమ్మ ఆకిట్ల నుండే మమ్మల్ని పిలుస్తూ యింట్లకు వస్తుండంగానే నిద్రలకు జారుకున్న...

స్వందన

గౌరవనీయులైన ఎడిటర్ గారికి,

చైతన్య మానవి ఏప్రిల్-జూన్ పత్రికలో బాల్యంతో ఆటలాడొద్దు సంపాదకీయం బాలల పట్ల మన బాధ్యతను తెలియజేసేదిగా వున్నది. మహిళా బిల్లు నిరవధిక వాయిదా అసాధ్యంతో టి.కె. రాజ్యలక్ష్మి గారు కా! బృందాకరత్తో చేసిన ఇంటర్యూ వివరణాత్మకంగా వున్నది. అమ్మ ప్రేమ అనిర్వచనీయం అనే వ్యాసంలో కా! మన్మోహిని గారు మాతృస్వామిక సమాజంలో స్త్రీల పరిస్థితిని, అలాగే సమాజంలో తల్లి పాత్ర యొక్క ప్రాముఖ్యతను చక్కగా వివరించారు. “అనంతమైన చిల్లర పనులతో స్త్రీల మేధస్సు కారు చౌకగా కరిగిపోతుంది” అన్న లెనిన్ మహాశయుని సూక్తి అక్షరాలా వాస్తవం. “స్త్రీలు తలచుకుంటే రెండు నెలల్లోనే రాజ్యాన్ని మార్చేయగలరు” అన్న గాంధీజీ సూక్తి స్త్రీలను వెన్నుతట్టి లేపినట్లుగా వుంది. ఆ వ్యాసంలో వేసిన చిత్రం ఆ వ్యాసానికి అద్దం పట్టినట్లుగా వుంది. పిల్లల పట్ల తల్లికి ఉండే తపన, ఆరాటం చక్కగా వివరించారు. చివరలో శ్రామిక శక్తి సంపదలకు మూలం అమ్మ, సృష్టిలో మొదటి శ్రమజీవి అమ్మ అని, అలాగే వారి అమ్మను, ఆ జ్ఞాపకాలను తలచుకున్న విధము, మొత్తమ మీద అంత చిన్న వ్యాసంలో ఇన్ని మంచి విషయాలను వివరించిన విధము నేర్చుకోతగ్గదిగా వుంది. ఆ వ్యాసము అలాగే ఇంతకు ముందు అల్లూరి మన్మోహిని గారు రాసిన కథలు, వ్యాసాలు, మనతో మాట్లాడుతున్నట్లుగా వుంటుందని. చదివిన పాఠకులు తెలియజేసినారు. త్వరలో చైతన్య మానవి ద్వైమాస పత్రికగా వస్తుందని ఆశిస్తున్నాను.

-పి. రమాదేవి, కుకట్పల్లి.

వికసించని మొగ్గ

పసిమి ఛాయతో మెరిసిపోతు
నల్లని కనుపాపతో
చూపరుల చూపును త్రిప్పుకోనీయని
అంద చందాలతో అలరారే
అందాల భరిణె ఆ అమ్మాయి
హంస నడకల కంటే
సాగసుగ అడుగులేస్తూ
జింక చూపుల కంటే బెదురు చూపులతో
కనురెప్పలార్చుతు
భగవంతుడిచ్చిన సోయగాలను
తన సొంతం చేసికొని
ఆ అందాలే తనకు అంతిమ ఘడియలు
తెస్తాయని తెలీని అమాయకపు ఆడపిల్ల
ఊహ తెలియగానే అమ్మానాన్నల
ముద్దు చేష్టలకు ముగింపు పలికి
చదువుల సరస్వతిగా ఎదగాలనుకొంది
పలకా బలపం పట్టుకొని
బడికెళ్తానని మొరాయించిన
అమ్మాయిలోని ఆరాటాన్ని చూసి
ఆనందించిన తల్లితండ్రులు
ఆట బొమ్మలన్నీ అటక మీద పెట్టేసి
బందెడు పుస్తకాల్ని వీపున కట్టేసి
టాటాలతో సాగనంపారు
సరస్వతీ నిలయానికి చదువుల తల్లిని
ఆడదాని అందం చూస్తే
బ్రహ్మకన్నా పుట్టు రమ్మ తెగులన్న
సామెత ఖక్షర సత్యమే అయ్యింది
అయిదేళ్ళ అమ్మాయిలోని సాగసుతనం
అయిదు పదులు దాటిన పంతులుకి
ఆలోచనలు రేపింది
గురుదేవోభవ అన్న సూక్తిలోని
నీతికి నీళ్ళాదిలి
అక్షరాలు దీర్చించాల్సిన చేతుల్ని
శృంగార క్రీడలతో మలినం చేసికొని
ఆభం శుభం తెలీని అమ్మాయి అందాన్ని
చిదిమి
వికసించని పువ్వుని
మొగ్గలోనే కాలరాచిన కాలయముడయ్యాడు
బదులంటే గుడులనే పవిత్ర భావనపోయి
బాలికల బ్రతుకు చెరగ
మదన కామ క్రీడల నిలయాలుగా
నిలుస్తున్న నీచ సంస్కృతికి
మానవుడిలోని దానవుడికి
ధండన పడేదెప్పుడు?
మరపురాని శిక్షలుగా
చట్టాలు అమలులోకి వచ్చేదెప్పుడు?

-సి.హెచ్. కళావతి

శాస్త్రవేత్తలు - సమాజము

డా॥ నుభాష్ ముఖోపాధ్యాయ

సమాజంలో అన్ని రంగాలలోను మేధావులు, బుద్ధిజీవులు, స్ఫూర్తి ప్రదాతలు, వితరణశీలురు, త్యాగధనులు, అసామాన్య వీరులు, ధీరులు వున్నట్లుగానే వైజ్ఞానిక రంగంలో కూడా సమాజ శ్రేయస్సు కొరకు వారి పరిశోధనల నిమిత్తం ప్రాణాలను ఫణంగా పెట్టిన వైజ్ఞానికులున్నారు. వారి పరిశోధనల ఫలితంగానే నేడు మనము నిత్య జీవితంలో అనేక రకాల సదుపాయాలను పొందగలుగుతున్నాము.

1978వ సంవత్సరములో ఇరువురు శాస్త్రవేత్తలు టెస్ట్ ట్యూబ్ బేబీలకు జన్మనిచ్చారు. ఇరువురు సమకాలీనులే. కృత్రిమ గర్భధారణ ద్వారా టెస్ట్ ట్యూబ్ బేబీలకు జన్మనివ్వటానికి పరిశోధనలు చేశారు. సఫలయ్యారు. ఒకరు విదేశీ వైజ్ఞానికుడు, మరొకరు భారతీయ వైజ్ఞానికుడు. కేవలం ఇరువురు 68 రోజుల తేడాతో టెస్ట్ ట్యూబ్ బేబీల సృష్టికర్తలయ్యారు. విదేశీ శాస్త్రవేత్తను 2010వ సంవత్సరపు నోబెల్ బహుమతి వరించింది. భారతీయ శాస్త్రవేత్తను మృత్యు దేవత ముద్దాడింది. రాబర్ట్ ఎడ్వర్డ్ బ్రిటనుకి చెందిన శాస్త్రజ్ఞుడు. అతని పరిశోధనల ఫలితంగా 25 జూలై 1978న బ్రిటన్ లో టెస్ట్ ట్యూబ్ బేబీ జన్మించింది. ప్రపంచంలో కృత్రిమ గర్భధారణకు మూలకారకుడైన ప్రథమ వైజ్ఞానికుడు ఎడ్వర్డ్. అందుకుగాను 2010వ సంవత్సరంలో నోబెల్ బహుమతి ప్రకటించబడినది. ఎడ్వర్డ్ లాగానే భారత్ లో ముఖోపాధ్యాయ 3 అక్టోబరు 1978న కోల్ కతాలో టెస్ట్ ట్యూబ్ బేబీకి జన్మను ప్రసాదించాడు. దురదృష్టవశాత్తు ఆయన కృషికి గుర్తింపులభించలేదు. ఆయన ప్రయోగాలు అశాస్త్రీయ పద్ధతుల్లో జరిగాయని, దాని వల్ల హాని కలిగే అవకాశముందని లొసుగులు ఎత్తి చూపి గుర్తించటానికి నిరాకరించారు. అమ్మ

పెట్టా పెట్టదు ఆడుక్కు తినానివ్వదన్నట్లు ముఖోపాధ్యాయ విదేశాలకు వెళ్ళి తన ప్రయోగ ప్రయోజనాన్ని పొందాలనుకున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుమతి నిరాకరించింది. నిరాశ, నిస్పృహలకు లోనై పాపం! ఆ శాస్త్రజ్ఞుడు ఆత్మహత్యకు పాల్పడ్డాడు. ముఖోపాధ్యాయే కాదు అంతకు ముందు ఇద్దరు, ముగ్గురు శాస్త్రవేత్తలు ప్రభుత్వం వారి నిర్వాకం వలన ఆత్మహత్యలు చేసుకున్నారు. ముఖోపాధ్యాయ ప్రయోగం అశాస్త్రీయ పద్ధతుల్లో జరిగితే ఆయన జన్మనిచ్చిన బేబీ

జగదీష్ చంద్రబోస్, సర్ సి.వి. రామన్, చంద్రశేఖర్, హోమీజహంగీర్ బాబా, నాయుడమ్మ వీరంతా మన దేశానికి చెందిన శాస్త్రజ్ఞులే. వర్తమానంలో భారత్ మాజీ రాష్ట్రపతి అబ్దుల్ కలాం పేరు ప్రఖ్యాతులు గడించిన శాస్త్రవేత్త. భారత్ ను అణ్వస్త్ర రాజ్యాల సరసన నిలబెట్టిన ఘనత అబ్దుల్ కలామ్ కే చెందుతుంది. భారతదేశపు అణుక్షిపణి పితామహుడు మన అబ్దుల్ కలామ్. ఆయన ఆధ్వర్యంలో 1998లో 'పోఖ్రాన్'లో రెండు అణుక్షిపణులు ప్రయోగించబడి

డా॥ రాబర్ట్ ఎడ్వర్డ్

సురక్షితంగా పెరిగి పెద్దదయింది. కాలేజీలో చదువుతున్నప్పుడు తనకు జన్మను ప్రసాదించినవాడు ముఖోపాధ్యాయేనని చెప్పింది. భారత్ లో ప్రాచీన, అప్రాచీన కాలంలో వైజ్ఞానికులకు కొడువలేదు. ఉన్నదల్లా వారి పరిశోధనలకు కావలసిన సదుపాయాలు నమకూర్చకపోవటం, ప్రోత్సహించకపోవటం. ఎంతోమంది భారతీయ శాస్త్రజ్ఞులు విదేశాలకు వెళ్ళి తమ పరిశోధనలకు అంతర్జాతీయ గుర్తింపు పొంది నోబెల్ బహుమతి గ్రహీతలయ్యారు. వారిలో ఖోరానా, అమర్త్యసేన్ లాంటివారున్నారు.

విజయవంతమయినవి. ప్రతి భారతీయుడు గర్వించదగ్గ, గౌరవించదగ్గ వ్యక్తి అబ్దుల్ కలామ్. బ్రహ్మచారి. సంగీత ప్రియుడు. వినయశీలి. వివాదరహితుడు.

ప్రాచీన భారతంలో వైజ్ఞానికుల కొరతలేదు. ఖగోళశాస్త్రంలో ప్రఖ్యాతి చెందిన ఆర్యభట్టు, వరాహమిహీరులు ఖగోళశాస్త్రజ్ఞులు. వీరువురు ఖగోళశాస్త్రానికి సంబంధించిన అనేక గ్రంథాలను రచించారు. వరాహమిహీరుని గురించి అరేబియాకు చెందిన శాస్త్రజ్ఞుడు ఆల్-బిరూని సత్యనిష్ఠగల

శాస్త్రజ్ఞుడని తను రాసిన గ్రంథంలో పొగిడాడు. భూమి గుండ్రంగా ఉందని, సూర్యుని చుట్టూ భూమి, భూమి చుట్టూ చంద్రుడు తిరుగుతాడని, ఈ భ్రమణంలో ఒక గ్రహానికి మరో గ్రహం అడ్డుతగిలినప్పుడు, సూర్య, చంద్ర గ్రహణాలు ఏర్పడతాయని వరాహమహీరుడు, బ్రహ్మగుప్తుడు అనే భారత శాస్త్రవేత్తలు కనుగొన్నారు. కాని ప్రాణభయం వలన నిర్భయంగా వెల్లడించలేకపోయారు. రాహు-కేతువులను కారణంగా చూపి ప్రాణాలను కాపాడుకున్నారు. ఆ కాలంలో ప్రపంచమంతటా రాజుల పాలన వుండేది. రాజుల మీద, రారాజుల మీద మత ప్రవక్తల ప్రభావం ఉండేది. మత ప్రవక్తల ఆజ్ఞలను శిరసావహించేవారు. మత ప్రవక్తల మౌఢ్యం చెల్లుబడి అయ్యేది. మతమనే మహా విషవృక్షపు వేరులు సమాజ పునాదుల్లోనికి చాలా లోతుకు వెళ్ళిపోయాయి. చాలా బలిష్ఠమయినవి. మతం విశ్వాసానికి సంబంధించినది. విశ్వాసం మీద ఆధారపడినదగుటచేతనే ఒక మతంలోని వారు వేరే మతంలోనికి మార్పు చెందుతున్నారు. మత మార్పిడులకు కూడా ప్రలోభాలు, పాలకుల అండ కారణాలే. విజ్ఞానం (సైన్స్) అలాంటిదికాదు. పరిశోధనల మీద, ప్రయోగాల మీద, నిజనిర్ధారణ, రుజువుల మీద ఆధారపడినది. శాస్త్రీయ ధృక్పథం ఉంటే అజ్ఞానమనే చీకటిని తొలగించవచ్చు. ప్రాచీన కాలంలో శాస్త్రవేత్తలు, తత్వవేత్తలు పాలకుల చేతుల్లో, మత ప్రవక్తల వలన నరకయాతనలకు గురయ్యారు. వారిని భయంకరమైన చిత్రహింసలకు గురిచేశారు. ఈ హింస ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాల వైజ్ఞానికులు అనుభవించారు. వారి మెడమీద కత్తి పెట్టి ఎదురొమ్ముకెదురుగా తుపాకీ ఎక్కుపెట్టి వారు చేసిన పరిశోధనలు తప్పని వారి చేతనే చెప్పించటం జరిగింది.

గ్రీక్ మన దేశంలాగానే ప్రాచీన దేశం. తత్వవేత్తలకు మట్టి నిల్లుగా పేరు పొందింది. సోక్రటీస్ గ్రీకు దేశీయుడు. తత్వవేత్త. అన్నిటిని సందేహించు, ప్రశ్నించు, అప్పుడు గాని సత్యం బోధపడదు. నీ ప్రశ్నలకు నీవే సమాధానం చెప్పుకోమని ఏథెన్స్ నగర

వాసుల్లో ప్రచారం చేశాడు. ప్రతిమనిషి తన భావాలను, భయం లేకుండా బయటకు చెప్పుకునేలాగ చేయటమే తన పనన్నాడు. పాలకుల అవినీతిని నిర్భయంగా బట్టబయలు చేసేవాడు. గ్రీక్ దేశపు దేవుళ్ళను, దేవతలను అవహేళన చేశాడు. యువకులు అసంఖ్యాకంగా సోక్రటీసు ప్రచారానికి ప్రభావితులయ్యారు. ఆ రోజుల్లో ఏథెన్స్ నగర పాలనలో ప్రజల భాగస్వామ్యం ఉండేది. బానిసలు కూడా వుండేవారు. గ్రీక్ పొరుగున వున్న స్పార్టా దేశాన్ని నియంతలు పాలించేవారు. ఒకసారి గ్రీకు స్పార్టాల మధ్య యుద్ధం జరిగింది. గ్రీక్ ఓడిపోయింది. పాలకులు ఓటమికి సోక్రటీసు కారణమన్నారు. యుద్ధానికి వ్యతిరేకంగా ప్రజలను పురికొల్పిన ద్రోహి అని మరణ దండన విధించారు. మిత్రులు పారి పొమ్మని సలహా ఇచ్చారు. పిరికిపందగా పారిపోనని మరణదండనను స్వీకరించాడు.

ప్లేటో: సోక్రటీసు శిష్యుడు ప్లేటో గురువు బోధనలు ప్రపంచమంతటా చాటాలనుకున్నాడు. ఏథెన్స్ నగరంలో ఒక అకాడమీని స్థాపించాడు. గురుబోధనలకు తన అభిప్రాయాలను జోడించి బోధచేసేవాడు. ప్లేటో మహారచయిత. ఆయన రచనల్లో చర్చించని అంశం అంటూ ఏదీలేదు. విశ్వ మానవ సౌభ్రాతృత్వం, మానవ సమాజ శాస్త్రం, సోషలిజం, కమ్యూనిజం, సంతాన నిరోధం, వాక్ స్వాతంత్ర్యం, స్వేచ్ఛ, ప్రేమ, నైతిక విలువలు అన్నిటిని రచనల్లో వెల్లడించాడు. మతం హేతువాదానికి అనుగుణంగా వుండాలన్నాడు. మూఢ విశ్వాసాలను ప్రోత్సహించకూడదన్నాడు. వ్యాపారులు తప్పకుండా అవినీతి వరులుగా వుండి తీరుతారని నిక్కచ్చిగా చెప్పాడు. వారిని అన్నివేళలా ఒకకంట కనిపెడుతూ వుండాలన్నాడు. నేరచరితులను దండించరాదు. దయతలచి సంస్కరించాలన్నాడు. ఇవన్నీ రాసి ప్రచారం కోసం సిరిక్యూస్ దీవికి వెళ్ళాడు. ఆ దీవి పాలకుడు డియోనిస్ కు ప్లేటో భావాలు నచ్చలేదు. కోపగించి ఒక బానిసకు ప్లేటోని అమ్మివేశాడు. కొన్నతను ఉదారస్వభావుడు. ప్లేటో గొప్ప తత్వవేత్తని తెలుసుకొని ఏథెన్స్

నగరానికి వంపేశాడు. మరల అకాడమీ నెలకొల్పి వందలాది విద్యార్థులకు తనకు తెలిసిన విద్యలన్ని బోధించాడు. 81వ ఏట మరణించాడు.

అరిస్టాటిల్: అరిస్టాటిల్ ప్లేటో శిష్యునిగా తయారయ్యాడు. అత్యంత సంపన్న కుటుంబంలో జన్మించాడు. ప్రపంచ విజేత అలెగ్జాండర్ గురువు అరిస్టాటిల్. ప్లేటో మరణానంతరం అకాడమీ నిర్వాహకునిగా అవాలని ఆశించాడు. కాని ప్రాంతీయత అడ్డుపడింది. మన దేశంలో సోనియాగాంధీ భారతీయురాలు కాదంటున్నట్లుగానే అరిస్టాటిల్ గ్రీక్ దేశీయుడు కానందున అకాడమీకి గురువు కాలేకపోయాడు. మాసిడోనియా పౌరుడు. అలెగ్జాండర్ కూడా మాసిడోనియా రాజకుమారుడు. అరిస్టాటిల్ బహుముఖ విద్యా వైదుష్యాన్ని గురించి గుర్తించినందున మాసిడోనియా రాజు అలెగ్జాండర్ తండ్రి అరిస్టాటిల్ ని పిలిపించి గురువుగా నియమించాడు. కొంతకాలం తర్వాత గురు-శిష్యుల అభిప్రాయాలు విభేదించినవి. ప్రపంచ విజేతగా చరిత్రలో నిలిచిపోవాలన్న అలెగ్జాండర్ ఆకాంక్షే అరిస్టాటిల్ కి నచ్చలేదు. ఆధునిక తర్కవిద్యకు ఆద్యుడు, ప్రథమ గురువు అరిస్టాటిల్. ఆ నాటికి తెలిసిన సర్వవిద్యలలో అరిస్టాటిల్ వండితుడు. అసాధారణ పునరుత్పత్తి విధానాలను గురించి గ్రంథం రాశాడు. తిరిగి ఏథెన్స్ నగరానికి వచ్చేవాడు. అకాడమీలో బోధనా కార్యక్రమం మొదలుపెట్టాడు. సోక్రటీస్ లాగానే పాలకులకు కంటకమయ్యాడు. పాలకులు అంతమొందించాలనుకున్నారు. వారికి ఆ అవకాశమివ్వకుండా తత్వవేత్తను రెండోసారి హత్యచేసే కళంకం నుండి ఏథెన్స్ పాలకులను కాపాడేందుకు సిసిలికి వెళ్ళిపోతున్నానని వెళ్ళిపోయాడు. ఆగర్భ శ్రీమంతుడైన అరిస్టాటిల్ నిజజీవితంలో ఉదారవాది. తన బానిసలందరికీ ముక్తి కలిగిస్తూ చనిపోయే ముందు మరణశాసనం రాశాడు.

రోజర్ బేకన్ అనే శాస్త్రజ్ఞుడు రసాయన శాస్త్ర పరిశోధనలు చేశాడు. అలాంటి పరిశోధనలు చేయటం నేరారోపణ

ఆయనకు నోబెల్....

ఈయనకు చావు....

కృత్రిమ గర్భధారణ ప్రక్రియను ఆవిష్కరించిన ఎడ్వర్డ్స్ కు నోబెల్ దక్కింది. బాగానే ఉంది. మరి లూసీ బ్రౌన్ పుట్టిన మూడు నెలలకే ఇదే పద్ధతి ద్వారా మన దేశంలో దుర్గ అలియాస్ కను ప్రియా అగర్వాల్ ను సృష్టించిన డా. నుభాష్ ముఖోపాధ్యాయకు దక్కిందేమిటి? సొంత మనుషుల నుంచే చీత్కారాలు, బోగస్ అన్న వివాదాలు, బలవన్మరణం!

సుభాష్ ముఖోపాధ్యాయ గురించి మనలో చాలామందికి తెలియపోవచ్చు. కానీ రాబర్ట్ ఎడ్వర్డ్స్ 1978లో బ్రౌన్ కు ఊపిరి పోసిన మూడు నెలలకే అంటే ఆ ఏడాది అక్టోబరు మూడున కోల్ కత్తాలో మరో టెస్ట్ ట్యూబ్ బేబీ అవతరించింది. ఇందుకు కారకుడు సుభాష్. అయితే దుర్గ జననం ఇక్కడ వివాదాలకు కారణమైంది. పశ్చిమబెంగాల్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన కమిటీ ప్రశ్నలతో వేధించడం... అతడి ఆవిష్కరణ బోగస్ అంటూ హేళన చేయడం.. సామాజిక బహిష్కరణకు గరి కావడంతో సుభాష్ కృంగిపోయారు. భారత ప్రభుత్వం కూడా అంతర్జాతీయ సదస్సుల్లో పాల్గొనకుండా నిషేధాలు విధించింది. ఈ నేపథ్యంలో 1981 జూన్ 19న నుభాష్ కోల్ కత్తాలోని తన నివాసంలోనే ఆత్మహత్య చేసుకున్నారు. భారతదేశంలో ఐవీఎఫ్ ను అమలు చేసిన తొలి వైద్యుడిగా సుభాష్ కు మరణానంతరం గుర్తింపు రావడం కొసమెరుపు!!!

క్రింద జమకట్టారు. పది సంవత్సరాలు వున్నచోటు నుంచి కదలవద్దని నిషేధాజ్ఞలు జారీ చేశారు. బేకన్ తన పరిశోధనలను గురించి గ్రంథం రాసే సాహసం చేయలేకపోయాడు. తర్వాత పోప్ రాయమని పురమాయించాడు. తీరా రాసిన తర్వాత 14 సంవత్సరాలు నిర్బంధంలో ఉంచారు. మత ప్రవక్తల మాటలకు ఎదురుండేదేకాదు. రాజులు, రారాజులు వారి మాటలను శిరసావహించేవారు. బ్రూన్ అనే వైజ్ఞానికుడు దేవునికి వ్యతిరేకంగా, మూఢ విశ్వాసాలను ప్రజలలో సైన్స్ ఆధారంగా దూరం చేయటానికి ప్రచారం చేశాడు. అందుకు మత ప్రవక్తలు, మతాధికారులు ఆగ్రహవేశాలతో వూగిపోయారు. నజీవంగా తగలపెట్టి చంపారు. తగలపడుతున్నప్పుడు అతని నోటి నుండి ఎలాంటి శబ్దం వినిపించకుండా నోటిలో ఏవో అడ్డంగా కుక్కారు. క్రూరాతి క్రూరంగా ఘోరమైన హింసకు గురిచేసి తగులపెట్టారు.

కోపర్నికన్ కూడా భారతీయ వైజ్ఞానికులు వరాహమిహిరుడు, బ్రహ్మగుప్తుడు చెప్పినట్లే భూమి గుండ్రంగా వుందని చెప్పాడు. సమస్త విశ్వానికి సూర్యుడే కేంద్రమని సూర్య కారక సిద్ధాంతాన్ని ప్రవేశపెట్టాడు. ఇటలీకి చెందిన శాస్త్రజ్ఞుడు గెలీలియో కోపర్నికన్ సూర్య కారక కేంద్ర సిద్ధాంతాన్ని బలపరిచాడు. టెలిస్కోప్ ఆవిష్కర్త గెలీలియో. భూమి మీద వుండి అంతరిక్షంలోని నక్షత్రాలను, గ్రహాలను, చంద్రుని ఉపరితలాన్ని, శని గ్రహంలోని వలయాలను, పాలపుంతలను, టెలిస్కోప్ ద్వారా కనుగొన్నాడు. సమస్త ప్రపంచానికి సూర్యుడే ప్రధానమన్న కోపర్నికన్ వాదనను బలపరిచినందుకు పాలకులు గెలీలియోను జైలుకుపంపారు. భూమే ప్రధానమని నమ్మిన వారు పాలకులు. జైలునుంచి బయటకు వచ్చిన తర్వాత చనిపోయేవరకు గెలీలియో గృహ నిర్బంధంలోనే గడిపాడు. ఎంతోమంది వైజ్ఞానికులు రకరకాల వాటిని ఆవిష్కరించారు. ఎడిసన్ ఆవిష్కరించిన వాటికి అంతేలేదు. మేడమ్ క్యూరీ అనే వైజ్ఞానికురాలు రేడియంను కనుగొన్నది. వారందరికీ మానవ సమాజం ఋణపడివున్నది.

చేపపిల్ల ఏం చేసిందో.....

తడిచి పోయింది -జనజ్ఞుల

అపార్థం చేసుకోకండి
తడిచింది
గుండె-

కన్నీటి నదిలో
చేపపిల్ల
గొంతులో ఇరుక్కుంది
చేపపిల్ల ఏం చేసిందో
గుండె
తడిచింది

గుడిమీది గోపురం
విరిగిపడింది
పాపం
గోపురం మీది పాపురం
ప్రాణం పోయినట్లుంది
చేపపిల్ల ఏం చేసిందో
గుండె
తడిచింది-

మబ్బుల రెక్కల్ని
ఎవరు నరికారో
నీలితెర గూటిలో
చినుకమ్మలు
భయంతో బిక్కు బిక్కు
మంటున్నాయ్
చేపపిల్ల ఏం చేసిందో
గుండె
తడిచింది-

జాతీయ
మృగానికి
ఆకలేసిందేమో
పాపం
నెమలి
జాతి ఆహారమైంది
చేపపిల్ల ఏం చేసిందో.....

ఎవడు
వీడు
నీటిని చూసి
చేపను కొడుతున్నాడు
మళ్ళీ
తప్పదా
భారత యుద్ధం!

మానవత్వం పరిమళించే మధురవాణి

- టి.ల్లా

కన్యాశుల్కం మొదటి కూర్పు 1892లో వస్తే రెండవ కూర్పు 1909లో గురజాడ తెలుగు సాహిత్యానికి వెలలేని కానుకగా సమర్పించాడు. ఈ మధ్యలో ఉన్న పదహారు సంవత్సరాలలో జరిగిందేమిటి? గురజాడ మరింత లోతుగా సమాజాన్ని అర్థం చేసుకున్నాడు. మానవీయ కోణాలనేకం దర్శించాడు. “ఆధునిక స్త్రీ చరిత్రను పునర్నిర్మిస్తుందనే” ఆలోచన చేసే దిశగా ప్రయాణం సాగిస్తున్నాడు. అలాంటి సమయంలో, సమాజాన్ని గురించి ఒక మహారచయిత క్రాంత దర్శనం చేస్తున్న శుభ సమయంలో మధురవాణి సద్యో యవ్వనంతో జన్మించింది. అత్యద్భుత మానవత్వంతో

గురజాడకు అంత ఘనమైన అభిప్రాయమేమీ లేదు. ఆ పాత్ర గురించి చెబుతూ “వర్ణింపరాని హేయమైన నడవడి గలది. ఆ పాత్రకు ఎట్టి వన్నె చిన్నెలూ లేవు. నాటకం రచిస్తున్న కొద్దీ మధురవాణి మీద నాకున్న దృక్పథం మారుతూ వచ్చింది. మధురవాణి పాత్రంటే నేనే ముచ్చటపడుతున్నాను.” అన్నాడాయన. రచయితే ముచ్చట గొలిపిన మధురవాణి వందేళ్ళ నుండి తెలుగు వారి మనసులను దోచుకుంటూనే ఉంది. అప్పటి మనుషులపై మధురవాణి చూపిన అవ్యాజ మానవీయ ప్రేమకు బదులుగా తెలుగు పాఠకుల ప్రేమవర్షం వంద సంవత్సరాలుగా ఆమెపై కురుస్తూనే ఉంది.

ఆమె తన పట్ల చెడ్డగా ఉన్నవారి పట్ల కూడా మంచిగానే ఉన్నది. తల్లి మాటలకు తన వివేకాన్ని జోడించి మానవ సంబంధాలలో ఎంత సున్నితంగా, అదే సమయంలో ఎంత ఆత్మగౌరవంతో ఉండవచ్చో మనకు నేర్పింది. మానవత్వం, ఆత్మగౌరవం, కార్యసాధన సామర్థ్యం, చతురత, హాస్యప్రియత్వం, కత్తుల వంటి విమర్శలను పువ్వుల వలే విసరగల నేర్పు, ఎదుటివారు తనను అవమానిస్తున్నారని తోస్తే గొంతూ నులమకుండానే వారికి ఊపిరాడకుండా చేయగల శక్తి- తనను తీసు కాచుకోగల ఒడుపు- ఇలా ఎన్ని జీవ లక్షణాలనో నింపుకున్న సజీవమైన పాత్ర మధురవాణి.

కన్యాశుల్కం నాటకంలో ఆమె వలికిన మొదటి వాక్యం “మొగవాడికయినా అడదానికయినా నీతి ఉండాలి”. ఇక్కడ నీతి మోరలిస్టిక్ నీతి కాదు. ఈ మాటకు అర్థం ఒక పద్ధతికి కట్టుబడి ఉండాలని. ఆ కట్టుబడి ఉండటంలో ఆడ, మగ తేడా ఉండక్కూడదని. తన వద్దకు వచ్చే మగవాళ్ళ నీచత్వాన్ని అనునిత్యం చూస్తున్న మధురవాణి స్త్రీ పురుషుల మధ్య ఉన్న తేడానే మగవారి నీచత్వానికి మొదటి కారణంగా భావించిందా? మగవారు అనుసరించే ద్వంద్వ విలువల వల్లే నమాజం భ్రష్టమవుతుందని భావించిందా? ఎందుకంటే నాటకం మొత్తం మీద మధురవాణి తాను నీతిగా ఉన్నానని పదే పదే చెబుతుంది. వేశ్యలు అవినీతివరులనీ నమాజాన్ని

భ్రష్టపట్టిస్తున్నారనీ పెద్ద ఉద్యమమే లేవదీసిన రోజులవి. యాంటి సాచా? ప్రోసాచా? అనే ప్రశ్న ప్రతి పురుషుడూ ఎదుర్కొంటున్న రోజులు. “యాంటినాచ్”గా ఉండటం మంటే మహానీతిమంతులుగా ఉండటమని సంస్కర్తలు తలపోస్తున్న రోజులు. కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారూ, రఘుపతి వెంకటరత్నం నాయుడు గారు వంటి సంస్కర్తలు భోగం వృత్తిని వ్యతిరేకిస్తూ

చిరునవ్వులు విరజిమ్ముకుంటూ, కవట నమాజాన్ని పరిహసించిస్తూ, ఆ ద్వంద్వ విలువలను చూసి పగలబడి నవ్వుతూ, అందరినీ ఆడిస్తూ, అందరితో ఆడుకుంటూ రసాల సాలమై ఎదిగింది. ఆమె ఎదుగుదల, పరిణితి చూసి ఆమె తండ్రి గురజాడ సైతం అబ్బురపడ్డాడు. మొదటి కూర్పులో మధురవాణిని సృష్టిస్తున్నప్పుడు ఆ పాత్ర పట్ల

మధురవాణి వేశ్యా కులంలో వున్న వ్యక్తి. సంగీత సాహిత్యాలతో పరిచయం ఉంది. తల్లి పెంపకంలో సుశిక్షితురాలై మంచివారి ఎడల మంచిగాను, చెడ్డవారి ఎడల చెడ్డగానూ ప్రవర్తించమన్న తల్లి మాటలను విలువైన మాటలుగా గుర్తించుకున్నది. ఐతే చాలాసార్లు, ముఖ్యంగా స్త్రీలకు సహాయపడే సందర్భాలలో

వేశ్యల గాలి కూడా సోకకుండా బతకటమే నీతి అని తమ ఆచరణతో ప్రతిపాదిస్తున్న రోజులు. ఆ రోజుల్లో పుట్టిన మధురవాణి తాను నీతిమంతురాలనని నగర్వంగా ప్రకటించుకుంటుంది. ఎదుటి వ్యక్తి తన మాటలు గుర్తించే వరకూ కొరడా పట్టుకుని కొట్టి చెబుతుంది. మధురవాణి కన్యాశుల్కంలో మాట్లాడిన రెండవ, మూడవ వాక్యాలు “వేశ్య అనగానే అంత చులకనా పంతులు గారూ? సానిదానికి మాత్రం నీతి ఉండొద్దా?”

ఈ మాటలు మధురవాణి ఒక్క రామప్ప పంతులుతోనే మాట్లాడలేదు. తన మాటలు వింటున్న ప్రేక్షకులందరితో, చదువుతున్న పాఠకులందరి ముందూ ఈ ప్రశ్నలు ఉంచింది. ఆమె రంగం మీదికి వచ్చిన మూడు నిమిషాలలోపు వేసిన ప్రశ్నలివి. మధురవాణి పాత్ర స్వభావం ఏమిటో, ఎలా రూపుదిద్దుకుంటుందో సూచించే మాటలు.

ఈ సన్నివేశం సగం నడిచే సరికి మధురవాణి మరొక మాట తన గురించి చెప్పుకున్నది. “నేను డబ్బు కక్కుర్తి మనిషిని కాను”.

లోకంలో వేశ్యల గురించి ఉండే అభిప్రాయం, నమ్మకం, డబ్బు కోసమే వాళ్ళు ఎన్ని పనులైనా చేస్తారని, నీతిలేని పనులు చేస్తారని.

మధురవాణి నాటకమంతా ఈ రెండు నమ్మకాలను వమ్ముచేయడలచింది. ఆమె తానున్న ప్రతి రంగంలోనూ నీతి గురించి, డబ్బు గురించి మాట్లాడింది. తాను నీతిమాలిన మనిషిని కాననీ, డబ్బుకాశించి మాత్రమే బతికే దానిని కాదనీ పదే పదే చెప్పింది. ఆమె చుట్టూ ఉన్న మనుషులందరూ నీతిలేని వాళ్ళు, డబ్బు కక్కుర్తి మనుషులు. కానీ లోకం దృష్టిలో వాళ్ళు మంచి కులంలో వుట్టి, బాగా చదువుకుని, ఆనాటి సంప్రదాయాలనూ, ఆచారాలను పాటించే పురుషోత్తములు. మధురవాణి చెప్పే వరకూ సౌజన్యరావు పంతులికి కూడా గిరీశం సంగతి తెలియదు.

అతన్ని నిజంగానే జంటిల్మన్ అని, నెపోలియన్ ఆఫ్ యాంటినాచ్ అనీ నమ్మాడు. కులం వల్ల, వృత్తి వల్ల మనుషులను అంచనా వేయరాదనే సంగతి కన్యాశుల్కం నాటకంలో పరోక్షంగా మధురవాణి పాత్రతో ప్రతిపాదించిన గురజాడ

ఆ తర్వాత రాసిన కవితలో చాలా స్పష్టంగా తన అభిప్రాయాన్ని ప్రకటించాడు.

“మంచి చెడ్డలు ఎంచి చూడగ రెండే కులములు మనుజులందున మంచి యన్నది మాల ఆయితే మాలనేనగుదున్”

మధురవాణి పాత్ర నృప్తించే క్రమంలో, ఆమె తల్లి గురించి ప్రస్తావించే సందర్భంలో మంచి చెడ్డల గురించి లోతుగా ఆలోచించే అవకాశం గురజాడకు కలిగింది. పదిహేనేళ్ళు ఆలోచించాడు. కన్యాశుల్కం రాశాక కలిగిన స్పష్టతతో ధీమాగా మంచి చెడ్డలను కులం నుంచి వృత్తి నుంచి విడదీసి తనకేర్పడిన నూతన దృష్టిని తన కవిత్యం ద్వారా ప్రకటించాడు.

మళ్ళీ మధురవాణి దగ్గర కొద్దాం. మళ్ళీ ఆమె పాత్ర ప్రవేశించిన మొదటి రంగాన్ని చూద్దాం.

గిరీశం రాగానే ఆమె మాట్లాడిన మాట మరొక కొరడా దెబ్బ. గిరీశం “పరువైన ఆడది నీ ఇంటికెందుకొస్తుంది?” అని ఆమెను చులకన చేస్తే

“పరువైన మొగాళ్ళొచ్చినప్పుడు పరువైన ఆడవాళ్ళెందుకు రాకూడదు” అంటూ మళ్ళీ స్త్రీ పురుషుల ద్వంద్వ విలువలను నిలదీస్తోంది. ఆ తర్వాత కాసేవటికే మాటకూళ్ళమ్మ గిరీశాన్ని వెతుక్కుంటూ వస్తుంది. మధురవాణి అంటే ఆమెకేం గౌరవం లేదు. తన గౌరవాన్ని తానే కాపాడుకోలేని అమాయకురాలు. గిరీశానికి డబ్బుంతా ఇచ్చి మోసపోయింది. అలాంటి మాటకూళ్ళమ్మకు మధురవాణిని గౌరవించాలని ఎలా తెలుస్తుంది. వచ్చి రచ్చ చేసి “ఎక్కడ దాచావేమిటి?” అని అడిగితే.

మధురవాణి ఆత్మగౌరవ ప్రకటన, లోకజ్ఞాన ప్రకటన ఒకే సమయంలో చేస్తుంది.

“నాకు దాచడం ఖర్మవేచి? నేను మొగనాల్సి కాను, వెధవ ముండనీ కాను. నా యింటికొచ్చేవాడు మహారాజులాగా పబ్లిగా వస్తాడు”.

మొత్తం ఆనాటి కుటుంబ వ్యవస్థ మీద ఒక వేటు వేసి మరీ తన ఆత్మగౌరవాన్ని కాపాడుకుంది.

అప్పటి కుటుంబాలలో వితంతువుల పరిస్థితి ఎంత దారుణంగా ఉండేదో మనకు సాంఘిక చరిత్ర, సాహిత్య చరిత్ర కూడా

చెబుతాయి.

వీరేశలింగం గారు వితంతు వివాహాలు జరపటానికి అంత ఉద్యమం చేయటానికి కూడా వితంతువులను శాంతిగా బతకనీయని ఆ పరిస్థితే కారణం. ఆయన తన స్వీయ చరిత్రలో రాసిన దాని ప్రకారం “వ్యభిచార భూణహత్యాదులకవకాశములేక బాల వితంతువుల, తమ ద్వితీయ వల్లభులతో” సుఖంగా ఉంటే చూసే భాగ్యం ఎప్పుడు కలుగుతుందా అని ఆయన పూనుకుని వితంతు వావాహాలు చేయటం మొదలు పెట్టాడు. వితంతువులకు కుటుంబంలో రక్షణ లేదు. శాంతి లేదు. వారు ఇంట్లో మగవారికీ లొంగవలసి వస్తుంది. ఒక్కోసారి ఇష్టానుసారంగానో, బలవంతంగానో బైటి మగవాళ్ళతోనూ సంబంధాలు పెట్టుకోవలసి వస్తుంది. ఈ కారణంగా గర్భాలు రావటం, వాటిని తీయించుకోవటం, ఆ సమయం దాటిపోతే కాశీనో రామేశ్వరమో వెళ్ళి అక్కడ పిల్లల్ని కని అక్కడి మిషనరీ సంస్థలలో వదిలి రావటం ఇదంతా మన కుటుంబాలలో వితంతు స్త్రీ సాంఘిక చరిత్ర. ఈ చరిత్ర అమానవీయంగా ఉందని, దానిని మారుద్దామని వీరేశలింగం పంతులుగారూ, రాజ్యలక్ష్మమ్మ గారు తమ జీవితంలో అనేక వ్యయప్రయాసలకోర్చి, సంఘ బహిష్కారాన్ని సహించి వితంతు వివాహాలు జరిపించారు. 19వ శతాబ్దంలో వితంతువుగా తన అనుభవాలు రాసిన బెంగాల్ మహిళ హైమావతీసేన్ మాటల్లో చెప్పాలంటే “హిందూ సమాజమా, సిగ్గుతో చచ్చిపో, నీ వైభవం ఎంతో గొప్పది.... నేనింకా చిన్నపిల్లనే. ఐనా తల్లి తండ్రులకు నా మీద ఉన్న బాధ్యతలనన్నిటి నుంచీ బైటపడేసాను. నా పరాధీన బతుకు కోసం నా భర్త అన్నగార్లకు బానిసయ్యాను. ఈ లేతవయసులో గుప్పెడు మెతుకుల కోసం ఇతరుల కోరికలకు బానిసనవ్వటాన్ని ఆమోదించటమోలాగో నేర్చుకుంటున్నాను”.

ఇదీ పరిస్థితి. రహస్యంగా సాగే ఈ సంబంధాల విషాదాన్ని మధురవాణి ఒక హాస్య సందర్భంలో తన ఆత్మగౌరవ ప్రకటన కోసం చెప్పి చెప్పనట్లు చెప్పింది. కుటుంబ స్త్రీల రహస్య జీవనంలోని హేయత కంటే తన వృత్తి గౌరవ ప్రదమైందని ఆత్మవిశ్వాసంతో ఆ మాటల్ని పలికింది.

మిగతా 28వ పేజీలో

-శిలాలోలిత.

మనని మనం అర్థం చేసుకోవాల్సిన రోజులొచ్చాయి. ఆలోచించుకోవాల్సిన సందర్భమూ మన ముందుంది. మనలో మనం అవగాహన పెంచుకోవాల్సివుంది. మనతో మనం సంభాషించుకోవాల్సిన స్థితి వచ్చింది. మన తరం తరువాత రెండు మూడు తరాలు వచ్చే శాయి. తరాల మధ్య అంతరాలూ పెరిగిపోయాయి.

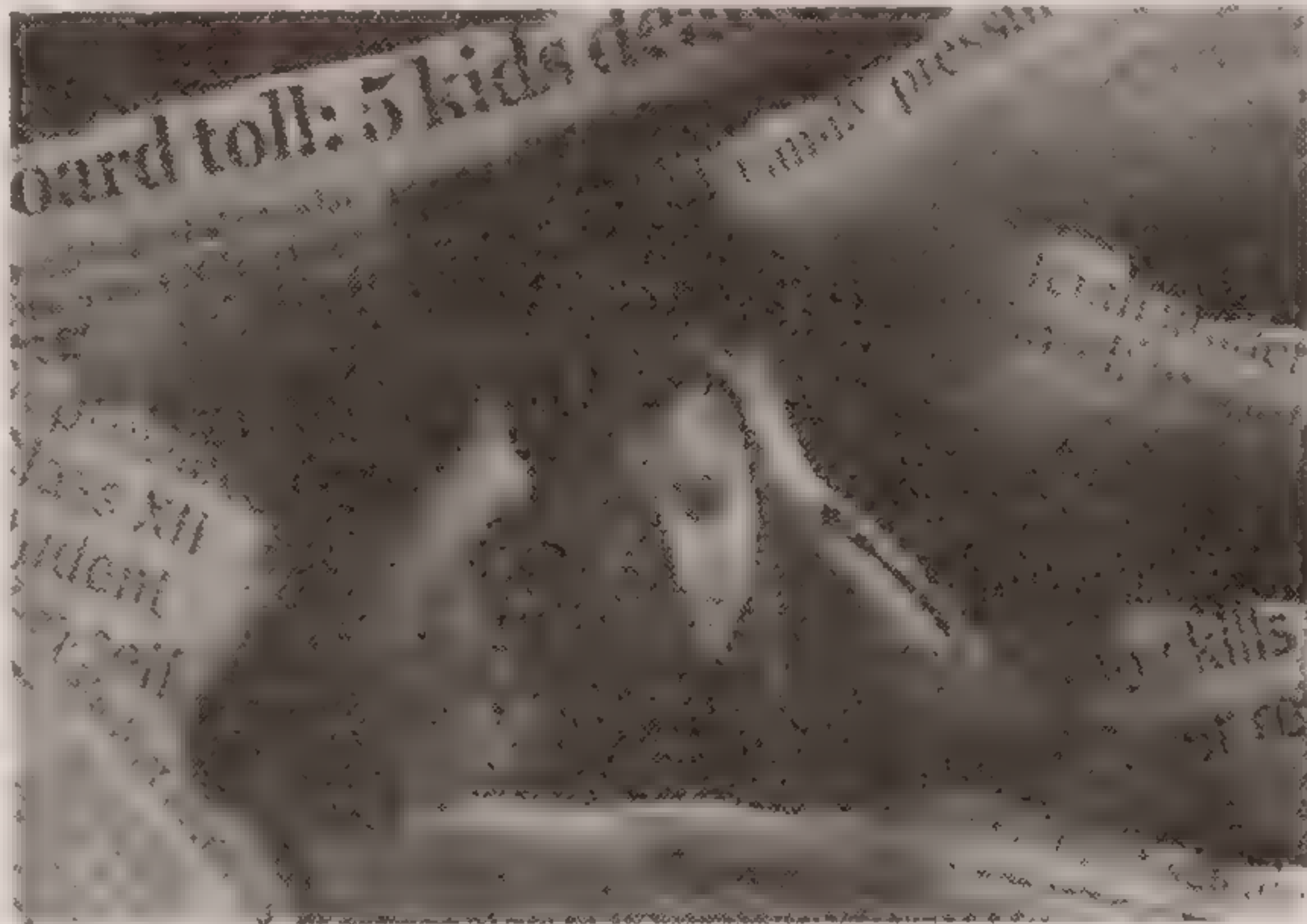
ఇప్పుడున్న సంక్లిష్ట పరిస్థితుల్లో యువత పెనుమార్పులకు గురైంది. అల్లకల్లోలంగా పరిస్థితి వుంది. ఈ జీవన తుఫానులో కొట్టుకుపోతున్నారు. జీవన సారాన్ని కోల్పోయి కొల్లగొట్టబడుతున్నారు. ఒక అనిశ్చిత స్థితి, అసమగ్ర ఆలోచనా, తొందరపాట్లా, వ్యక్తి స్వార్థాలూ, ధనవ్యామోహాలు, తమకి దక్కనిది ఎవరికీ దక్కకూడదన్న కక్షా స్వభావాలూ కలగలసి కలగా పులగమై ఒక భయంకరమైన మానసిక స్థితిలో వున్నారు.

అయితే, ఇప్పుడు మనమేం చెయ్యాలి. మన బాధ్యత ఎంతవరకూ వుంది? ఎందుకు పరిస్థితులు ఇలాంటి పరిణామాల్లోకి నెట్టబడ్డాయి. సమస్య వచ్చిన తర్వాత ఆవేశవడటం, ఆలోచించడం, పరిష్కారాల కొరకు వెతకడం కాకుండా,

నా వా స్యా వ యా లా ల నా పరిశీలించాలన్నదే నా తపన, తాపత్రయం. ఇప్పుడున్న సామాజిక స్థితికి కారణం యువతరమొక్కటే కాదు. అందరం తలో విధంగా కారణాలమే. ఎవరెవరు ఎలా బాధ్యులు చర్చించాలన్నదే వారి ఆలోచనా విధానాల్లో మార్పు తీసుకురావడానికి ప్రయత్నించడమన్నదే ఈ కాలమ్ ఉద్దేశ్యం.

ప్రేమంటే ఏమిటో సరిగ్గా తెలియాల్సిన అవసరం వుంది. ప్రేమనిచ్చిన ప్రేమవచ్చును' లాంటి పంక్తులు వారికి తెలియవు. సాహిత్య పరిచయమూ లేదు. కుటుంబాలు చాలా వరకు సరిగ్గా వుండడం లేదు. కేవలం డబ్బు సంపాదించి, కార్పొరేట్ కాలేజీల్లో చదివించడమే గొప్ప అనే సంస్కృతి పెరిగిపోయింది. మావాడు, లేదా మా అమ్మాయి ఫలానా కాలేజీలో చదువుతున్నారు అని చెప్పుకోవడమే స్టేటస్ సింబల్ అయింది. పాకెట్ మనీలు ఎక్కువగా ఇవ్వడమే ప్రేమ అనుకుంటున్నారు. కన్నాక ఆ మాత్రం

ఇవ్వరా? ఇవ్వాలిందే అనే డిమాండ్లు ఇటునుంచి వస్తున్నాయి. ఉద్యోగస్తులైన తల్లి తండ్రులు ఎక్కువ సమయాన్ని పిల్లలకు కేటాయించలేకపోతున్నారు. శారీరక బలానికి ఆహారాన్ని ఎలా అందిస్తున్నారో, అలానే మానసిక బలానికి ఆలోచనను అందివ్వలేక పోతున్నారు. ఇక్కడే ఒక కనబడని గ్యాప్ అనేది ఏర్పడిపోతోంది. ఈ ఖాళీ స్థలమే సమాజం బీటలు పడడానికి ఆస్కారమవుతోంది. ఇక్కడ మనం మూడు వర్గాల పిల్లల గురించి ఆలోచించాలి. నిరుపేద, మధ్యతరగతి, ధనిక వర్గాల పిల్లల సమస్యలు ఒకే రకంగా

వుండవు. మనలో మధ్య తరగతి తరమే ఎక్కువ. ఒక్కొక్కసారి ఒక వర్గాన్ని గురించి మాట్లాడుకుందాం. మధ్యతరగతిలోని తరం ఎక్కువ మానసిక ఒత్తిడికి గురవుతున్నారు. మధ్యతరగతి మిథ్యావిలువల ప్రభావం ఎక్కువ. ఆహార సమస్య లేదు. ధనిక వర్గానికి చెందిన వాళ్ళ పోల్చుకుని, ఎప్పుడూ దిగులు వడుతూ, ఆవేశవడుతూ, కుంచించుకుపోతుంటారు. ఇన్ ఫీరియారిటీ కాంప్లెక్సుతో బాధపడ్తూ, పైకి మాత్రం నువ్వీరియారిటీ కాంప్లెక్సుతో వ్యవహరిస్తుంటారు. ఇగో ప్రాబ్లమ్స్ ఎక్కువ. పేరెంట్స్ శక్తికి మించి కట్టిన కాలేజీ ఫీజుల దృష్ట్యా ఇంట్లో జరిగే గొడవలు, ఆర్థిక ఇబ్బందులు సమయమివ్వలేని అమ్మానాన్న వల్ల వారి ప్రేమను పొందలేకపోతున్నారు. కూర్చుని చిన్న చిన్న మాటలు కూడా మాట్లాడే దగ్గరితనాన్ని కోల్పోతున్నారు. ప్రేమరాహిత్యంలో కొట్టుకుపోతున్నారు. కుటుంబాలలో వ్యక్తికి వ్యక్తికి మధ్య కనపడని

గోడలు ఎన్నో ఉంటున్నాయి. బిడ్డల శిక్షణలో జరుగుతున్న అనేకానేక లోపాల వల్ల సమీప దూరాలెక్కువ అవుతున్నాయి.

'మౌనిక' విషయంలోను అదే జరిగింది. టాప్ ర్యాంకర్ గా కూతుర్ని చూడాలన్నదే అమ్మానాన్నల జీవిత లక్ష్యం. ఓవర్ టైములు చేసి, పొదుపు చేసి చేసీ, హాస్టల్ లో జాయిన్ చేసి, చేతులు దులిపేసుకున్నారు. "అమ్మా! నిన్ను చూడాలని వుంది నాన్నతో మాట్లాడాలని వుంది." అన్న కోరికను వినిపించుకోలేదు. 991/2 మార్కులలో అరమార్కుకూడా తగ్గకుండా సాధించాలన్న తీవ్రమైన ఒత్తిడి, తినేది తిండో ఏదో తెలీని ద్రవపదార్థాలూ, లేని శారీరక శ్రమ, కూర్చోని కూర్చోనీ వెన్ను నెప్పితో, పుస్తకాలు, పోటీలు, తప్పా మరేమాటా వినబడని ప్రపంచంలో మౌనిక ఉక్కిరి బిక్కిరయింది. ఒకానొక స్థితిలో ఈ వన్నెండేళ్ళ చదువులో హాస్టళ్ళలో తాననుభవించిన జైలు జీవితం వెగటు పుట్టించింది. సెలవుల్లో ఇంటికి వెళ్ళినా స్నేహితుల్లో మాట్లాడ నివ్వని స్థితిలో బంధువుల్లో కూడా మా అమ్మాయిని డిస్టర్బ్ చెయ్యద్దు. టైం పేస్ట్ అయిపోతుంది. సవరేట్ రూమ్ ఎరేంజ్ చేసాం. దీనికి చదువుతప్ప ఏమీ ఇంట్రెస్ట్ లేదు అని చెప్పుకునే గొప్పలు, వీటితో అలిసిపోయింది. కలత చెందింది. అలాంటి మానసిక ఒత్తిడికి గురై ఒకానొక బలహీన క్షణంలో తనను తాను అంతం చేసుకుంది.

దీనికి ఎవరు కారణం అని మనని మనం ప్రశ్నించుకోవాల్సిన స్థితి ఏర్పడింది. పిల్లల్ని మానవత్వమున్న వ్యక్తులుగా, ధైర్యవంతులుగా పెంచాల్సిన తల్లి తండ్రులు విస్మరించడం ఎంత వరకు సబబు. మౌనికది ఆత్మహత్యకాదు హత్యే. మొగ్గలోనే ఇలా రాలిపోతున్న పిల్లల్ని తలచుకుంటే దిగులు తెర మనల్ని కమ్ముకోక మానదు.

ఆలోచించండి. రేవటి తరాన్ని ఇలాంటి యంత్రాలుగా బలహీనంగా పెంచడం నరైందికాదు. మనని మనం తప్పుకోవడం, అంతరంగ వరిశీలన చేసుకోవడం చాలా అవసరమన్న ఆవేదనే ఈ కాలమ్ రాయడానికి ప్రేరణ.

‘చిన్నా! ఎక్కడున్నావ్? అయ్యో ఏంటి ఏవో కాగితాలు కాలుతున్న వాసన వస్తోంది? కొంపదీసి చిన్నగాడి పనేనా ఇది? ముందు గదిలోంచి పొగ కూడా వస్తోంది. వాడు అక్కడే వుండివుంటాడు. వెధవకాన. వుండు నీ పని చెప్తాను.’ అంటూ కొంగు బిగించి సీరియస్గా వరండాలోకి నడిచింది సుమంత.

ఆమె ఊహించినట్టుగానే చిన్నా అగ్గిపెట్టె తెరిచి ఏదో కాగితాలు అంటిస్తూ కనిపించాడు... ఆ దృశ్యం చూసేసరికి ఆమె కోపం తారాస్థాయికి చేరింది. ఒక్క అంగలో వాడి దగ్గరకు చేరి...ముందు అగ్గిపెట్టె లాక్కుంది. తర్వాత కోపంగా వాడి వీపుమీద రెండు తగిలించింది. అయినా ఆమె కోపం తగ్గలా. వాడి బుగ్గ పట్టుకొని గట్టిగా లాగుతూ..

“ఒరేయ్...చిన్నాగా..నీకు ఎన్ని సార్లు చెప్పాను. అగ్గిపెట్టెతో ఆటలాడ్డం మంచిది కాదని. ప్రమాదమని. చెప్పి చెప్పి నా నోరు నెప్పెడుతోందిగానీ..నీలో మార్పేమీ రాలేదురా. అందుకే ఇవాళ నీకు బడిత పూజ చేయాల్సిందే. అప్పుడు గానీ అగ్గిపెట్టె ముట్టుకోబోయిన ప్రతిసారీ దెబ్బలు గుర్తొస్తాయి...” అంటూ వాడిని లోపలికి ఈడ్చుకుపోయింది.

గోడ లోపలికి ఏదో ధబ్బుమని వడిన శబ్దం వచ్చింది. శారదమ్మ భయపడిపోయి..కోడలితో ..ఏమేవ్! ఎవరో గేటు మీద నుండి దూకిన శబ్దం వచ్చింది. ఏ దొంగ పీనుగో లోనికి వచ్చినట్టున్నాడు. అమ్మో వట్టవగలే దొంగలా? కొంచెం జాగ్రత్తగా ఉండవే తల్లీ..’ అని చెప్పుకుపోతుంటే రమణికి నవ్వాగలేదు.

ఏంటే నేనింత భయంతో ఒణికిపోతుంటే నీకు నవ్వులాటగా ఉందా?”

“అది కాదత్తయ్యా..అలా లోపలికి వచ్చిన దొంగ ఎవరో కాదు. నీ మనవడే. అడుగో వస్తున్నాడు చూడు. వాడు ఇంట్లోకి తిన్నగా రాడు. ముందు స్కూలు బ్యాగు లోపలికి వేసి తర్వాత వాడు కూడా తలుపు మీదగా లోపలికి దూకుతాడు..అదేమన్నా అంటే అలా వస్తేనే బావుంటుందంటాడు..’ అసలు విషయం చెప్పింది రమణి.

ధైర్యం చెప్పాలి

- కె.అంజన

ఇలా దుందుడుకు స్వభావమున్న పిల్లల గురించి తరచూ వింటూనే ఉంటాం. ఏదెనిమిదేళ్ల లోపు పిల్లల్లో సగానికి సగం మంది చిన్నాలాగే అగ్గిపెట్టెతో అడుకుంటుంటారని అధ్యయనాల్లో తేలింది. ఇలా ఆదేవారిలో ఎక్కువమంది మగపిల్లలే ఉంటారు. అయితే వీరిలో ఎక్కువమందికి దానివల్ల కలిగే ప్రమాదం గురించి తెలియకనే ఆడతారు. ఏదైనా వస్తువు అలా ఎర్రగా కాలుతూ వుంటే వారికి చూడ్డానికి సరదాగా వుంటుంది. కొంతమందిలో అయితే నిప్పుతో ఏదైనా సాహసం చేయాలనే కోరికే ఇందుకు కారణమౌతుంది. ఇలాంటి పిల్లలే పెద్దలకు ఆందోళన కలిగిస్తుంటారు. అలాగే గేటు తీసుకొని లోపలికి రాకుండా గేటు దూకి వచ్చే పిల్లల గురించి చూద్దాం. ఏదో ఒకటి చేసి సాహసం చేయాలన్నది వారి కోరిక. గేటు మీదనుండి దూకడం. చెట్లమీద నుంచి దూకడం..వంటి రిస్కు పనులు. మామూలు పద్ధతులను కాదని ఇలా రిస్క్ పనులు చేసేవారిలో సృజనాత్మకత ఎక్కువగా వుంటుంది. ఆటలు, సంగీతం, సాహిత్యం..వంటి వాటిలో ప్రత్యేకతను ప్రదర్శించి పేరు తెచ్చుకునే అవకాశాలు ఎక్కువ. ఇలాంటివారు పెద్దయ్యాక మంచి రచయితలు, కళాకారులుగా ఎదిగే అవకాశాలు చాలా ఎక్కువని మనస్తత్వ శాస్త్రజ్ఞులు చెప్తున్నారు.

అయితే పిల్లలు తీసుకొనే రిస్కులు వారు పెరిగే వాతావరణం మీద, పరిస్థితుల మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. కొందరు పిల్లలు కాళ్లు అందకపోయినా వాకిట్లో కనిపించిన సైకిల్ ఎక్కి తొక్కాలని ఉబలాటపడతారు. అదే ధనవంతుల పిల్లలు కారు నడపాలని ప్రయత్నిస్తారు. కాళ్లు అందకపోయినా సైకిల్ తొక్కాలని ప్రయత్నించడం వల్ల వారు త్వరగా సైకిల్ నేర్చుకుంటారు. అదే దెబ్బ తగలంగానే

భయపడిపోయి మరి దాని జోలికి వెళ్లని వారు కూడా ఉంటారు. వీరిది పిరికి స్వభావమని ప్రత్యేకంగా చెప్పనక్కరలేదు. అలాంటి పిల్లల్ని పిరికివారని ముద్రవేసి వదిలేయకూడదు. ప్రధానంగా అమ్మానాన్నలు అలాంటి పిల్లలను దగ్గరుండి సైకిల్ హ్యాండిల్ పట్టుకొని నేర్పడం వల్ల ప్రయోజనాలే ఎక్కువ. పెద్దలు పక్కన వున్నారన్న ధైర్యంతో వారు త్వరగా సైకిల్ నేర్చేసుకుంటారు. బెరుకుపోయి ధైర్యంవస్తుంది. పట్టుదలగా సైకిల్ తొక్కడం నేర్చుకుంటారు. పెద్దలు అలా చేయని పిల్లలు ఇక సైకిల్ జోలికి పోరు. సైకిల్ తొక్కడమే కాదు, ఏ విద్యయినా నరే నేర్చుకొనే సమయంలో ఇలాంటి ఒడిదుడుకులు వస్తూంటాయి. ఎదురుదెబ్బలు తగులుతుంటాయి. అలాంటి వాటిని పెద్దలు, ఉపాధ్యాయులు పిల్లలకు ధైర్యం చెప్పాలి. దగ్గరుండి నేర్పించాలి.

ఇవే కాదు. ఏదైనా పార్క్ కో, ఎగ్జిబిషన్ కో వెళ్లినప్పుడు జెయింట్ వీల్ కనిపిస్తుంటుంది. పిల్లలు చాలా మంది ఎంతో ఇష్టంగా ఎక్కుతుంటారు. ఆనందంతో కేరింతలు కొడుతుంటారు. అయితే కొందరు పిల్లలు ఎక్కి భయపడిపోయి ఏడుపులు, పెడబొబ్బలు పెట్టినవారు కూడా ఉంటారు. అయితే వారిని అంతటితో అలా వదిలేస్తే ఇక వారెప్పటికీ రంగులరాట్నం ఎక్కరుగాక ఎక్కరు. అదే పెద్దలు వారిని తమ పక్కన కూర్చుండపెట్టుకొని బతిమాలో బామాలో ఎక్కిస్తే..ధైర్యం చెబితే వారిలో ఉన్న బెదురుపోతుంది. ఇలా ప్రతి ఒక్కరిలోనూ రిస్క్ తీసుకునే స్వభావం, సాహస ప్రవృత్తి వుండకపోవచ్చు. పెద్దలే తమ మాటలు, చర్యల ద్వారా పిల్లల్లో ధైర్య గుణాన్ని కలిగించాలి. ఇది వారి జీవితాల్లో ఎంతో ప్రభావాన్ని చూపుతుంది. పెద్దయిన తర్వాత ధైర్యవంతులుగా తయారుచేస్తుంది.

సంపాదన అంతా తాగి ఇంటికి వచ్చే భర్త ఆగడాలను ఇక భరించలేక ఓ యాదమ్మ ఉక్రోశంతో తిట్లు శాపనార్థాలు పెట్టి ఏడ్చి ఏడ్చి ఏ మహాత్ముడో, దేవుడో తనకు నహాయం చెయ్యకపోతాడా? అనే ఆశతో....రోజులు వెళ్ళదీస్తూంది దీనంగా, నిస్సహాయంగా.

భర్త కంటే ఓ నాలుగు ఎక్కువే సంపాదిస్తూ వున్నా పురుషాహంకారంతో బెట్టు చేస్తే భర్త అతని కుటుంబీకుల ఆగడాలను, అవమానాలను భరించడం తనవల్ల కావట్లేదని ఎన్నాళ్ళిలా బ్రతుకువెళ్ళదీయాలని స్నేహితురాలి వద్ద దుఃఖంతో వెళ్ళబోసుకుంది ఓ సునీత, మరో శ్రీవిద్య.....

అడిగినంత కట్నం, అడగని లాంఛనాలు కూడా ఇచ్చి తమ తాహతుకు సరిపడా అంగరంగ వైభోగంగా కూతురి పెళ్ళి జరిపించారు సుబ్బారావు దంపతులు. తమ గారాలవట్టిని అపురూపంగా చూసుకుంటాడనే ఆశతో అల్లుడికి అన్ని విధాలా అడుగులకు మడుగులొత్తితే ఇంకా తే, తెమ్మంటూ నిత్యం కూతురికి నరకం చూపిస్తున్నాడో దశమగ్రహం. పాపం సుమతి నోట్లో నాలుక లేని పిల్ల. భర్త అంటే భయం. అత్తమామల పేరెత్తితే వణికిపోతోంది. కూతురి కళ్ళలో సంతోషం కోసం ఆమె భర్తని సంతోషపెట్టాలని సంతృప్తి పరచాలని వారి తాపత్రయం. ఫలించని వృధాప్రయాసలు.

ఎందుకిలా?

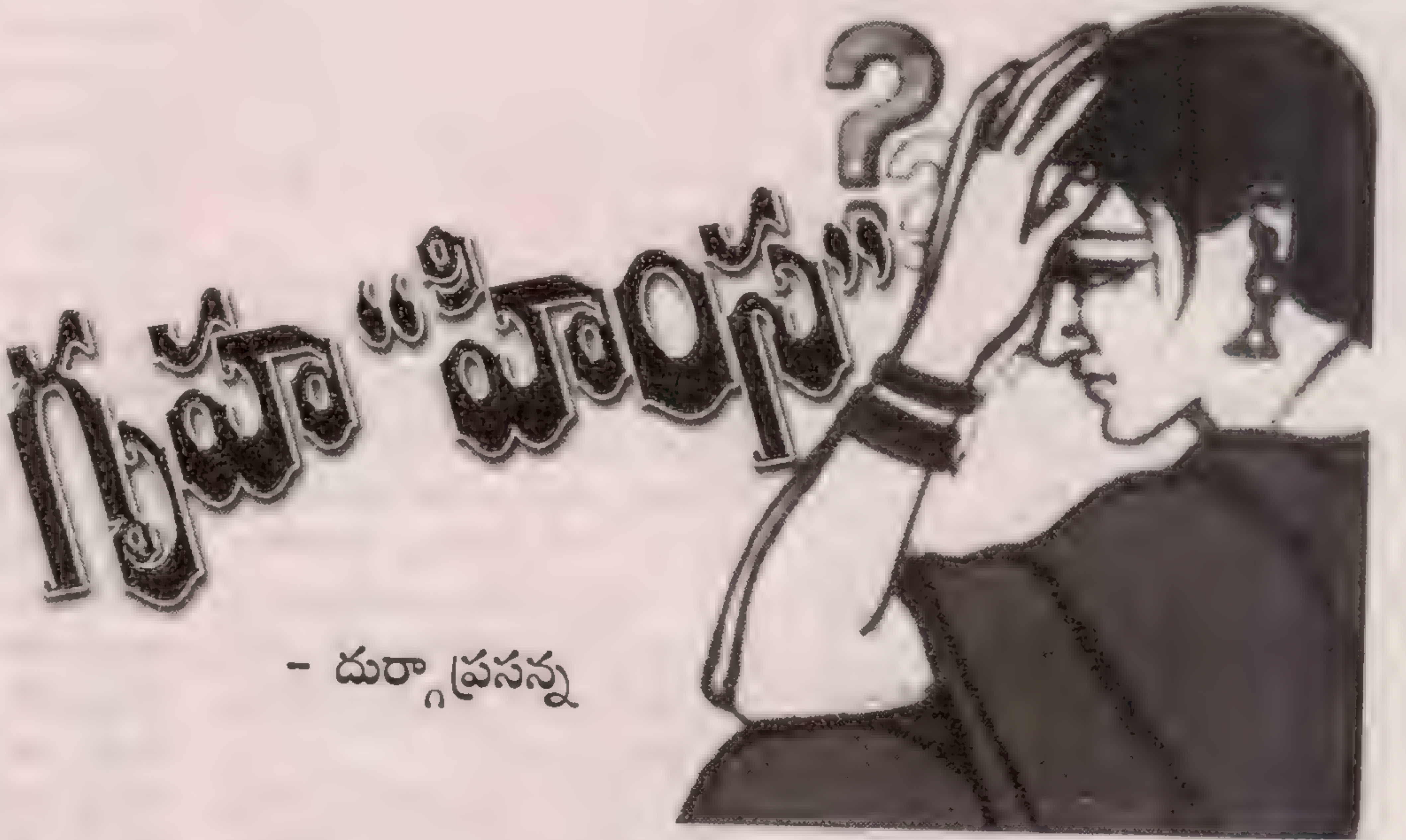
అమ్మాయికి చదువున్నా చదువు లేకపోయినా ఉద్యోగం ఉన్నా లేకపోయినా ఎగువతరగతి, దిగువతరగతి, మధ్య తరగతి, కులం మతం తేడా లేకుండా నాలుగు గోడల మధ్య వారు వడే హింస ఒకటే. బయటికి చెప్పినా చెప్పకపోయినా వారనుభవించేది హింసే. అదే గృహహింస. ఇది ఒక యాదమ్మదో, సునీతదో మరెవరిదో కాదీ సమస్య. దీని చైతన్య మానవి

మూల్యం మొత్తం సమాజం చెల్లించవలసి వస్తూంది.

‘హింస’ అంటే అర్థం తెలియనివారు ప్రపంచంలో ఎవరూ ఉండరు అంటే అది అతిశయోక్తి కాదేమో. ఏమతవైనా శాంతి, ప్రేమల ఆవశ్యకతనే చాటి చెబుతూనే వున్నాయి. అయినా నానాటికీ హింస పెచ్చరిల్లుతూనే వుంది. ఇందుకు సంస్కృతి, విద్య, ఆదాయవనరులు తదితర మానవీయ కోణాలు గానీ, దేశం, జాతి, మతం అనే సరిహద్దులు కానీ మినహాయింపుగా లేవు. మరీ ముఖ్యంగా చెప్పాల్సింది స్త్రీలు పిల్లల పట్ల కుటుంబ జీవితంలో అప్రతిహతంగా వారెదుర్కొంటున్న గృహహింస గూర్చి, మన దేశంతో పాటు అనేక దేశాల్లో సర్వ జరిపి, చర్చలు నెరపి ఒక నివేదికను కూడా తయారు చేశారు. ఆశ్చర్యకరమైన విషయం ఏమిటంటే వయసుతో నిమిత్తం లేకుండా స్త్రీలు, పిల్లలు అన్ని దేశాల్లోనూ ఇంచుమించు ఒకే రకమైన

అణకువ, వినయ విధేయతలు క్రమశిక్షణ ఇవన్నీ ఏ వ్యక్తినా వ్యక్తిత్వాన్ని సరిచేస్తాయి. కానీ ఆడపిల్లల్లో ఈ విధమైన అతిథోరణి వారి యొక్క స్వేచ్ఛని హరించడమే కాక వారిని పిరికి వాళ్ళుగా తయారుచేయడం మనం సమాజంలో చూస్తూనే వున్నాం. కుటుంబ జీవితంలో భర్త తాను మగవాడిని ఏం చేసినా ఎలా వున్నా చెల్లుతుంది అనే భావనతో భార్యని అనేక విధాలుగా హింసకి గురిచేస్తూ వుండటమూ మనం గమనిస్తూనే వున్నాం. ఇదే థోరణి ప్రతి వ్యక్తిలోనూ ఉండటం వలన సమాజంలో స్త్రీ వివక్షకి గురవుతోంది. హింస పెరగడానికి దోహదపడుతుంది.

చీటికీ మాటికీ తిట్టడం, స్త్రీని హీనంగా చూడటం, తక్కువ చేసి మాట్లాడటం, కొట్టడం, కొడతానని భయపెట్టడం సంతోషకరమైన కుటుంబ వాతావరణం లేకుండా బెదిరిస్తూ వుండటం లాంటి

హింసకు గురి అవుతున్నారు. అంతే కాక మౌనంగా భరిస్తూ వున్నారని తేలింది. 1993 సం॥లో యునైటెడ్ నేషన్స్ స్త్రీల పట్ల జరిగే హింసను ఎదుర్కోవటానికి ఒక నివేదిక రూపొందించడం జరిగింది. లింగ వివక్షతో జరిపే ఏ విధమైన హింసాత్మక చర్య అయినా ప్రతిఘటించవలసిన సమయం ఆసన్నమైందని పిలుపునిచ్చింది.

చర్యలన్నీ కూడా గృహహింసలో భాగమే. పైకి అతి సర్వసాధారణ విషయంలా కనిపించే ఈ గృహహింస సమాజంలో పాతుకుపోయి తరువాతి తరాలకు కూడా ఈ హింసాయుత వాతావరణం (ఇంటా, బయటా) అందిస్తూంది. కుటుంబంలోని పిల్లలు హింసని ఎన్ని రకాలుగా ప్రేరేపించవచ్చో తెలుసుకుని వారు పెరిగి పెద్దవారు అయ్యాక

మళ్ళీ అదే బాటను ఎంచుకునే ప్రమాదం వుంది.

ఉదా: ఒక కుటుంబం చాలా కాలంగా ఈ గృహహింసను భరిస్తూనే వుంది. తండ్రి రోజూ తాగివచ్చినా లేదా తాగకుండా వచ్చినా భార్య పిల్లల్ని హింసిస్తూ వుంటే వాళ్ళు నిస్సహాయంగా ఆ హింసని భరిస్తూ వుంటే ఆ ఇంట్లోని మగపిల్లవాడు బిక్కు బిక్కు మంటూనే తండ్రిని బాగా వరిశీలిస్తూ వుంటాడు. భార్యని హింసించడం వల్లనే తండ్రి పొందే లబ్ధిని బేరీజు వేసుకుంటూ ఉంటాడు. కొన్నాళ్ళకు తానుకూడా అనుకున్నది సాధించడానికి తండ్రి బాటనే ఎంచుకుంటాడు. చిన్నప్పుడు తల్లి, అక్క చెల్లెల్లని హింసించి వారి పట్ల చులకన భావాన్ని పెంచుకుని పెద్దయ్యాక భార్యని పిల్లలని హింసించి ఆనందాన్ని పొందుతాడు.

జీవితంలో అదే మొట్టమొదటి విజయంగా తన చుట్టూ ఒక గిరి గీసుకుంటాడు.

మనిషి ఆత్మ విశ్వాసం కోల్పోవడం అనేది ఎక్కువగా చిన్నప్పుడు గృహహింసకు లోను అయిన లేదా అటువంటి వాతావరణంలో పెరిగిన పిల్లల్లో ఎక్కువ. గృహహింస అలవాటుగా మారిన ఇళ్ళల్లో పెరిగిన పిల్లలు చాలా విరికివాళ్ళగా ఆత్మవిశ్వాసం లేనివాళ్ళగా తయారవుతారు. ఏం చేసినా, ఎలా వున్నా తండ్రి తిడతాడు, కొడతాడు పైగా తల్లిని హింసిస్తాడు అనే వ్యధతో, ఒంటరితనంతో, ఆత్మన్యూనతతో పెరుగుతారు. ఆ పిల్లలు తండ్రిపట్ల కుటుంబంపట్ల, సమాజం పట్ల ఒక విధమైన కసిని, కోపాన్ని పెంచుకుంటారు. ఇదే హింస తిరిగి తిరిగి మళ్ళీ వాళ్ళు పెద్దవాళ్ళు అయ్యాక మగపిల్లవాడు అయితే అతని కుటుంబాన్ని హింసలో మండించే ముడి సరుకు అవుతుంది. ఆడపిల్ల అయితే ఆమె కుటుంబంలో ఆమె ఆత్మ విశ్వాసం లేక మళ్ళీ సమిధ అవుతుంది.

ఆత్మ విశ్వాసం లేనివారు వ్యవసనాల బారిన పడతారు. వాళ్ళ మీద వాళ్ళకి నమ్మకం లేనందువల్ల వారి ప్రవర్తన పట్ల వారికి నమ్మకం ఉండదు. వారు అనుకున్నది ఏదీ సాధించలేరు. దీనివల్ల వారికి తమ పట్ల, తమ కుటుంబీకుల పట్ల,

సమాజం పట్ల ఒక విధమైన ఏవగింపు, కసి పెరిగి మళ్ళీ అది కుటుంబ హింసకి దారితీస్తుంది.

గృహ హింసకి లోనైన స్త్రీలు ఇంటా బయటా వారి పనులను సమర్థవంతంగా నిర్వహించలేరు. మానసిక ఆరోగ్యంతోపాటు శారీరక ఆరోగ్యము క్షీణించి వారి యొక్క శక్తి, ధన సంపాదనా సామర్థ్యమూ అన్నీ సన్నగిల్లుతాయి. ఆందోళన, భయం, ఆత్మన్యూనతలతో కృంగిపోతూ వుంటారు. అందువల్ల ఇతర కుటుంబ సభ్యులతోనూ, బంధువులతోనూ సమాజంతోనూ వారి సంబంధాలు తెగిపోతాయి. మనసులోని బాధను పంచుకునే మరో మనిషి లేరనే బాధతో తననెవరూ అర్థం చేసుకోలేదనే కసితో ఆత్మహత్యకు కూడా ప్రేరేపించబడతారు.

గృహహింస వాతావరణంలో పెరిగిన పిల్లలు అతిగా స్పందించడం, వ్యక్తిత్వ విధానంలో లోపాలు కలిగి వుండటమే కాక చదువులో వెనకబడటం, తోటి పిల్లలతో తగాదాలకి దిగటమే కాక వారిని హింసించి ఆనందించే వారుగా తయారవుతారు. అంతే కాక దుర్వ్యసనాలకు నేరాలకు పాల్పడే అవకాశమూ వుంది.

అందుకే ఆడపిల్లకి అణకువ, ఆభరణం అంటూ వారిపైన అతిగా వత్తిడి తేకూడదు. మూర్తి స్వేచ్ఛాయుత వాతావరణంలో మగపిల్లలతో సమానంగా పెంచాలి. ఆత్మవిశ్వాసంతో పెరగనివ్వాలి. ఆత్మగౌరవంతో వారు పెరగడానికి అన్ని అవకాశాలనూ కల్పించాలి. మగపిల్లలకు కూడా నువు మగవాడివి అంటూ వారికి నూరిపోయకుండా ఆడైనా మగైనా అంతా ఒక్కటే అంతా పిల్లలే అనే భావన పాదుకొల్పాలి. ఇంట్లో తల్లి తండ్రులు ఆత్మీయతను, అనురాగాన్ని కలిగి వుండి పిల్లల పట్ల ప్రదర్శించి సంతోషకరమైన ఉత్సాహపూరిత వాతావరణాన్ని నెలకొల్పాలి. అప్పుడే చట్టాలతో కట్టడి చేసినపుడు రాని ఫలితం తొందరలో కనపడుతుంది. గృహహింస లేని సమాజం ఆరోగ్యకరమైన భావి సమాజం అవుతుంది.

24వ పేజీ తరువాయి

మొదటి అంకంలో పరిచయమైన ఆమె తత్వం-నీతిని పాటించటం, దబ్బు మాత్రమే ప్రధానం కాదనుకోవటం, ఆత్మగౌరవంతో నిలబడటం ఇవి నాటకమంతా పరుచుకుని నాటకాన్ని కొత్తదారుల వెంట నడిపించాయి. మధురవాణి స్త్రీ జన పక్షపాతాన్ని, సాటి స్త్రీలతో సహానుభూతిని కూడా గురజాడ మనకు హాస్య ధోరణిలో పరిచయం చేస్తాడు. పూటకూళ్ళమ్మకు చురక వేసిన మధురవాణి ఆమెను ఉట్టి చేతులతో వచ్చిన వని కానీయకుండా బైటికి పంపదలచుకోలేదు. మాటలతో ఆమెను ఉడికిస్తూనే కనునన్నలతో గిరీశం రామప్పంతులు దాగివున్నచోటును చూపించింది. పూటకూళ్ళమ్మ తననెలా చూస్తేనేం మధురవాణికేం తక్కువ? పాపం పూటకూళ్ళమ్మ-ఆమెకు ఏదో విధంగా న హాసం వడకపోతే మధురవాణిలోని మానవత్వం ఊరుకుంటుందా? సమాజంలో పూటకూళ్ళమ్మకు విలువలేకపోవచ్చు గాక. మధురవాణి మంచి మనసులో పూటకూళ్ళమ్మ పరిస్థితి గురించి సానుభూతి ఉంది. ఆమెను ఈ గతికి లాగిన మర్యాదా పురుషోత్తముల మీద కోపమూ ఉంది. ఆ రెంటినీ సరసంగా నవ్వినూ తీర్చుకోగలిగిన అవకాశమూ వచ్చింది. ఆ అవకాశాన్ని మధురవాణి సద్వినియోగం చేసి నాటకాన్ని రక్తికట్టించింది. మొదటి అంకంలోనే స్త్రీల పరిస్థితి సహకారం మగవాళ్ళ దుష్టత్వాన్ని దెబ్బకొట్టగల మధురవాణి నిరూపించింది. స్త్రీల పరిస్థితి సహకారం అనేది ఆదర్శమైతే నాటకమంతా ఆచరించి చూపింది మధురవాణి. తోటి స్త్రీలకు, వారు తనకు వరిచితులైనా అపరిచితులైనా, తనను చులకనగా చూసినా, తూలనాడినా సహాయపడటాన్ని తన సహజ గుణంగా చేసుకున్న మధురవాణి ఆ సుగుణంతోనే నాటకాన్ని నడిపించింది.

(నవంబర్ 30 గురజాడ వర్ధంతి సందర్భంగా ఓల్గా గారు రాసిన సహిత అనే సాహిత్య వ్యాసాలు బుక్ నుండి ఈ మానవత్వం వరిమళించే మధురవాణి వ్యాసాన్ని ప్రచురిస్తున్నాము. స్థల భావం వల్ల ఈ వ్యాసాన్ని 3 భాగాలుగా పాఠకులకు అందిస్తున్నాం.)

సామాజిక సేవలో ధన్యురాలు టి. రుఘాన్సీలక్ష్మి

సమాజ సంక్షేమమే జీవిత పరమార్థంగా శ్రీమతి రుఘాన్సీ కడవరకూ అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘంలో అంకితమై పనిచేశారు. ఆగస్టు 13వ తేదీన క్యాన్సర్ వ్యాధితో ఆమె కన్నుమూశారు.

రుఘాన్సీలక్ష్మి గారు పుట్టిన గ్రామం ఏలూరు పట్టణానికి దగ్గరలో ఉన్న కొవ్వలి. ఆమె తల్లి తండ్రులు గారపాటి సుశీలాదేవి, శివరామ ప్రసాద్లు. అత్త మామలు పెద్ద అవుటపల్లి నివాసులు. తమ్ముల నాగరత్నమ్మ, అనంతరామయ్యలు. రుఘాన్సీకి ఇద్దరు బిడ్డలు. శ్రీలక్ష్మి, శ్రీలత. రుఘాన్సీ ప్రతిరోజు ఐదవ కార్యక్రమాలకు హాజరై సేవలు అందించారు. సంఘ కార్యక్రమాల నిర్వహణలో భర్త కృష్ణారావుగారు రుఘాన్సీకి మార్చిగా సహకరించేవారు. రుఘాన్సీ, కృష్ణారావుగార్ల చైతన్యం ఏలూరు పట్టణ ఉద్యమానికి పెట్టుబడిగా నిలిచింది. రుఘాన్సీగారి కుటుంబం పశ్చిమగోదావరి జిల్లా ఏలూరు పట్టణంలోని సి.ఆర్.రెడ్డి లా కళాశాల దగ్గరలో నివాసం ఉండేవారు.

రుఘాన్సీలక్ష్మి ఏలూరు పట్టణ ఐదవ కార్యదర్శిగాను, జిల్లా అధ్యక్షురాలుగాను బాధ్యతలు నిర్వహించారు.

1984వ సంవత్సరంలో కె.కుమార్, శారద దంపతులు లా కళాశాలలో చదువుకొనుటకు రుఘాన్సీగారింట్లో అద్దెకున్న తరుణం. విద్యార్థులుగా లా కాలేజీలో చదువుతూ విద్యార్థి ఉద్యమ సంస్థ అయిన ఎస్ఎఫ్ఐని లా కాలేజీలో నిర్మించి తోటి విద్యార్థుల సమస్యలపై కృషి చేస్తున్న శారద, కుమార్లను చూసి రుఘాన్సీ ఉత్తేజం పొందారు. విద్యార్థి ఉద్యమం నుండి వచ్చిన ఎంతోమంది విద్యార్థులు మహిళా ఉద్యమానికి (ఐదవకు) సేవలందిస్తున్నారు. ఆ క్రమంలోనే రుఘాన్సీలక్ష్మి ఏలూరులో మహిళా ఉద్యమం కార్యక్రమాలు అందుకున్నారు.

మహిళా ఉద్యమంలో ఆమె చైతన్యానికి క్రింది ఘటనలు.

1992వ సం॥ ప్రారంభంలో ఐదవ కేంద్ర రాష్ట్ర కమిటీలు అశ్లీల, అసభ్య చిత్రాలు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమాలకు పిలుపునిచ్చారు. ఒకరోజు ఏలూరు 1టౌన్ వైపు కాలవగట్టు రోడ్డులో వెళుతుంటే సినిమా వాల్పోస్టర్లు, స్త్రీల అసభ్య ఫోటోలతో ఉన్నాయి. అది ఇంగ్లీషు చిత్రం. ఆ అశ్లీల అసభ్య చిత్రాలు స్త్రీ జాతి కనీస విలువలను భూస్థాపితం చేస్తున్నాయి. స్త్రీ నగ్న శరీరాల ప్రదర్శనలతో చైతన్య మానవి

ధనరాశులు ప్రోగు చేసుకునే ఈ అవినీతి దుష్ట నమాజంలో బ్రతకటం ఎందుకు? అనిపించింది. ఆ చిత్రం ఆ రోజే ఏలూరులో విశ్వశాంతి థియేటర్లో ప్రారంభం. ఏంచేయాలి? పట్టణ మహిళా కమిటీ అంతా పూనుకుని చేయాలి. సమయం లేదు అనే ఆందోళన. ఈ సమయంలో దిన పత్రికలో చదివిన వార్త గుర్తు వచ్చింది. జిల్లా జాయింట్ కలెక్టరుగా ఉన్న మన్మోహన్సింగ్ జిల్లా వర్యటనలో వెళుతూ తాడేపల్లి గూడెం సెంటరులో ఉన్న ఒక అసభ్య సినిమా బోర్డుని చూసి తన కారును ఆపి వెంటనే ఆ సినిమా విడుదలను ఆపమని

ఇచ్చిన ఉత్తర్వు వున్న వార్త. వెంటనే ఆ అసభ్య చిత్రాన్ని ఆపించమని జాయింటు కలెక్టరు గారికి మెమోరాండం ఇవ్వాలని, వ్రాసి వెంటనే అందుబాటులో వున్నకమిటీ సభ్యులను కలుసుకుని కలక్టరు ఆఫీసుకి ఫోన్ చేసాము. సాయంత్రం 7 గం॥ల తరువాత అయితే కలక్టరుగారి ఇంటికి వెళ్ళి ఇవ్వవచ్చని సిసి గారి సలహా. రుఘాన్సీ వెంటనే రమ్మని ఫోను చేస్తే జలుబు, జ్వరంగా వుంది రాలేను అన్నారు. ఎట్లయినా ఒక్కసారి దుప్పటి కప్పుకుని అయినా రండి అంటే అలాగే ఓపికతో వచ్చారు. మేము ఆరుగురం రెండు రిక్షాల్లో దారిలో ఉన్న ఆ సినిమా బోర్డుల మీద పేడనీళ్ళు కొట్టుకుంటూ నినాదాలు ఇచ్చుకుంటూ కలక్టరు బంగళాకి వెళ్ళాం. ఆఫీసు నుండి కలక్టరు సిసి సమాచారం అందించి ఉంటాడు. కలక్టరు మన్మోహన్ సింగ్ గారు బంగాళా గేటు దగ్గరకు వచ్చి ఉన్నారు. మెమోరాండం అందుకున్న కలెక్టరు గారు స్పందించి వెంటనే ఆ చిత్రం విడుదలపై చర్యలు తీసుకున్నారు. ఆ మరునాడు కాలవగట్టు రోడ్డులోకి మేము వెళ్ళినపుడు ఆ సినిమా వాల్పోస్టర్లు చింపివేయబడి వున్నాయి. స్త్రీలపట్ల అంతటి గౌరవం సంస్కారం గల ప్రభుత్వ అధికారులు ఈ అవినీతి నమాజంలో చాలా అరుదుగా వుంటారు. ఈ సంఘటన రుఘాన్సీ పాత్రకు గుర్తుగా మహిళా ఉద్యమంలో ఎప్పుడూ నిలిచే వుంటుంది.

అలాగే ఏలూరు వసంతమహల్ దగ్గర

మెయిన్ రోడ్డులో ఉన్న పల్లవి వైస్ అనే బ్రాందీషాపులో, భీమవరం, పాలకొల్లు, కొవ్వూరు మండలం, దేవరపల్లి గ్రామం చౌరస్తాలో ఉన్న బ్రాందీషాపుని స్త్రీ నగ్న ప్రతిమలు మహిళా సంఘం నాయకుల హెచ్చరికల ద్వారా తొలగించబడ్డాయి. అవి చాలా చిన్న చిన్న పోరాటాలే అయినా మహిళా ఉద్యమం ప్రాధాన్యత, ప్రతిష్ఠను పెంచాయి.

జిల్లా కేంద్రంలో రుఘాన్సీ సేవలు ఉద్యమానికి ఎంతో విలువైనవి. ఇటీవల కాలంలో ఆమె ఆరోగ్యం పాడయింది. వైద్యంలో ఉంటూనే తిరిగే శక్తిలేక కొన్నాళ్ళు ఆఫీసుకి వచ్చి అకౌంట్స్ వ్రాసే బాధ్యత నిర్వహించారు. ఉద్యమం పట్ల ఆమె మమకారం తన పిల్లల పట్ల ఉన్న ప్రేమవంటిది. క్రమంగా ఆమె

ఆరోగ్యం క్షీణించింది. భర్త కృష్ణారావు, అల్లుళ్ళిద్దరూ ఆమె వైద్యం కోసం ప్రయత్నాలు చేసారు. చివరకు క్యాన్సరు వ్యాధి రుఘాన్సీగారిని కబళించింది. వారి నివాసంలోనే ఈ ఆగస్టు 13వ తేదీ ఆమె కన్నుమూసారు. ఉద్యమం మంచి సేవకురాలిని కోల్పోయింది.

అంతకు 3 నెలల ముందే నేను ఇంటికి వెళ్ళి కలిసినపుడు నీరసంగా వున్నారు గాని ఏ జబ్బాలేనట్లే సంతోషంగా నవ్వుతూ నా దగ్గర కూర్చున్నారు. అదే నేను చివరిగా ఆమెను కలవటం. ఆగస్టు 23న జరిగిన రుఘాన్సీలక్ష్మి సంస్మరణ సభకు హాజరయ్యాను.

రుఘాన్సీలక్ష్మి మేనల్లుడు గారపాటి ఆంజనేయులు చౌదరి సంస్మరణ సభలో మాట్లాడుతూ “నేను అమెరికాలో ఉన్నపుడు అత్తయ్యకు ఫోన్చేస్తే ఇక్కడ జరిగే మహిళా ఉద్యమాల వార్తలు ఎంతో ఉత్సాహంతో వివరించేవారు. నేను ఎంతో ఉత్తేజం పొందేవాడిని. అమెరికాలో నేను నిర్మించిన “తపన” అనే సేవాసంస్థ ఫౌండేషన్ను నుండి మా అత్తయ్య గుర్తుగా జిల్లా ఐదవ సంస్థకు 1 లక్షా వెయ్యి రూ॥లు విరాళంగా ఇస్తున్నాను” అని ప్రకటించారు. అంటే రుఘాన్సీలక్ష్మి వెళ్ళిపోతూ కూడా తాను నమ్మిన ఐదవ సంస్థ మరింత బలంగా ముందుకు సాగాలనే ఆకాంక్షను వ్యక్తపరచుస్తూ అస్తమించారు. ఆమె ఉద్యమంలో సజీవి.

అమరజీవి ప్రేయసోదరి, నహచరి రుఘాన్సీలక్ష్మికి నివాళులతో...

-అల్లూరి మన్మోహని
అక్టోబర్-డిసెంబర్ 2010

చెర వీడిన స్వేచ్ఛ - అది ఎన్నాళ్ళో తెలియదు

కె. సమత

మా తృదేశమైన మయన్మార్లో ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షణ కోసం అహర్నిశలు ఉద్యమించి అనేక ఆటంపాటుకు గురైన ప్రధాన ప్రతిపక్ష నాయకురాలు, నేషనల్ లీగ్ ఆఫ్ డెమోక్రసీ పార్టీ స్థాపకురాలు అంగ్ సాన్ సూకీ. సాంప్రదాయ దుస్తులు, తలలో పూలు, నిర్మలమైన ముఖం, నిరాడంబరతకు చిహ్నం సూకీ అనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. ఆమెకి పూలన్నా ప్రజలన్నా ప్రాణం. ప్రజా స్వేచ్ఛ కోసం, మాతృదేశ శాంతి సౌహృద్యాల కోసం ఆమె ఆరాటం. వయస్సు 65 సంవత్సరాలు. ఇటీవల గృహ నిర్బంధం నుండి విడుదలయ్యారు సూకీ. ఆరోజు మయన్మార్లో పండుగ వాతావరణం. ఆమె నివాసం చుట్టూ అపరిమిత జన సందోహం. 2003లో జరిగిన సూకీ కాన్వేయ్ పై సైనిక నియంత అనుయాయులు జరిపిన దాడిలో 70 మంది మరణించారు. అనాటి నుండి ఈనాటి వరకు దాదాపు 7 ఏళ్ళ నిర్బంధంలో ఉన్నారామే. సూకీ గృహ నిర్బంధం నుండి విడుదలకై తీవ్ర ఒత్తిడి రావడంతో మయన్మార్ ప్రభుత్వ శాసన శాంతి భద్రతల పునరుద్ధరణ మండలికి ఆమెను విడుదల చేయక తప్పలేదు.

బర్మా ఆంగ్లేయుల పాలనలో ఉన్న రోజులలో దేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం ఉద్యమించిన ప్రముఖుల్లో ఒకరైన సూకీ తండ్రి అంగ్ సాన్ 1947 జులై 19న దారుణంగా హత్య చేయబడ్డారు. ఈయనను మయన్మార్ దేశ ప్రజలు తమ జాతిపితగా భావిస్తారు. ఈయన బర్మా తొలి ప్రధాని. సూకీ తల్లి భారత దేశంలో బర్మా రాయబారిగా పనిచేస్తుండడంతో సూకీ ఢిల్లీలోని లేడీ శ్రీరామ్ కళాశాలలోనూ, అనంతరం ఆక్స్ ఫర్డ్ విశ్వవిద్యాలయంలోని సెయింట్ స్యూగ్స్ కళాశాలలోనూ చదివారు. 1972లో బ్రిటన్ జాతీయమైన వైకేల్ ఎరిస్ ను వివాహమాడింది. వారికి అలెగ్జాండర్, కిమ్ అనే ఇరువురు కుమారులున్నారు. తల్లి అనారోగ్య వార్తతో 1988లో స్వదేశం చేరుకున్న సూకీకి దేశంలో నెలకొని ఉన్న పరిస్థితులు ఆందోళన కలిగించాయి. అనాటి

వరకు తన కుటుంబానికి మాత్రమే పరిమితమై ప్రశాంత జీవితం గడుపుతూ బర్మాతో సంబంధం లేకుండా విదేశాలలో నివసించిన సూకీ మాతృ దేశంలో ఆ రోజుల్లో కొనసాగుతున్న నియంతృత్వ పాలన, ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజలు సాగిస్తున్న ఉద్యమాన్ని చూసి తీవ్రంగా స్పందించింది. ఉద్యమంలో పాల్గొంది. దేశంలో సార్వత్రిక ఎన్నికలు జరపాలని, ఆ ఉద్యమం ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేసింది. రాజకీయ పార్టీలను రిజిస్టరు చేసుకునేందుకు ప్రభుత్వం అనుమతినివ్వడంతో దేశంలో మొత్తం 207 పార్టీలు నమోదయ్యాయి. సూకీ నేషనల్ లీగ్ ఫర్ డెమోక్రసీ (ఎన్ఎల్డి) పార్టీని స్థాపించింది. అప్పటి నుండి దేశ వ్యాప్తంగా సమావేశాలు

నిర్వహించి దేశంలో ప్రజాస్వామ్య పునరుద్ధరణ ఆవశ్యకతను వివరించింది. 1988 ఆగస్టు నెలలో రంగూన్లో 5లక్షల మందితో ఒక బ్రహ్మాండమైన ర్యాలీని నిర్వహించింది. తన తండ్రి హత్య చేయబడినరోజైన జులై 19వ తేదీని మృతవీరుల సంస్మరణ దినంగా పాటించాలని సూకీ నిర్ణయించడంతో ఆ మరుసటిరోజు సైనిక ముఠాలు ఆమెను గృహ నిర్బంధంలో పెట్టాయి. అప్పటి నుండి 3 దఫాలుగా 14 ఏళ్ళ నిర్బంధంలో ఉన్నారు.

ఆమె బాహ్య ప్రపంచంలోకన్నా నిర్బంధంలోనే ఎక్కువ కాలం గడిపారు. త్యాగం, సహనం ఆమెకి రెండు కళ్ళు. వ్యక్తిగత ఇబ్బందులను, దుఃఖాన్ని తనలోనే దిగమింగుకుని నమ్మిన సిద్ధాంతం కోసం

కుటుంబానికి చిరకాలం దూరమయ్యారు. ఆమె భర్త మైఖేల్ ఏరిస్ 1997లో ప్రొస్టేట్ కేన్సర్ తో బాధపడుతూ భార్యను కలుసుకోవాలనుకున్నాడు. అయితే ఆయన కోరికను సైనిక ప్రభుత్వం అంగీకరించలేదు. అనుమతించవలసిందిగా అప్పటి ఐరాస ప్రధాన కార్యదర్శి కోఫీ అన్నన్, పోప్ జాన్ పాల్ 2 విజ్ఞప్తులను సైతం పట్టించుకోలేదు. చివరికి ఆయన 1999లో మరణించారు. బ్రిటన్ కు వెళితే వెనక్కి రానివ్వరనే కారణంతో ఆమె మయన్మార్ వీడలేదు. భర్త కడసారి చూపుకు కూడా నోచుకోలేదు. దుఃఖాన్ని కడుపులో దిగమింగారు.

1991లో సూకీకి నోబెల్ శాంతి పురస్కారం లభించింది. కానీ దాన్ని అందుకోవడానికి సైనిక పాలకులు సూకీని అనుమతించలేదు. దాంతో ఆమె పెద్ద కొడుకు ఆ పురస్కారాన్ని అందుకున్నారు. ఈ బహుమతి ద్వారా లభించిన మొత్తాన్ని ఆమె దేశంలోని ప్రజల విద్య, ఆరోగ్య అవసరాలకు వినియోగించడానికే వెచ్చించిన మానవతావాది, దేశభక్తురాలు సూకీ. 1992లో జవహర్ లాల్ నెహ్రూ అవార్డును అందుకున్నారు.

మయన్మార్ మార్పు కోసం ఎదురు చూస్తున్నది. 1962 నుంచి సైనిక దుశ్శాసన పర్యంలో చితికిపోయి శోకగ్రస్త, శాపగ్రస్తంగా పాతికేళ్ళుగా సాగిన జనరల్ నెవిన్ పాలనలో నిష్ణ దరిద్రంగా మారిన ఆ దేశం ఆ మార్పు సూకీ ఆధ్వర్యంలో వస్తుందని ఆశపడుతుంది. ఈ ఆశాకిరణం ఆరని జ్యోతిగా మారాలి. మయన్మార్ ను కాంతిమయం చేయాలి. అక్కడి వెతలను దూరం చేసి ప్రజలను, దేశాన్ని అభివృద్ధి పథంలో నడిపించాలి. ఇదే మయన్మార్ ప్రజల కోరిక.

నిజానికి అంగ్ సాన్ సూకీకి ఈ స్వేచ్ఛ ఎన్నాళ్ళో తెలియదు. ఏ క్షణంలో తిరిగి నిర్బంధంలోకి తీసుకువెళతారో తెలియదు. కానీ అంతర్జాతీయ ఒత్తిడి, మయన్మార్ ప్రజల తిరుగుబాటు సైనిక పాలకులను తప్పక వెనుకంజ వేయిస్తాయి. ప్రజల సహకారంతో సూకీ ఆశయం సాకారం కావాలని ఆశిద్దాం!

మెనోపాజ్

(బహిష్టులు ఆగిపోవటం)

-డా॥ రమాదేవి.

స్త్రీలలో ప్రతినెలా క్రమంగా వచ్చే బహిష్టులు ఆగిపోవడాన్ని మెనోపాజ్ అంటారు. ఇది కొంత వయసు దాటాక సహజంగా జరుగుతుంది. సాధారణంగా మన దేశంలోని స్త్రీలలో 35 సంవత్సరాల వయసు నుండి 55 సంవత్సరాల వయసు దాకా ఏ దశలోనైనా బహిష్టులు ఆగిపోవడం జరుగుతుంది.

పేదవర్గాల్లో వారికి 35 నుండి 45 లోపే ఆగిపోవచ్చు. ధనిక వర్గాల్లో 50 సంవత్సరాల దాకా వుండొచ్చు. ఇది ప్రధానంగా ఆరోగ్యం, తినే ఆహారం, వంశపారంపర్యత మీద ఆధారపడి వుంటుంది. ఇటీవల కాలంలో మరిచిన్న వయస్సులోనే బహిష్టులు ఆగిపోవటం గమనిస్తున్నాము.

మెనోపాజ్ దశలలో స్త్రీ శరీరంలోని అండాశయాలు నెల నెలా వచ్చే బహిష్టు సమయంలో అండాన్ని ఉత్పత్తి చేయడం మానేస్తాయి. దీనితో పాటు ఈస్ట్రోజన్ ఉత్పత్తి కూడా క్రమేపీ తగ్గిపోతుంది. అదే సమయంలో ప్రొజెస్టెరాన్ హార్మోన్ ఉత్పత్తి కూడా తగ్గిపోతుంది.

హార్మోన్ల ఉత్పత్తిలో వచ్చే మార్పుల వలన శారీరకంగా, మానసికంగా కొన్ని మార్పులు కలుగుతుంటాయి. బహిష్టు మూర్తిగా ఆగిపోవటానికి కొన్ని సంవత్సరాల ముందునుంచి ఈస్ట్రోజన్, ప్రొజెస్టెరాన్ హార్మోనుల ఉత్పత్తి క్రమంగా తగ్గిపోవడం ప్రారంభమవుతుంది. బహిష్టు క్రమం మారడాన్ని గ్రహించినవారు తమకు మెనోపాజ్ దగ్గర పడుతుందని గుర్తించగలుగుతారు.

మెనోపాజ్ దగ్గరవుతున్నప్పుడు బహిష్టుకీ, బహిష్టుకీ మధ్య ఎక్కువ కాలం కూడా వుండవచ్చు.

మెనోపాజ్ దశలో లక్షణాలు:

శరీరం బాగా వేడెక్కి ఆవిరైక్కినట్లుండటం, నడుం పైభాగం మాత్రమే బాగా వేడెక్కి ఒక్కొక్కసారి చల్లబడిపోవటం, కొన్ని సార్లు చర్మం ఎర్రగా కందిపోయి మచ్చలు కనిపించవచ్చు, మళ్ళీ వెంటనే మాయమైపోవచ్చు. రాత్రులు ఒక్కసారిగా శరీరం చల్లబడిపోవచ్చు.

మెనోపాజ్ దశలో సాధారణంగా చాలా మందిలో కనిపించే ఇంకొక మార్పు యోనిలో తడి ఆరిపోయి, ఎప్పుడూ పొడిగా వుండటం. యోని సాగే గుణాన్ని కోల్పోయి రతిలో బాధాకరంగా ఉండటం, యోని గోడలకున్న సాగే గుణం తగ్గిపోయి అక్కడ పల్చటి పొరలు మరీ పలుచగా అవ్వడం జరుగుతుంది.

కొన్నిసార్లు గుండె దడ రావడం, అయోమయంగా వుండటం, తల తిరగటం, మోకాళ్ళు వాయటం జరుగుతుంది. ఇంకా కొంతమందిలో నిద్రవట్టకపోవటం, శక్తిలేనట్లుగా వుండటం, తరచూ తలనొప్పి రావడం, నిస్త్రాణంగా అనిపించడం జరుగుతుంది.

ఇవన్నీ కూడా హార్మోన్ల సమతూకం దెబ్బతినటం వలన వచ్చే లక్షణాలు.

మెనోపాజ్ లో వచ్చే సమస్యలకు డాక్టర్లు రకరకాల వైద్యాలు చేస్తారు. చాలా వరకు లక్షణాలను బట్టి వైద్యం చేస్తారు. సాధారణంగా చాలామంది డాక్టర్లు నిద్రమాత్రలు, నరాల్ని స్థిమితవర్చే మందుల్ని వాడమని రాసిస్తారు. ఇంకొంతమంది ఈస్ట్రోజన్ రిప్లీస్మెంట్ థెరపీ ఇస్తారు.

ఈస్ట్రోజన్ రిప్లీస్మెంట్ థెరపీ:

మెనోపాజ్ దశకు వచ్చిన చాలా మంది స్త్రీలు ట్రీట్మెంట్ తీసుకోవాలని నిర్ణయించుకోవడం ఈ మధ్య కాలంలో ఎక్కువగా జరుగుతోంది. మెనోపాజ్ లో వచ్చే విపరీతమైన బాధలకు ఈ చికిత్స అవసరం అవుతుంది. కాని దుష్ఫలితాలు చాలా వుండవచ్చు. అందుకే గత ఆరోగ్య పరిస్థితి, వ్రన్తత ఆరోగ్య పరిస్థితిని క్షుణ్ణంగా తెలుసుకునే డాక్టర్లు చికిత్స చేస్తారు.

ఈ చికిత్స తాత్కాలిక ఉపశమనానికి తోడ్పడుతుందే తప్పితే శరీర క్రమంలో ఎటువంటి మార్పు తేలేదు. కేన్సరున్న స్త్రీలు, చర్మవాధులు గలవారు, రక్తం గడ్డకట్టే లక్షణాలున్న వారికి ఈ చికిత్స చేయకూడదు. అంతేకాదు ఈ మందులు తీసుకోవటం వలన కూడా కేన్సరు వచ్చే అవకాశం వుందని తేలింది.

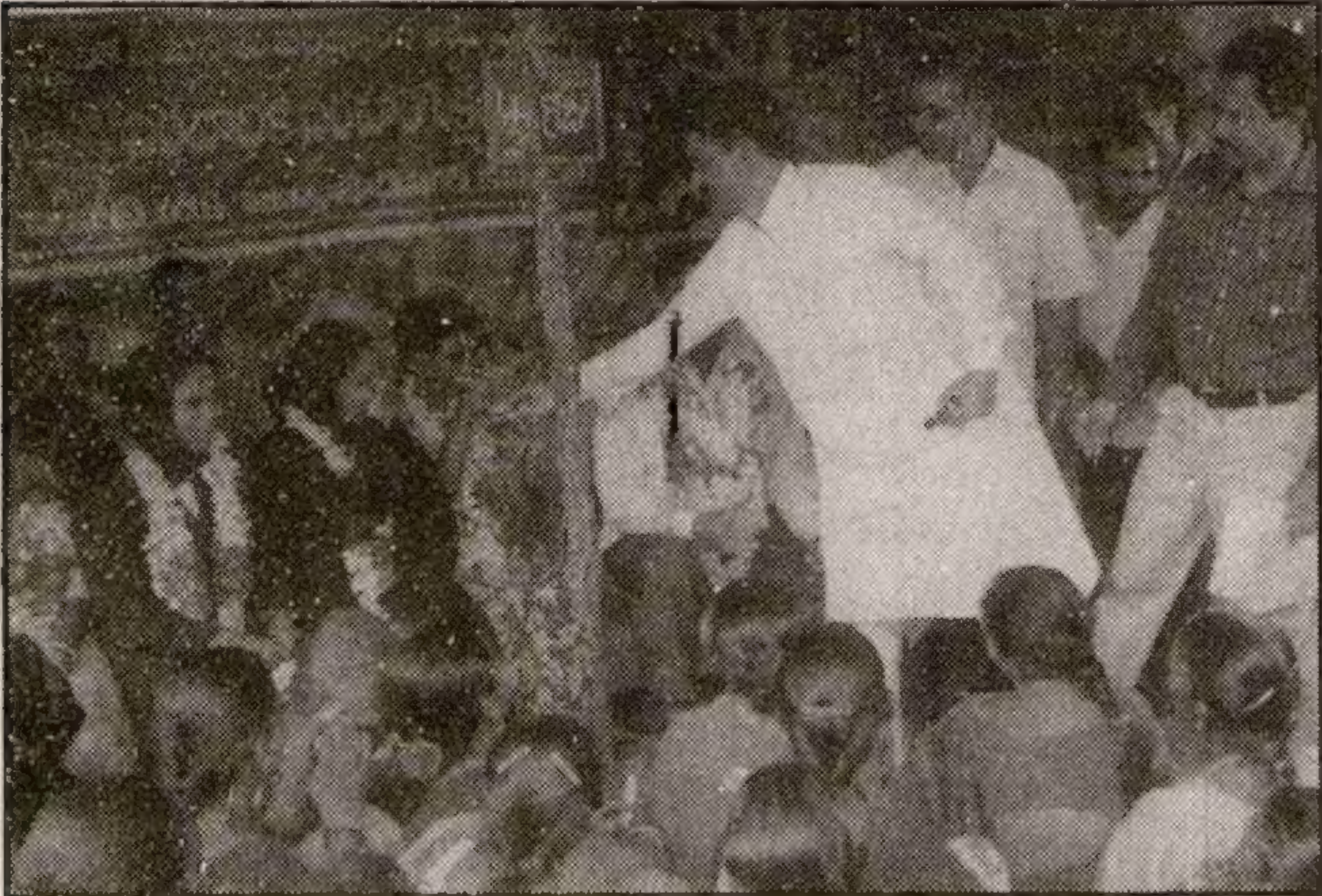
అందువలన, సాధ్యమైనంత వరకూ హార్మోన్ రిప్లీస్మెంట్ థెరపీ అవసరం లేకుండా సమస్యలకు పరిష్కారం ఆలోచించడం మంచిది. యోని తడారిపోవడటం వలన సెక్స్ లో ఇబ్బంది వుంటుంది. అటువంటపుడు వేజలిన్ వంటి క్రీములు రాసుకోవచ్చు.

వయసు పైబడుతున్న కొద్దీ ఆరోగ్యం మీద శ్రద్ధ వహించాలి. రక్తపోటు, డయాబెటీస్, గుండె జబ్బులేవైనా వున్నాయేమో తరచూ వైద్య పరీక్షలు చేయించుకోవాలి. మంచి పోషకాహారం తీసుకోవాలి. ఆహారంలో ఉప్పు, కొవ్వు శాతం బాగా తగ్గించాలి. వ్యాయామాలు, నడక లాంటివి చేయాలి. ఇలాంటివి చేస్తూ వుంటే మెనోపాజ్ లో వచ్చే ఇటువంటి ఇబ్బందుల నుండి పూర్తిగా కాకపోయినా కొంత వరకు ఉపశమనం ఉంటుంది.

ఉద్యమాల బాటలో

ప్రజల బాధలు పాలకులకు పట్టవా?

స్థానికంగా ప్రజలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను, బాధలను పాలకులు మరిచారు. ఎవరికి వారు తమ ఆధికారపీఠాన్ని కాపాడుకోవడంలోనే నిమగ్నమయ్యారు. నిత్యం ప్రజల మధ్యలో

ఉంటూ ప్రజా సమస్యలపై పనిచేస్తున్న ఐదవ, ఇతర ప్రజా సంఘాలను కలుపుకొని సెప్టెంబర్ 20 నుండి డిశంబరు చివరి వరకు స్థానిక సమస్యలపై ఆందోళనా కార్యక్రమాలు చేపట్టింది. 10రోజులపాటు

అనేక వార్డుల్లో గ్రామాల్లో సర్వేలు నిర్వహించింది. మొదటి ఫేజ్లో 14 జిల్లాల్లో నిర్వహించిన సర్వేల్లో రేషన్కార్డులు, ఇందిరమ్మ ఇళ్ళు, ఇళ్ళ పట్టాలు, పొదుపు గ్రూపులు, దీపం పథకం, మంచినీరు, మరుగుదొడ్లు, డ్రైనేజీ, వీధిలైట్లు, మైక్రో ఫైనాన్స్, నివాస ప్రాంతాల్లో మద్యం షాపులు, పింఛన్లు, అభయహస్తం మొదలగు సమస్యలు వెలుగులోకి వచ్చాయి.

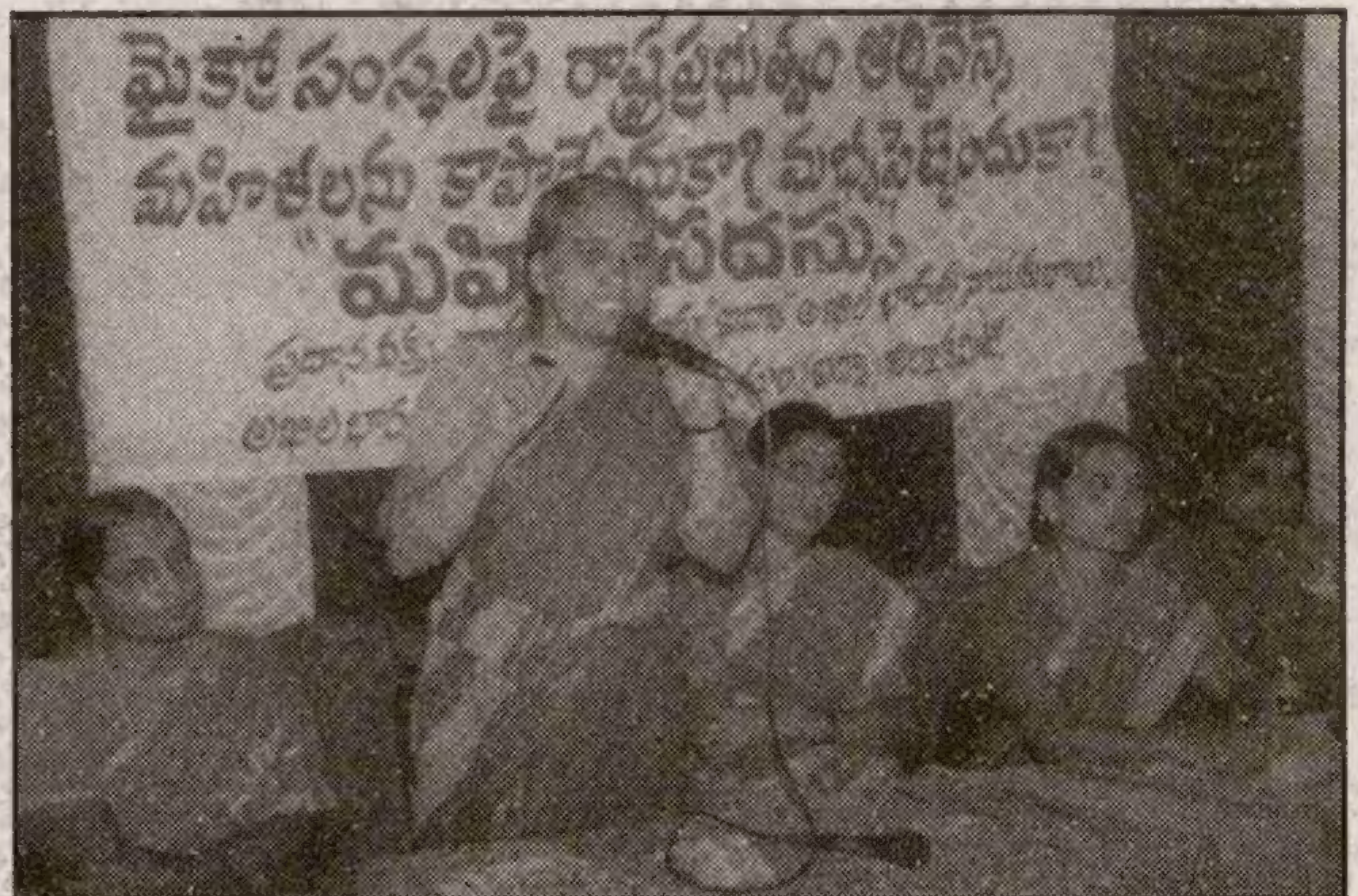
మొదటి దశలో 14 జిల్లాల్లో 165 మండలాల్లో 261 వార్డుల్లో సర్వేలు జరిగాయి. 18 సదస్సులు, 3 బహిరంగసభలు జరిగాయి. 1,141మంది రిలే దీక్షల్లో, నిరవధిక దీక్షల్లో ఐదవ కార్యకర్తలు పాల్గొన్నారు. గుంటూరు జిల్లా వినుకొండలో ఇద్దరు మహిళా కార్యకర్తలపై కేసులు పెట్టారు. అయినా ఐదవ మరియు ఇతర సంఘాలు ప్రజలందరినీ కూడగట్టి స్థానిక సమస్యలపై కార్యక్రమం ముమ్మరం చేశాయి. చివరకు అధికారులు, ప్రజా ప్రతినిధులు ప్రజా ఆందోళనకు

తలొగ్గక తప్పలేదు. ప్రజా సంఘాల నాయకులు దీక్షల వద్దకు వచ్చి వ్రాత పూర్వక హామీలు ఇచ్చారు. కొంత మేరకు సమస్యల పరిష్కారానికి పూనుకున్నారు.

మైక్రో ఫైనాన్స్ ఉచ్చులో

స్వయం సహాయ గ్రూపుల్లో ఉన్న మహిళలను పావలా వడ్డితో ఆదుకుంటామని, కోటిమంది మహిళలను ఆదుకుంటామని వాగ్దానం చేసింది ప్రభుత్వం. కాని ఆచరణలో గ్రూపులకు మొండిచెయ్యి చూపింది. ప్రభుత్వం నుంచి పావలా వడ్డి ఋణాలు లేక, లింకేజీ లోన్లు అందక గ్రూపులు సతమతమవుతున్నాయి. ప్రభుత్వం ఎప్పుడైతే పేదలకు పరపతి సౌకర్యం కల్పించాల్సిన బాధ్యత నుండి తప్పుకుందో ఇక మైక్రో ఫైనాన్స్ సంస్థలకు రెక్కలొచ్చాయి. 30% నుండి 60% వరకు వడ్డీ వసూలు చేస్తున్నారు. నెలరోజుల్లోనే మైక్రో సంస్థల వేధింపులు భరింలేక 92మంది ఆత్మహత్యలకు పాల్పడ్డారు.

ప్రజాసంఘాలు, ప్రతిపక్షాలు ఆందోళనల వల్ల ప్రభుత్వం మైక్రో ఫైనాన్స్ సంస్థల నియంత్రణపేరుతో ఆర్డినెన్స్ తెచ్చి చేతులు దులుపుకుంది. ఆర్డినెన్స్లో అతి ప్రధానమైన వడ్డీరేటు తగ్గింపు అంశమే లేదు. వడ్డీ నియంత్రణ కోసం ఆందోళన కొనసాగించాల్సి ఉంది. ఐదవ ఆధ్వర్యంలో రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా అన్ని జిల్లాల్లో రౌండ్ టేబుల్ సమావేశాలు, సదస్సులు, కలక్టరేట్లు ముందు ధర్నాలు చేశారు. రాష్ట్ర రాజధానిలో రిజర్వ్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా ముందు ధర్నాతోపాటు రాష్ట్ర సదస్సు జరిగింది.

వికా మహాకాంక్షలు

కె. రమకృష్ణ రమ గార్ల
కుటుంబ

భాజన్య పెళ్ళి వసయ్యతో

28-08-2010న వైదరావాడలోని

కొకమ్మ ప్రెస్టీజ్ జరిగింది.

కొరి ఇద్దరు మహాకాంక్షలు

తెలుపుతుంది.

విసయ్య-వెంకటేశ్వర్లు

విద్యా 9వ జాతీయ మహాసభలను ప్రారంభిస్తూ జెండావిష్కరణ చేస్తున్న కెప్టెన్ లక్ష్మీసేహగల్

మృతవీరుల స్మృతిపం వద్ద నివాళులు అర్పిస్తున్న బృందాకరత్

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	Cmvol 129
పుస్తకం పేరు	చైతన్యమంతా
కారణం	21/10/23
ముందు అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	37
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
భాగ పేజీలు	NO
లేవి పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Sandhya
పేజీలు విడదీసినది	Sandhya
స్కాన్ చేసినది	Sandhya
పరిశ్ల చేసినది	AMRUTHA
పేజీలు పరిశూనినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడినది	
తప్పులు	No
పరిస్థితి	good